

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

„Creșterea eficacității aplicării legislației Uniunii Europene în ceea ce privește ajutoarele de stat, prin formarea aplicată a experților implicați în gestionarea fondurilor europene”, Cod SMIS 48106
Proiect co-finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin POAT 2007-2013

IDENTIFICAREA EFICIENTĂ A NOILOR REGLEMENTĂRI ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT

MODUL 4 - Ajutoarele exceptate de la obligația notificării

CUPRINS

1. Definirea și identificarea ajutorului de stat	6
1.1. Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene - baza definirii conceptului de ajutor de stat	6
1.2. Criterii de definire a ajutorului de stat	7
1.3. Modalități de evitare a încadrării unei măsuri de sprijin în categoria ajutoarelor de stat	13
1.3.1. Caracterul de generalitate al unei măsuri de sprijin	13
1.3.2. Utilizarea procedurii de licitație transparente, nediscriminatorii și necondiționate la achiziția de bunuri și servicii de către entitățile de stat	14
1.3.3. Evaluarea independentă realizată de experți	16
1.3.4. Testul investitorului/creditorului/vânzătorului privat prudent în economia de piață	16
1.3.5. Facilitățile acordate în sectorul producției de armament, muniție și material de război	18
1.3.6. Garanții publice acordate în condiții de piață	18
1.3.6.1. Garanții individuale	18
1.3.6.2. Schemele de garantare	19
2. Contextul reformei comunitare în domeniul ajutorului de stat	21
3. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat	23
3.1. Domeniul de aplicare	24
3.2. Dispoziții generale	24
3.2.1. Definirea termenilor uzuali folosiți în domeniul ajutorului de stat	24
3.2.2. Noi elemente obligatorii pe care trebuie să le conțină o schemă de ajutor	26
3.3. Procedura în fața Consiliului Concurenței	26
3.3.1. Măsuri asiguratorii privind utilizarea eficientă a banilor publici	26
3.3.2. Introducerea unei etape de consultări prealabile între furnizorii de ajutor de stat/de minimis și experții Consiliului Concurenței	26
3.3.3. Emiterea avizului Consiliului Concurenței. Necesitatea existenței unei justificări din partea furnizorului în cazul în care nu ține cont de acest aviz	27
3.3.4. Avizarea măsurilor de ajutor de minimis și a serviciilor de interes economic general	27
3.4. Procedura de notificare și informare	28
3.4.1. Retragerea notificării/informării	28
3.4.2. Procedura propriu-zisă de notificare și informare și relația cu Comisia Europeană	28
3.5. Monitorizarea ajutoarelor de stat și a ajutoarelor de minimis	29

3.5.1. Clarificarea procesului de monitorizare a ajutoarelor de stat	29
3.5.2. Competența Consiliului Concurenței de a emite decizii de recuperare în cazul ajutoarelor de minimis	29
3.5.3. Specializarea instanțelor naționale	29
3.5.4. Instituirea RegAS - registrul ajutoarelor de stat	30
3.6. Rambursarea, recuperarea, suspendarea sau recuperarea provizorie a ajutorului ilegal și a ajutorului de stat utilizat abuziv dispusă de furnizori	30
3.6.1. Obligația de informare a Consiliului Concurenței referitor la existența deciziilor furnizorilor sau deciziile pronunțate de instanțele naționale prin care se dispune recuperarea ajutoarelor de stat/de minimis	30
3.6.2. Obligațiile furnizorilor de ajutor de stat/de minimis față de Consiliul Concurenței	30
3.6.3. Obligațiile furnizorilor referitoare la asigurarea transparenței măsurilor de natura ajutorului de stat	30
3.6.4. Contravenții și sancțiuni aplicabile furnizorilor de ajutor de stat/de minimis	
4. Regulamentul de exceptări pe categorii - prezentare generală	32
4.1. Scop	32
4.2. Domeniul de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 651/2014	33
4.3. Terminologia utilizată	35
4.4. Condiții de aplicare a exceptărilor pe categorii	38
4.5. Transparența ajutoarelor	38
4.6. Efectul stimulat	38
4.7. Cumulul ajutoarelor de stat	40
4.8. Transparența ajutoarelor acordate	40
4.9. Sancțiuni în cazul nerespectării RGECA	42
5. Prevederi procedurale naționale în domeniul ajutorului de stat - cazul exceptărilor pe categorii	43
5.1. Etapele implementării unei exceptări	43
5.2. Elaborarea schemei de ajutor	43
5.3. Elaborarea informării	44
5.4. Avizarea informării la Consiliul Concurenței	44
5.5. Adoptarea schemei de ajutor	44
5.6. Transmiterea la Comisia Europeană a Informării și a planului de evaluare	45
5.7. Monitorizarea schemei de ajutor	45
5.8. Raportarea ajutoarelor acordate în baza schemei	47
6. Ajutoarele de stat regionale	49
6.1 Domeniul de aplicare	49

6.2. Ajutoarele de stat pentru investiții	50
6.3. Ajutoarele de stat pentru investiții care fac obiectul notificării	56
6.4. Ajutoarele de stat pentru exploatare	61
6.5. Ajutoarele de stat pentru exploatare care fac obiectul notificării	61
6.6. Ajutoarele de stat pentru dezvoltare urbană	63
7. Ajutoarele de stat pentru IMM-uri	65
7.1. Ajutoarele pentru investiții acordate IMM-urilor	65
7.2. Ajutoarele pentru consultanță acordate IMM-urilor	66
7.3. Ajutoarele pentru participarea la târguri a IMM-urilor	66
7.4. Ajutoarele pentru costurile de participare ale IMM-urilor la proiectele de cooperare teritorială europeană	67
7.5. Ajutoarele pentru acces la finanțare	67
7.5.1. Ajutoarele pentru finanțare de risc	70
7.5.2. Ajutoarele pentru întreprinderile nou-înființate	74
7.5.3. Ajutoarele în favoarea platformelor alternative de tranzacționare	75
7.5.4. Ajutoarele pentru acoperirea costurilor de prospecție	75
8. Ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare	76
8.1. Ajutoarele pentru proiecte de cercetare și dezvoltare	78
8.2. Ajutoarele pentru investiții în infrastructurile de cercetare	80
8.3. Ajutoarele pentru clusterelor de inovare	81
8.4. Ajutoarele pentru inovare destinate IMM-urilor	82
8.5. Ajutoarele pentru inovarea de proces și organizațională	82
8.6. Ajutoarele pentru cercetare și dezvoltare în sectorul pescăresc și al acvaculturii	83
9. Ajutoarele pentru formare	85
10. Ajutoarele de stat pentru lucrătorii defavorizați și pentru lucrătorii cu handicap	86
10.1. Ajutoarele pentru recrutarea lucrătorilor defavorizați acordate sub formă de subvenții salariale	87
10.2. Ajutorul pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap acordat sub formă de subvenții salariale	87
10.3. Ajutoarele pentru compensarea costurilor suplimentare generate de încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap	88
10.4. Ajutoarele pentru compensarea costurilor aferente asistenței acordate lucrătorilor defavorizați	88
11. Ajutoarele de stat pentru protecția mediului	89
11.1. Ajutoarele pentru investiții care permit întreprinderilor să aplice standarde pentru protecția mediului mai stricte decât cele ale Uniunii	96

Europene sau să îmbunătățească nivelul de protecție a mediului în absența standardelor Uniunii	
11.2. Ajutoarele pentru adaptarea anticipată la viitoarele standarde ale Uniunii	97
11.3. Ajutoarele pentru investiții în măsuri de eficiență energetică	99
11.4. Ajutoarele pentru investiții în favoarea unor proiecte de eficiență energetică a clădirilor	100
11.5. Ajutoarele pentru investiții în cogenerare de înaltă eficiență	102
11.6. Ajutoarele pentru investiții destinate promovării producției de energie din surse regenerabile	103
11.7. Ajutoarele de exploatare pentru promovarea producției de energie electrică din surse regenerabile	105
11.8. Ajutoarele de exploatare pentru promovarea producției de energie din surse regenerabile în instalații de dimensiuni mici	106
11.9. Ajutoarele sub formă de reduceri ale taxelor de mediu în temeiul Directivei 2003/96/CE	107
11.10. Ajutoarele pentru investiții în vederea reabilitării siturilor contaminate	107
11.11. Ajutoarele pentru investiții în favoarea sistemelor de termoficare și răcire centralizată eficiente din punct de vedere energetic	108
11.12. Ajutoarele pentru investiții destinate reciclării și reutilizării deșeurilor	109
11.13. Ajutoarele pentru investiții în infrastructura energetică	110
11.14. Ajutoarele pentru studii de mediu	110
12. Ajutoarele de stat destinate reparării daunelor provocate de anumite dezastre naturale	111
13. Ajutoarele pentru infrastructurile de bandă largă	112
14. Ajutoarele de stat pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului	113
14.1. Ajutoarele de stat pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului	113
14.2. Ajutoarele pentru operele audiovizuale	115
15. Ajutoarele de stat pentru infrastructurile sportive și pentru infrastructurile de agrement multifuncționale	118
16. Ajutoarele de stat pentru investiții în infrastructurile locale	120
Bibliografie	121

1. DEFINIREA ȘI IDENTIFICAREA AJUTORULUI DE STAT:

1.1. TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE - BAZA DEFINIRII CONCEPTULUI DE AJUTOR DE STAT:

Punctul de plecare al politicii Uniunii Europene privind ajutoarele de stat îl constituie articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) care menționează următoarele:

“cu excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu Piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre Statele Membre.”

Conform acestei prevederi, măsurile de ajutor care îndeplinesc toate criteriile prevăzute sunt, în principiu, incompatibile cu Piața comună.

Cu toate acestea, Consiliul și Comisia Europeană constată faptul că derularea proceselor economice într-o economie concurențială nu este de natură să soluționeze întreaga problemă cu care se confruntă societatea. Interesele mediului de afaceri, orientate în direcția obținerii și maximizării profiturilor, nu converg, de multe ori, cu interesele societății și nu conduc la soluționarea așanumitelor ”eșecuri de piață”.

De aceea, incompatibilitatea stipulată la art. 107 alineatul (1) din TFUE nu conduce la o interdicție totală a intervenției statului în economie. Excepții la regula anterior prezentată sunt introduse prin textul alineatelor (2) și (3) ale aceluiași articol.

Astfel, alineatul (2) stipulează că sunt considerate compatibile cu Piața internă, din oficiu, următoarele categorii de ajutoare:

- (a) ajutoarele cu caracter social acordate consumatorilor individuali, cu condiția ca acestea să fie acordate fără discriminare în funcție de originea produselor;
- (b) ajutoarele destinate reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare.

Mai mult, alineatul (3) introduce o serie de categorii de ajutoare care pot fi considerate compatibile cu Piața internă:

- (a) ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut, precum și a regiunilor prevăzute la articolul 349, avându-se în vedere situația lor structurală, economică și socială;

(b) ajutoarele destinate să promoveze realizarea unui proiect important de interes european comun sau să remedieze perturbări grave ale economiei unui Stat Membru;

(c) ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care acestea nu aduc modificări condițiilor schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun;

(d) ajutoarele destinate să promoveze cultura și conservarea patrimoniului, în cazul în care acestea nu aduc modificări condițiilor schimburilor comerciale și ale concurenței în Comunitate într-o măsură care contravine interesului comun

Același articol oferă posibilitatea Comisiei Europene de a propune Consiliului extinderea numărului de categorii de ajutoare care pot fi compatibile cu Piața internă. Decizia finală, în acest sens, aparține Consiliului.

Existența acestor excepții justifică verificarea, de către Comisia Europeană, a măsurilor de ajutor de stat pe care un Stat Membru intenționează să le acorde.

Astfel, în conformitate cu prevederile articolului 108 alineatul (1), „Comisia, împreună cu Statele Membre, verifică permanent regimurile ajutoarelor existente în aceste state [...]”. În situația în care „Comisia constată că ajutorul acordat de un stat sau prin intermediul resurselor de stat nu este compatibil cu Piața internă în conformitate cu articolul 107 sau că acest ajutor este utilizat în mod abuziv, aceasta hotărăște desființarea sau modificarea ajutorului de către statul în cauză în termenul stabilit de Comisie”¹.

1.2. CRITERII DE DEFINIRE A AJUTORULUI DE STAT:

Articolul 107 alineatul (1) din TFUE definește **ajutorul de stat ca reprezentând o finanțare care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:**

1. crează un avantaj economic sau financiar pentru beneficiari:

Avantajul reprezintă orice beneficiu economic pe care întreprinderea în cauză nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață, și anume, în absența intervenției statului. Doar efectul măsurii asupra întreprinderii este relevant, nefiind importantă cauza sau obiectivul intervenției statului. Ori de câte ori situația financiară a unei întreprinderi este îmbunătățită ca rezultat al intervenției statului, se consideră că acesteia i-a fost acordat un avantaj.

Trebuie menționat faptul că termenul de avantaj economic nu se limitează la sumele acordate direct beneficiarilor (subvenții nerambursabile, granturi etc). O modalitate des utilizată de către state o reprezintă scutirea de sarcinile economice care cad în sarcina acestora.

¹ Conform art. 108 alineatul (2) din TFUE.

Din acest punct de vedere, putem include în categoria facilităților care acordă un avantaj economic întreprinderilor și următoarele instrumente de acordare:

- anularea de datorii/preluarea pierderilor;
- exceptări/reduceri/amânări de la plata taxelor și impozitelor;
- acordarea de împrumuturi cu dobânzi preferențiale;
- garanții acordate de stat, în condiții preferențiale;
- participări cu capital ale statului în întreprinderea vizată, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală;
- reduceri de preț la bunurile furnizate și la serviciile prestate întreprinderii (inclusiv vânzarea unor terenuri aparținând domeniului privat al statului sau autorităților publice locale, sub prețul pieței).

Modalități mai puțin cunoscute de acordare a unor avantaje economice se referă la:

- crearea unei piețe de desfacere unui furnizor de bunuri/servicii;
- acordarea de sprijin declarativ unei întreprinderi, având ca efect consolidarea poziției acesteia, la un moment dat, pe o piață².

Atragem atenția asupra diferențelor de terminologie dintre domeniul ajutorului de stat și cel al fondurilor structurale. **În domeniul ajutorului de stat, grantul este echivalent cu subvenția nerambursabilă.**

2. implică un transfer de resurse de stat sau gestionate de către stat:

În categoria surselor de stat sau gestionate de către stat intră:

- bugetul de stat;
- bugetele locale;
- bugetele instituțiilor/autorităților de stat/gestionate de stat, organizate la nivel național sau local;
- resursele gestionate de băncile sau instituțiile financiare de stat;
- fondurile de investiții gestionate de stat;
- alte surse bugetare gestionate de stat (inclusiv fondurile europene);
- resursele companiilor deținute de stat.

3. este acordată unei întreprinderi:

Conceptul de întreprindere nu trebuie confundat cu conceptul de agent economic.

La nivel comunitar, Curtea de Justiție a definit întreprinderile ca fiind **entități care desfășoară o activitate economică, indiferent de statutul juridic și de**

² vezi Cazul France Telecom, 2001.

modul de finanțare al acestora³. Încadrarea unei anumite entități în categoria întreprinderilor depinde astfel, în totalitate, de natura activităților sale.

Definiția oferită de Curtea de Justiție are trei consecințe importante:

În primul rând, statutul entității în dreptul intern sau modul ei de finanțare nu este determinant. De exemplu, o entitate care, în dreptul intern, are statut de asociație sau de club sportiv poate, cu toate acestea, să fie considerată ca fiind o întreprindere în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Singurul criteriu care va fi luat în considerare va fi acela referitor la faptul că entitatea desfășoară sau nu o activitate economică.

De asemenea, în categoria întreprinderilor intră atât entitățile finanțate din surse private, cât și cele finanțate din surse de stat.

În al doilea rând, aplicarea în sine a normelor în materie de ajutoare de stat nu este condiționată de existența unui scop lucrativ al entității instituite. Conform jurisprudenței Curții de Justiție și a Tribunalului, și entitățile care nu au scop lucrativ pot furniza bunuri și servicii pe o piață⁴.

În al treilea rând, clasificarea unei entități ca întreprindere se face întotdeauna în raport cu o activitate specifică. O entitate care desfășoară atât activități economice, cât și activități neeconomice trebuie considerată ca fiind o întreprindere numai în ceea ce privește prima categorie de activități.

Din acest punct de vedere, în cazul în care o entitate care desfășoară atât activități economice, cât și activități neeconomice, devine esențială separarea contabilă a activităților, în vederea evitării subvenționării încrucișate a activităților economice prin subvenționarea aparentă a celor cu caracter neeconomic.

Menționăm și faptul că definiția acordată de Curtea de Justiție conceptului de **activitate economică precizează că în această categorie intră orice activitate care constă în furnizarea de bunuri și servicii pe o piață.**

De aceea, existența unei piețe deschise concurenței este determinantă pentru încadrarea unei activități în categoria activităților economice.

Dată fiind complexitatea arhitecturii europene și diversitatea modurilor de organizare a sistemelor economice, jurisprudența europeană nu oferă o clasificare clară și exhaustivă a activităților economice, respectiv neeconomice.

³ Cauzele conexate C-180/98-C-184/98 Pavlov și alții, Rec. 2000, p. I-6451.

⁴ Cauzele conexate 209/78-215/78 și 218/78 Van Landewyck, Rec. 1980, p. 3125, punctul 21; cauza C244/94, FFSA și alții, Rec. 1995, p. I-4013; cauza C-49/07 MOTOE, Rep. 2008, p. I-4863, punctele 27 și 28.

Există totuși, o serie de criterii pe care jurisprudența comunitară le ia în considerare atunci când încadrează o activitate în categoria activităților neeconomice, respectiv:

a. cazurile în care statul acționează „prin exercitarea prerogativelor de autoritate publică” sau cazurile în care autoritățile din statul respectiv acționează „în calitatea lor de autorități publice”:

În acest sens, activitățile legate de exercitarea următoarelor funcții ale statului nu sunt considerate a avea un caracter economic:

- (a) armată sau poliție;
- (b) siguranța și controlul navigației aeriene;
- (c) controlul și siguranța traficului maritim;
- (d) supravegherea antipoluare;
- (e) organizarea, finanțarea și executarea pedepselor cu închisoarea.

b. anumite activități din sectorul securității sociale:

În acest sens, Curtea de justiție și Tribunalul utilizează o serie de criterii pentru a stabili dacă un sistem de securitate socială este bazat pe principiul solidarității și nu implică, așadar, o activitate economică:

- (a) dacă afilierea la sistem este obligatorie sau nu;
- (b) dacă sistemul urmărește un obiectiv exclusiv social sau nu;
- (c) dacă sistemul are sau nu un scop lucrativ;
- (d) dacă prestațiile acordate depind sau nu de contribuțiile făcute;
- (e) dacă prestațiile acordate nu sunt neapărat proporționale cu câștigurile salariale ale persoanei asigurate;
- (f) dacă sistemul este supus sau nu controlului statului.

c. anumite activități din domeniul asistenței medicale:

Curtea de justiție și Tribunalul au stabilit că spitalele publice care reprezintă parte integrantă a unui serviciu național de sănătate și sunt bazate aproape în totalitate pe principiul solidarității, sunt finanțate direct din contribuțiile de securitate socială și din alte resurse de stat și furnizează serviciile respective gratuit pentru persoanele afiliate, pe baza principiului acoperirii universale, pot fi considerate a nu presta activitate economică.

În cazul în care există această structură, chiar și acele activități care în sine ar putea avea un caracter economic, dar care se desfășoară doar cu scopul de a furniza un alt serviciu neeconomic, nu au un caracter economic.

d. anumite activități din domeniul învățământului:

Conform jurisprudenței Uniunii, învățământul public organizat în cadrul sistemului național de învățământ finanțat și controlat de stat poate fi considerat o activitate neeconomică. Caracterul neeconomic al învățământului public nu este, în principiu, afectat de faptul că elevii și părinții lor sunt nevoiți uneori să plătească taxe de înscriere sau de studii care contribuie la cheltuielile de funcționare ale sistemului.

Pe de altă parte, instituțiile publice pot oferi și servicii educaționale care, având în vedere natura lor, structura lor financiară și existența unor organizații private concurente, trebuie considerate ca având un caracter economic. În această categorie se înscriu întreprinderile comerciale care oferă cursuri de învățământ superior finanțate în întregime de studenți.

4. acordarea este selectivă:

Măsura este selectivă dacă se referă la anumite afaceri, locații, tipuri de societăți (de exemplu IMM), regiuni sau la un sector specific de activitate.

Selectivitatea *de jure* rezultă direct din criteriile legale pentru acordarea unei măsuri care este rezervată în mod oficial anumitor întreprinderi (de exemplu, cele care au o anumită dimensiune, sunt situate într-o anumită zonă, își desfășoară activitatea în anumite sectoare, având o anumită formă juridică, întreprinderile constituite într-o anumită perioadă, care aparțin unui grup având anumite caracteristici sau întreprinderile cărora li s-au încredințat anumite funcții în cadrul unui grup).

Selectivitatea *de facto* poate fi stabilită în cazul în care, deși criteriile oficiale de aplicare a măsurii sunt formulate în termeni generali și obiectivi, structura măsurii este de așa natură încât efectele sale favorizează în mod semnificativ un anumit grup de întreprinderi. Selectivitatea *de facto* poate fi rezultatul unor condiții sau obstacole impuse de Statele Membre pentru a împiedica anumite întreprinderi să beneficieze de pe urma măsurii. De exemplu, aplicarea unei măsuri fiscale (cum ar fi un credit fiscal) numai pentru investițiile care depășesc un anumit prag ar putea însemna că măsura este rezervată de facto întreprinderilor care dețin resurse financiare semnificative.

5. denaturează sau amenință să denatureze concurența și afectează schimburile comerciale dintre Statele Membre:

Concurența este distorsionată atunci când măsura de sprijin în cauză întărește poziția competitivă a beneficiarului prin reducerea costurilor sale în comparație cu competitorii săi. Distorsionarea nu trebuie să fie efectivă, fiind suficient ca aceasta să aibă un caracter potențial.

Din acest punct de vedere, trebuie subliniat faptul că cele mai multe produse și servicii sunt comercializate între Statele Membre și, astfel, o măsură de sprijin pentru o întreprindere sau pentru un sector de activitate are efecte și asupra schimburilor comerciale dintre Statele Membre.

Sprijinul public este de natură să **denatureze concurența** chiar dacă acesta nu ajută întreprinderea beneficiară să se extindă și să obțină cote de piață. Este suficient că ajutorul îi permite să mențină o poziție competitivă mai puternică decât cea pe care ar fi menținut-o dacă ajutorul nu ar fi fost acordat. În acest context, pentru ca ajutorul să fie susceptibil a denatura concurența, în mod normal, este suficient ca ajutorul să ofere beneficiarului un avantaj prin scutirea de cheltuieli pe care, în caz contrar, acesta ar fi trebuit să le suporte în cursul operațiunilor comerciale de rutină.

Definiția ajutorului de stat nu presupune ca denaturarea concurenței sau efectul asupra schimburilor comerciale să fie semnificativ sau material. Faptul că valoarea ajutorului este scăzută sau că întreprinderea beneficiară este mică, nu va exclude în sine o denaturare a concurenței sau o amenințare a acesteia.

Sprijinul public poate fi considerat în măsură să **afecteze schimburile comerciale din cadrul Uniunii Europene** inclusiv în cazul în care beneficiarul nu este direct implicat în comerțul transfrontalier. De exemplu, subvenția poate îngreuna pătrunderea pe piață pentru operatori din alte state prin menținerea sau creșterea gradului de aprovizionare locală.

Chiar și o subvenție publică acordată unei întreprinderi care furnizează doar servicii locale sau regionale și care nu furnizează servicii în afara statului său de origine poate avea totuși o incidență asupra schimburilor comerciale între Statele Membre în cazul în care întreprinderile din alte State Membre ar putea furniza serviciile respective și o astfel de posibilitate nu este doar ipotetică.

Cu toate acestea, în unele cazuri, Comisia a considerat că, având în vedere situațiile specifice, anumite activități au avut un impact pur local și, în consecință, nu au afectat schimburile comerciale dintre Statele Membre.

Iată câteva exemple:

- bazinele de înot și alte facilități de recreere destinate în principal unei zone cu acoperire locală;
- muzeele sau alte infrastructuri culturale puțin susceptibile să atragă vizitatori transfrontalieri;
- spitalele și alte unități medicale destinate exclusiv populației locale;
- presa și/sau produsele culturale care, din motive geografice și lingvistice, au o audiență restrânsă la nivel local;
- un centru de conferințe, în cazul căruia este puțin probabil ca amplasarea și efectul potențial al ajutorului asupra prețurilor să devieze utilizatorii de la alte centre din alte State Membre.

1.3. MODALITĂȚI DE EVITARE A ÎNCADRĂRII UNEI MĂSURI DE SPRIJIN ÎN CATEGORIA AJUTOARELOR DE STAT:

Având în vedere complexitatea și rigurozitatea domeniului ajutorului de stat, la momentul inițial al analizei unei măsuri de sprijin inițiate de stat, este mai facilă utilizarea unei abordări care să permită eliminarea încadrării inițiativei în categoria ajutorului de stat.

În cele ce urmează sunt prezentate cele mai importante situații în care se consideră că măsura de sprijin, deși conține caracteristici care ar putea induce ideea existenței unui ajutor de stat, nu intră în sfera de aplicare a reglementărilor în domeniu.

1.3.1. Caracterul de generalitate al unei măsuri de sprijin:

Măsurile generale, care sunt deschise efectiv pentru toate întreprinderile care funcționează într-un Stat Membru pe o bază egală, nu sunt selective.

Cu toate acestea pentru ca măsurile să aibă cu adevărat un caracter general, domeniul lor de aplicare nu trebuie să fie redus de facto de către factori care le restricționează efectul practic.

Numărul mare de întreprinderi eligibile (care pot include toate întreprinderile dintr-un anumit sector) și diversitatea și dimensiunea sectoarelor de care aparțin nu oferă temeiuri pentru a concluziona că o inițiativă de stat constituie o măsură generală de politică economică, dacă de pe urma acesteia nu pot beneficia toate sectoarele economice. Faptul că domeniul de aplicare a unei măsuri este determinat în mod obiectiv nu este suficient în sine pentru a stabili caracterul general al măsurii și nu exclude selectivitatea.

De aceea, o măsură a statului care are în vedere, spre exemplu, reducerea impozitului pe profit pentru toate companiile cu 2 puncte procentuale nu implică ajutor de stat, spre deosebire de o inițiativă privind scutirea de la plata impozitului pe dividende pentru firmele localizate într-o anumite regiune a României sau a cărei aplicare este limitată doar la întreprinderile mici și mijlocii.

De asemenea, la elaborarea măsurilor generale trebuie luată în considerare bugetarea acestora. Pentru ca o măsură de sprijin să aibă caracter general, bugetul asociat acesteia trebuie să permită onorarea tuturor cererilor de acordare a facilității. În cazul în care bugetul alocat inițial se apropie de epuizare, trebuie să existe mecanisme care să permită suplimentarea acestuia fără a întrerupe sau afecta în vreun fel acordarea facilității.

1.3.2. Utilizarea procedurii de licitație transparente, nediscriminatorii și necondiționate la achiziția/vânzarea de bunuri și servicii de către entitățile de stat:

În *Comunicarea privind elementele de ajutor de stat în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice* (97/C 209/03), Comisia a elaborat recomandări privind problematica ajutorului de stat acordat prin intermediul vânzărilor de terenuri și clădiri de către autoritățile publice.

Recomandările țin cont de faptul că, în majoritatea Statelor Membre, există dispoziții bugetare ce garantează că proprietatea publică nu este vândută, în principiu, sub valoarea sa.

Recomandările privesc numai vânzările de terenuri și clădiri aflate în proprietatea statului și nu se referă la achiziția publică de terenuri și clădiri sau la închirierea sau concesiunea de terenuri și clădiri de către autoritățile publice, operațiuni care pot include, în egală măsură, elemente de ajutor de stat.

Cu toate acestea, **jurisprudența comunitară a extins aplicabilitatea acestora.**

Astfel, actualmente, toate tranzacțiile majore care implică achiziția/vânzarea de bunuri și servicii de către stat către întreprinderi se derulează prin procedura de licitație transparentă, nediscriminatorie și necondiționată preluată, de altfel, și în legislația națională în domeniul achizițiilor publice.

Acest principiu se aplică, în prezent, în conformitate cu jurisprudența comunitară, atât în procesul de stabilire a chiriilor și redevențelor, cât și în domeniul privatizării activelor statului.

Principiul stă și la baza eliminării incidenței ajutorului de stat asupra stabilirii compensărilor acordate întreprinderilor pentru prestarea obligațiilor de serviciu public sau serviciu de interes economic general încredințate lor de către autoritățile statului (regulile Altmark).

Revenind la *Comunicarea privind elementele de ajutor de stat în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice*, aceasta stabilește că, pentru a nu reprezenta ajutor de stat, o vânzare de terenuri și clădiri trebuie realizată printr-o procedură de licitație deschisă și necondiționată, care a făcut obiectul unei publicități suficiente, în cadrul căreia se acceptă cea mai bună sau unica ofertă.

În aceste condiții, vânzarea se face, prin definiție, la valoarea de piață și, în consecință, nu reprezintă ajutor de stat.

Faptul că, anterior procedurii de licitație, a fost efectuată o evaluare diferită a terenului și clădirii, de exemplu în scopuri contabile, nu este relevant.

Conceptele la care am făcut referire anterior au următoarea semnificație:

a. publicitatea suficientă:

Se consideră că o ofertă a făcut obiectul unei publicități suficiente atunci când este publicată în mod repetat, pe o perioadă rezonabil de lungă (două luni sau mai mult), în ziarele de difuzare națională, în revistele de proprietăți imobiliare sau în alte publicații specializate și prin intermediul agenților imobiliari, astfel încât să poată ajunge la cunoștința tuturor potențialilor cumpărători.

Vânzările de terenuri și clădiri care, datorită valorii ridicate a acestora sau a altor caracteristici, ar putea să atragă investitori care operează la scară europeană sau mondială, trebuie anunțate în publicații de circulație internațională și făcute cunoscute prin intermediul agenților care sunt în contact cu o clientelă europeană sau internațională.

b. oferta necondiționată:

O ofertă este considerată „necondiționată” atunci când orice cumpărător, indiferent dacă desfășoară sau nu o activitate economică și oricare ar fi natura acesteia, poate achiziționa terenul și clădirea și le poate utiliza în interes propriu.

Pot fi impuse restricții pentru a se preveni prejudicii publice, din rațiuni de protecție a mediului sau pentru a se evita ofertele cu scop pur speculativ.

Dispozițiile naționale în materia amenajării teritoriului, care impun proprietarilor restricții în folosirea terenului și clădirii, nu afectează natura necondiționată a unei oferte.

c. oferta însoțită de anumite obligații:

În cazul în care vânzarea este condiționată de asumarea, de către viitorul proprietar, a unor obligații specifice în beneficiul autorităților publice sau în interesul public general, altele decât cele care decurg din legislația națională generală, dintr-o decizie a autorităților de planificare sau care sunt legate de protecția și conservarea mediului și de sănătatea publică, oferta trebuie considerată „necondiționată”, în sensul definiției anterioare, **numai dacă toți potențialii cumpărători ar trebui și ar avea posibilitatea să îndeplinească respectiva obligație**, indiferent dacă desfășoară sau nu o activitate economică și indiferent de natura acestei activități economice.

1.3.3. Evaluarea independentă realizată de experți:

În cazul în care autoritățile publice intenționează să nu apeleze la procedura licitației transparente, nediscriminatorii și necondiționate, *Comunicarea privind elementele de ajutor de stat în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice* precizează că trebuie efectuată o evaluare independentă de către unul sau mai mulți experți evaluatori independenți, înainte de negocierea vânzării, pentru a se stabili valoarea de piață pe baza indicatorilor de piață general acceptați și a standardelor de evaluare general admise.

Prețul de piață astfel stabilit reprezintă prețul minim de achiziție care poate fi acceptat fără a se acorda ajutor de stat.

Expertul evaluator trebuie să fie o persoană care se bucură de o bună reputație și care:

- a obținut o diplomă corespunzătoare eliberată de un centru de învățământ recunoscut sau are un titlu academic echivalent;
- are experiență corespunzătoare și este competent în evaluarea terenurilor și a clădirilor din amplasamentul și categoria activelor în cauză.

În cazul în care într-un Stat Membru nu există calificări academice corespunzătoare, expertul evaluator trebuie să fie membru al unei organizații profesionale implicate în evaluarea terenurilor, clădirilor și:

- fie să fie numit de instanțe sau de o autoritate cu statut echivalent,
- fie să dețină cel puțin o diplomă recunoscută de absolvire a studiilor liceale și un nivel suficient de pregătire, având cel puțin trei ani de experiență practică postcalificare și cunoștințe de evaluare a terenurilor și clădirilor din localitatea respectivă.

Expertul trebuie să fie independent în îndeplinirea obligațiilor sale, respectiv autoritățile publice nu trebuie să aibă dreptul să emită instrucțiuni cu privire la rezultatul evaluării sale.

Organismele publice de evaluare și funcționarii publici sau alți angajați ai statului sunt considerați independenți cu condiția ca orice influență nelegitimă asupra evaluărilor lor să poată fi în mod efectiv exclusă.

1.3.4. Testul investitorului/creditorului/vânzătorului privat prudent în economia de piață:

Existența unui ajutor de stat poate fi exclusă atunci când capitalul este pus direct sau indirect la dispoziția unei întreprinderi în circumstanțe care corespund condițiilor normale de piață.

În astfel de cazuri, deoarece beneficiarul nu dobândește un avantaj competitiv față de competitorii săi de pe piață, statul nu “favorizează” întreprinderile în înțelesul articolului 107 alineatul (1) din TFUE și, prin urmare, aplicarea regulilor privind ajutorul de stat poate fi exclusă.

În funcție de situația concretă, pentru excluderea existenței ajutorului de stat se aplică **testului investitorului în economia de piață**, respectiv se face o evaluare comparativă a comportamentului statului în relație cu beneficiarul măsurii față de modul în care un investitor privat s-ar comporta în relație cu întreprinderea în discuție în aceeași ipostază cu cea a statului. Dacă cele două ipostaze sunt similare, ajutorul de stat nu este implicat.

Aplicarea principiului investitorului a fost luată în considerare în numeroase ocazii de către Comisia Europeană și de către instanțele europene. Pe baza precedentelor, pentru evaluarea acestui principiu, sunt relevante următoarele elemente:

- este necesară o evaluare a tuturor factorilor relevanți - aspectele de natură socială nu sunt relevante în această analiză;
- un investitor privat va cauta să obțină o rentabilitate acceptabilă a investiției într-o perioadă rezonabilă de timp;
- statul nu trebuie să fie comparat cu un investitor care caută pur și simplu câștiguri pe termen scurt;
- un investitor privat va fi ghidat de viabilitatea pe termen lung a investiției.

Comportamentul unui investitor privat într-o economie de piață este ghidat de obținerea unei profitabilități pe termen lung. În mod obișnuit, un investitor privat nu se multumește cu situația evitării înregistrării de pierderi sau cu obținerea unei rate limitate de profitabilitate a investiției sale, ci încearcă să maximizeze recuperarea investiției, în conformitate cu circumstanțele și interesele sale, chiar și în cazul unei investiții într-o companie în care este deja acționar. Se poate spune, pe scurt, că investitorul privat alege investiția care i se pare cea mai profitabilă.

Principiul **vânzătorului privat** sau al **creditorului privat** reprezintă cazuri particulare ale principiului investitorului privat prudent.

Primul are relevanță în cazul vânzărilor participațiilor statului la societăți comerciale sau în cazul vânzării unor active ale statului.

Cel de al doilea se aplică dacă statul are calitatea de creditor al beneficiarului măsurii, respectiv beneficiarul (societate privată sau publică) înregistrează datorii către bugetul de stat sau către bugetul altei entități care administrează resurse de stat sau resurse ale comunităților locale.

Ideea de bază a acestui principiu este aceea că un creditor privat caută să obțină plata unui procent cât mai mare din sumele datorate de un debitor aflat în dificultate financiară.

Precizăm faptul că, în practică, în general, trebuie aplicată o combinație a acestor teste. Un argument puternic în demonstrarea aplicării principiului investitorului/creditorului privat prudent în economia de piață îl reprezintă susținerea concomitentă a respectivei măsuri de sprijin de către investitori/creditori privați alături de autoritatea publică.

1.3.5. Facilitățile acordate în sectorul producției de armament, muniție și material de război:

În conformitate cu prevederile articolului 346 alineatul (1) din TFUE, regulile de ajutor de stat nu sunt aplicabile în cazul producției sau comerțului cu armament, muniție și material de război. Însă, aceste măsuri nu trebuie să modifice condițiile de concurență pe piața internă în ce privește produsele ce nu sunt destinate unor scopuri specific militare.

1.3.6. Garanții publice acordate în condiții de piață:

Garanțiile acordate de stat întreprinderilor nu implică ajutor de stat dacă condițiile aferente sunt similare celor de pe piață.

Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții⁵ stabilește condițiile în care poate fi exclus ajutorul de stat în cazul măsurilor de garantare de către stat a unor tranzacții efectuate de întreprinderi.

1.3.6.1. Garanțiile individuale:

În cazul garanțiilor de stat individuale, Comisia Europeană consideră că, pentru a se exclude incidența regulilor din domeniul ajutorului de stat, este suficientă respectarea următoarelor condiții:

- persoana creditată nu se află în dificultate. IMM-urile care au mai puțin de trei ani de la înființare nu sunt considerate a fi în dificultate în perioada respectivă;
- garanția trebuie să fie legată de o tranzacție financiară specifică, de o sumă maximă fixată și o durată limitată;
- garanția nu acoperă mai mult de 80% din creditul neachitat sau din altă obligație financiară; această limită nu se aplică în cazul garanțiilor care acoperă titlurile de creanță.

Limita de 80% nu se aplică unei garanții publice acordate pentru a finanța o companie al cărei unic obiect de activitate îl reprezintă serviciul de interes

⁵ Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 155/2008;

economic general (SIEG) pentru care a fost mandatată și, de asemenea, atunci când garanția a fost acordată de către autoritatea publică ce i-a încredințat desfășurarea activității de interes economic general .

Pentru a exista certitudinea că creditorul își asumă efectiv o parte din risc, se urmăresc următoarele două aspecte:

- atunci când valoarea creditului sau a obligației financiare scade în timp, de exemplu pentru că a început rambursarea creditului, suma garantată trebuie să descrească în mod proporțional, astfel încât, în orice moment, garanția să nu acopere mai mult de 80% din creditul datorat,
- pierderile trebuie să fie suportate proporțional de către creditor și de către garant.

➤ pentru garanție se achită prețul corespunzător prețului pieței.

Atunci când prețul plătit pentru garanție este cel puțin la fel de mare ca și prima corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare, garanția nu conține ajutor.

În cazul în care pe piețele financiare nu există o primă corespunzătoare de referință a garanției, costul financiar total al creditului garantat, care include rata dobânzii la credit și prima garanției, trebuie comparat cu prețul de piață al unui credit similar, negarantat.

Pentru a se evalua dacă prima este în conformitate cu prețurile pieței, statul membru poate compara prețurile achitate de întreprinderile cu un rating similar pe piață.

În mod excepțional, în cazul în care persoana creditată este o întreprindere mică sau mijlocie (IMM), Comisia poate accepta, prin derogare, o evaluare mai simplă prin care să se stabilească dacă garanția aferentă creditului constituie sau nu ajutor de stat. În acest caz, condiția anterior menționată este înlocuită cu alta care privește aplicarea unei prime anuale minime ("prima safe-harbour") în funcție de suma efectiv garantată de stat, pe baza ratingului acordat persoanei creditate.

Primele safe-harbour se aplică la cuantumul efectiv garantat sau contragarantat de stat la începutul fiecărui an și vor fi considerate drept un minimum ce trebuie aplicat companiei. Companiile cu un rating scăzut nu pot beneficia de metodologia simplificată.

1.3.6.2. Schemele de garantare:

În ceea ce privește schemele de garanții de stat, Comisia Europeană consideră că îndeplinirea tuturor condițiilor prevăzute mai jos exclude prezența ajutorului de stat:

- întreprinderile aflate în dificultate nu sunt eligibile în cadrul schemei;
- garanțiile trebuie să fie legate de operațiuni financiare specifice, să aibă o sumă maximă stabilită și o durată limitată;
- garanțiile nu acoperă mai mult de 80% din fiecare credit datorat sau obligație financiară datorată;
- condițiile prevăzute de schemele de garanții se bazează pe evaluarea realistă a riscului, astfel încât, după toate probabilitățile, primele plătite de beneficiari asigură autofinanțarea. Comisia consideră că autofinanțarea sistemului și luarea corespunzătoare în considerare a riscului sunt indicatori care arată că primele de garanție prevăzute în cadrul sistemului sunt conforme cu prețurile pieței;
- pentru a avea o evaluare corectă și progresivă a autofinanțării în cadrul sistemului, este necesară reexaminarea, cel puțin o dată pe an, a adecvării nivelului primelor, pe baza ratei efective de pierderi în cadrul schemei pe o perioadă de timp rezonabilă, urmând ca primele să fie ajustate în consecință, atunci când există riscul ca schema să nu se mai poată autofinanța. Ajustarea se poate face pentru toate garanțiile emise ori viitoare sau numai pentru acestea din urmă;
- pentru a fi considerate conforme cu prețurile pieței, primele trebuie să acopere riscurile normale ce rezultă din acordarea garanției, costurile administrative ale sistemului, precum și finanțarea anuală a unui capital adecvat, chiar dacă acesta nu este constituit sau este constituit doar parțial;
- pentru a asigura transparența, sistemul trebuie să prevadă condițiile în care se vor acorda garanțiile viitoare, cum ar fi eligibilitatea companiilor din punct de vedere al ratingului și, acolo unde se aplică, sectorul și dimensiunea, cuantumul maxim și durata garanțiilor.

2. CONTEXTUL REFORMEI COMUNITARE ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT:

În data de 08 mai 2012, Comisia Europeană a demarat un program ambițios de reformă a ajutorului de stat, ale cărui coordonate au fost prezentate în *Comunicarea privind modernizarea ajutoarelor de stat*⁶.

În cadrul documentului, Comisia și-a propus atingerea următoarelor obiective:

- (i) realizarea unei creșteri durabile, inteligente și favorabile incluziunii pe o piață internă competitivă, în condițiile utilizării mai eficiente a finanțelor publice;
- (ii) concentrarea controlului *ex ante* al măsurilor de ajutor asupra cazurilor care au cel mai mare impact asupra pieței interne;
- (iii) eficientizarea prin simplificare a normelor și adoptarea mai rapidă a unor decizii mai bine fundamentate, bazate pe o logică economică clară, pe o abordare comună și pe obligații clare.

Ca o consecință directă a reformei comunitare în domeniul ajutorului de stat, începând cu anul 2012 și pe parcursul anilor 2013 și 2014, Consiliul European și Comisia Europeană au coordonat modificarea unei părți semnificative a legislației europene în domeniul ajutorului de stat.

Acesta a vizat procedurile de lucru la nivelul Comisiei Europene, creșterea rolului Statelor Membre în domeniul controlului și monitorizării ajutoarelor de stat și de minimis, creșterea transparenței alocărilor individuale și relaxarea modului de acordare a diverselor categorii de ajutoare de stat.

În acest context, un impact semnificativ asupra modului de acordare a ajutoarelor de stat în perioada 2014-2020, îl are modificarea Regulamentului de abilitare (*Regulamentului nr. 994/1998*) prin *Regulamentul nr. 733/2013*, cu scopul de a se majora numărul categoriilor de ajutoare ce pot fi exceptate de la obligația de notificare.

În consecință, vechiul *Regulament (CE) nr. 800/2008 de exceptare pe categorii de ajutoare*⁷ a fost înlocuit cu *Regulamentul (UE) nr. 651/2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu Piața comună în aplicarea art. 107 și 108 din TFUE (Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare)*⁸, reglementare care a crescut numărul categoriilor de ajutoare exceptate de la 26, câte erau prevăzute anterior, la un număr de 42.

De asemenea, au fost modificate reglementările comunitare în domeniul ajutorului de stat regional și a celui de minimis, prin publicarea noilor *Orientări privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2014-2020* și a

⁶ COM(2012) 209 final.

⁷ Regulamentul (CE) nr. 800/2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu Piața comună în aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE, publicat în JO CE nr. L214 din data de 09.08.2008.

⁸ Publicat în JO UE nr. L187 din data de 26.06.2014.

Regulamentului nr. 1407/2013 privind ajutoarele de minimis. Le-au urmat alte Orientări și Comunicări privind diverse tipuri de ajutoare de stat sau sectoare de activitate.

Majoritatea noilor prevederi au intrat în vigoare la 1 iulie 2014, acestea urmând a fi valabile până la 31 decembrie 2020.

3. ORDONANȚA DE URGENȚĂ A GUVERNULUI NR. 77/2014 PRIVIND PROCEDURILE NAȚIONALE ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT:

În contextul procesului de modernizare a ajutorului de stat, la nivel european, autoritățile române au demarat procesul de ajustare a legislației naționale care reglementează, din punct de vedere procedural, pregătirea, acordarea, monitorizarea și controlul ajutoarelor de stat și/sau de minimis acordate în România.

În acest sens, un prim pas l-a reprezentat modificarea procedurilor naționale în domeniul ajutorului de stat.

Astfel, începând cu 1 ianuarie 2015, a intrat în vigoare *Ordonanță de urgență nr. 77 din 3 decembrie 2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996*⁹ care asigură cadrul general național în vederea îndeplinirii cerințelor comunitare privind acordarea ajutoarelor de stat.

Reglementarea anterioară, *Ordonanță de urgență nr. 117 din 21 decembrie 2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat*, cu modificările și completările ulterioare, a fost abrogată începând cu aceeași dată.

Principalele modificări introduse de noua reglementare față de prevederile *OUG nr. 117/2006* vizează:

- introducerea unei secțiuni de definiții;
- modificarea procedurilor de avizare ale măsurilor de ajutor;
- modificarea procedurilor naționale în domeniul serviciilor de interes economic general;
- stabilirea unor termene procedurale clare;
- întărirea atribuțiilor Consiliului Concurenței în domeniul monitorizării și controlului ajutoarelor de stat;
- clarificarea procedurilor privind recuperarea ajutoarelor ilegale sau utilizate în mod abuziv;
- crearea cadrului legal general pentru asigurarea funcționării Registrului Ajutoarelor de Stat din România (RegAS).

Ca urmare a aplicării noilor proceduri naționale în domeniul ajutorului de stat se preconizează a se obține următoarele rezultate:

- un mai bun control al modului în care sunt cheltuiți banii publici;
- o aplicare eficientă a legislației în domeniul ajutorului de stat;
- o mai bună cunoaștere a modului în care măsurile de sprijin afectează mediul concurențial;
- evitarea măsurilor de recuperare a ajutoarelor de stat/minimis;

⁹ Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 893 din 09.12.2014;

➤ evitarea aplicării de către Comisia Europeană a sancțiunii de retragere a posibilității statului membru de a implementa măsuri exceptate de la obligația notificării și, pe cale de consecință, o mai bună absorbție a fondurilor europene.

Noua reglementare are rolul, de asemenea, de a garanta îndeplinirea condiționalităților ex-ante impuse de Comisia Europeană României pentru accesarea fondurilor europene în perioada de programare 2014-2020.

Principalele prevederi ale *OUG nr. 77/2014* sunt prezentate în cele ce urmează.

3.1. DOMENIUL DE APLICARE:¹⁰

Prevederile *OUG nr. 77/2014* nu se aplică ajutorului de stat sau ajutoarelor de minimis pentru agricultură și piscicultură, ajutoare pentru care Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale îndeplinește rolul de autoritate națională de contact în raporturile dintre Comisia Europeană și autoritățile și instituțiile publice, alți furnizori de ajutor.

3.2. DISPOZIȚII GENERALE:

3.2.1. Definirea termenilor uzuali folosiți în domeniul ajutorului de stat:¹¹

Pentru a se asigura o mai bună cunoaștere și înțelegere a termenilor specifici utilizați în domeniul ajutorului de stat, atât la nivel comunitar, cât și la nivel național, au fost introduse definiții ale termenilor uzuali folosiți.

Astfel, în cadrul *OUG nr. 77/2014* sunt definite următoarele noțiuni:

- **activitate economică** - orice activitate care constă în furnizarea de bunuri, servicii și lucrări pe o piață;
- **administrator** - orice entitate deținută sau delegată de stat ori deținută sau delegată de către o unitate administrativ - teritorială, care administrează resurse ale statului sau, după caz, ale unei unități administrativ-teritoriale și care pune în aplicare măsuri de ajutor de stat/de minimis în numele furnizorului;
- **ajutor de minimis** - ajutor limitat conform normelor Uniunii Europene la un nivel care nu distorsionează concurența și/sau comerțul cu statele membre;
- **ajutor de stat** - un avantaj acordat, sub orice formă, în mod selectiv de către stat, inclusiv de către unitățile administrativ-teritoriale, sau din resurse de stat sau, după caz, din resurse ale unității administrativ-teritoriale, unei întreprinderi sau anumitor categorii de întreprinderi, care distorsionează sau amenință să distorsioneze concurența și afectează comerțul cu statele membre;
- **ajutor exceptat** - măsură de ajutor de stat care îndeplinește criteriile precizate în regulamentul de exceptare pe categorii;

¹⁰ Articolul nr. 49, alin (2) din *OUG nr. 77/2014*;

¹¹ Articolul nr. 2 din *OUG nr. 77/2014*;

- **ajutor ilegal** - ajutorul acordat fără respectarea procedurilor naționale și ale Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat;
- **ajutor utilizat abuziv** - ajutorul utilizat de beneficiar fără respectarea condițiilor de acordare;
- **alocarea specifică de ajutor** - acordarea unui ajutor individual în baza unei scheme de ajutor de stat/de minimis;
- **beneficiar** - orice întreprindere căreia i se acordă un ajutor de stat sau de minimis;
- **clauza suspensivă** - interdicția de a aproba o măsură de ajutor de stat/de minimis înaintea verificării compatibilității cu regulile în domeniu;
- **documentație** - proiectul de act normativ sau administrativ prin care se instituie măsura de sprijin, precum și orice alt act relevant pentru analiza compatibilității măsurii cu regulile Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat;
- **finalizarea etapei de prenotificare** - reprezintă poziția transmisă de Comisia Europeană cu privire la prenotificarea transmisă;
- **furnizor** - orice entitate deținută de stat sau care administrează resurse ale statului sau, după caz, deținută de către o unitate administrativ-teritorială sau care administrează resurse ale unei unități administrativ-teritoriale, care acordă întreprinderilor facilități de natura ajutorului de stat sau de minimis;
- **inițiator** - orice entitate publică care inițiază o măsură de ajutor de stat sau de minimis prin intermediul unui act normativ sau administrativ, după caz;
- **informarea** - formularul specific ce urmează să fie transmis Comisiei Europene conform prevederilor regulamentului de exceptare pe categorii, însoțit de documentația aferentă;
- **întreprindere** - orice entitate, indiferent de statutul juridic și de modul de finanțare, inclusiv entitățile nonprofit, care desfășoară o activitate economică;
- **notificare** - formularul specific însoțit de documentația aferentă ce urmează să fie transmisă Comisiei Europene în vederea stabilirii caracterului de ajutor de stat și analizării compatibilității proiectelor măsurilor de sprijin cu legislația europeană;
- **prenotificare** - notificarea prealabilă către Comisia Europeană a unui proiect de măsuri de sprijin în scopul clarificării aspectelor legate de caracterul de ajutor de stat sau de compatibilitatea măsurii de sprijin;
- **procedura de informare** - procedura de comunicare către Comisia Europeană a unei fișe de prezentare a măsurii de natura ajutorului de stat, prin intermediul sistemului interactiv de notificare a ajutoarelor de stat SANI (State Aid Notification Interactive);
- **procedura de notificare** - procedura de comunicare către Comisia Europeană, prin intermediul sistemului interactiv de notificare a ajutoarelor de stat SANI, a unei măsuri susceptibile să reprezinte ajutor de stat în vederea analizării compatibilității acesteia cu legislația în domeniul ajutorului de stat;
- **regulament de exceptare pe categorii** - act cu caracter normativ al Comisiei Europene, cu aplicabilitate directă, care permite instituirea unei măsuri de natura ajutorului de stat fără a fi necesară o autorizare prealabilă din partea Comisiei Europene.

3.2.2. Noi elemente obligatorii pe care trebuie să le conțină o schemă de ajutor:¹²

Instituirea măsurilor de ajutor de stat sau de minimis se va face în urma unor analize de oportunitate și impune inițiatorului/furnizorului, după caz, elaborarea unor acte normative sau administrative prin care se instituie scheme de ajutor de stat sau de minimis sau ajutoare de stat individuale sau de minimis, care trebuie să prevadă cel puțin următoarele elemente: obiectivul, modalitatea acordării ajutorului de stat sau de minimis, beneficiari, perioada de aplicare, quantumul fondurilor alocate în acest scop din bugetul furnizorului, prevederea europeană aplicabilă în temeiul căreia a fost instituită măsura de ajutor de stat sau de minimis, în conformitate cu legislația în domeniu.

3.3. PROCEDURA ÎN FAȚA CONSILIULUI CONCURENȚEI:

3.3.1. Măsuri asiguratorii privind utilizarea eficientă a banilor publici:

Orice măsură de ajutor instituită de autoritățile publice centrale trebuie să fie însoțită de un Memorandum aprobat de Guvern privind încadrarea măsurii de sprijin în politicile economico-financiare și bugetare ale statului.¹³

În plus, autoritățile publice locale trebuie să prezinte dovada informării Instituției Prefectului și a consiliului județean, precum și a autorității publice centrale responsabile de autoritățile locale, cu privire la intenția de a institui respectiva măsură de sprijin.¹⁴

În acest fel se realizează o mai bună și eficientă cheltuire a banilor publici, în concordanță cu politicile economico - bugetare și financiare și strategiile de dezvoltare ale României, prin evitarea dublării schemelor de ajutor de stat/de minimis, mai ales între schemele finanțate din fonduri naționale și cele finanțate din fonduri europene.

Totodată, se evită situația în care se obține o autorizare din partea Comisiei Europene, dar măsura nu se implementează întrucât nu există resurse bugetare pentru aceasta.

3.3.2. Introducerea unei etape de consultări prealabile între furnizorii de ajutor de stat/de minimis și experții Consiliului Concurenței:¹⁵

Se preia modelul existent la Comisia Europeană referitor la pre-notificare. În perioada consultărilor prealabile au loc discuții tehnice între experții Consiliului Concurenței și cei ai furnizorului, înainte de solicitarea formală a unui aviz.

¹² Articolul nr. 3, alin (4) din OUG nr. 77/2014;

¹³ Articolul nr. 7, alin (1), (3), (5) din OUG nr. 77/2014;

¹⁴ Articolul nr. 7, alin (2), articolul nr. 18 din OUG nr. 77/2014;

¹⁵ Articolul nr. 8 din OUG nr. 77/2014;

Autoritatea de concurență se pronunță cu privire la documentația primită (în 10-20 zile lucrătoare de la data la care documentația este completă) invitând, după caz, furnizorii/inițiatorii să trimită cererile de avizare a măsurilor propuse a fi instituite.

Avantaje ale procesului de consultări prealabile:

- pot fi clarificate din timp anumite aspecte tehnice și elaborate măsurile de sprijin cu respectarea legislației în domeniul ajutorului de stat;
- se reduc numărul avizelor Consiliului Concurenței cu propuneri de modificări;
- emiterea avizelor Consiliului Concurenței într-un termen redus;
- implementarea cu celeritate și cu mai multă certitudine juridică a unor măsuri de ajutor de stat sau non ajutor.

3.3.3. Emiterea avizului Consiliului Concurenței. Necesitatea existenței unei justificări din partea furnizorului în cazul în care nu ține cont de acest aviz:¹⁶

Avizul emis de Consiliul Concurenței, privind conformitatea, corectitudinea și îndeplinirea obligațiilor prevăzute de legislația europeană în domeniul ajutorului de stat, este consultativ și se emite în 10-30 zile de la primirea cererii de avizare sau 15 zile în cazul în care au fost finalizate consultările prealabile și procedura de prenotificare în fața Comisiei Europene.

Totuși, având în vedere faptul că, în România, Consiliul Concurenței este punctul de contact cu Comisia Europeană în domeniul ajutorului de stat, în cazul în care autoritatea de concurență propune modificări ale măsurilor de ajutor de stat, iar furnizorul nu ține cont de ele, este necesar ca furnizorul să justifice neacceptarea modificărilor propuse, justificare bazată exclusiv pe aspecte legate de compatibilitatea măsurii cu legislația în domeniul ajutorului de stat.

3.3.4. Avizarea măsurilor de ajutor de minimis și a serviciilor de interes economic general:¹⁷

Noua obligație de avizare s-a introdus pentru a se evita cazurile în care sunt implementate măsuri care nu respectă legislația comunitară în domeniul ajutorului de stat și a se reduce astfel riscul de a fi impuse decizii de recuperare a ajutoarelor de minimis acordate sau în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general (SIEG).

¹⁶ Articolul nr. 11 – 14 din OUG nr. 77/2014;

¹⁷ Articolul nr. 20 din OUG nr. 77/2014;

3.4. PROCEDURA DE NOTIFICARE ȘI INFORMARE:

3.4.1. Retragerea notificării/informării:

Dacă inițiatorul/furnizorul nu solicită Consiliului Concurenței, în 30 de zile de la primirea avizului, transmiterea notificării sau a informării la Comisia Europeană, se consideră că a renunțat la aceasta.

După expirarea acestui termen, inițiatorul/furnizorul poate solicita transmiterea notificării sau informării la Comisia Europeană după reluarea întregii proceduri de avizare.¹⁸

Prin introducerea acestor dispoziții se intenționează evitarea situației în care, urmare emiterii avizului Consiliului Concurenței, furnizorul nu solicită transmiterea notificării sau informării la Comisia Europeană sau renunță la aceasta, fiind nevoit să reia întreaga procedură de avizare în cazul depășirii termenului de 30 de zile de la data primirii avizului¹⁹.

3.4.2. Procedura propriu-zisă de notificare și informare și relația cu Comisia Europeană:

Termenul în care furnizorii transmit Consiliului Concurenței informațiile necesare pentru derularea procedurilor în fața Comisiei Europene este de 10 zile lucrătoare.²⁰

Furnizorii, beneficiarii și inițiatorii ajutorului de stat și orice alte întreprinderi au obligația să transmită Consiliului Concurenței, în termenele stabilite de acesta, toate informațiile necesare pentru derularea procedurilor în fața Comisiei Europene. Termenele stabilite de Consiliul Concurenței nu pot fi mai mici de 10 zile lucrătoare, cu excepția situației în care datele, informațiile și documentele cu privire la ajutoarele de stat sunt solicitate de Comisia Europeană sau reglementările Uniunii Europene în termene mai scurte.

Prin reducerea termenului minim de răspuns al autorităților la solicitările de informații ale Consiliului Concurenței se dorește creșterea intervalului de timp pe care Consiliul Concurenței îl are la dispoziție pentru analiza și eventuala îmbunătățire a acestor materiale, astfel încât documentele de poziție/răspunsurile la solicitările de informații/explicațiile furnizate de România la cererea Comisiei Europene să prezinte un nivel calitativ sporit, ducând la facilitarea soluționării cazurilor naționale de ajutor de stat aflate în atenția forului comunitar.

¹⁸ Articolul nr. 16 din OUG nr. 77/2014;

¹⁹ Până la intrarea în vigoare a OUG nr. 77/2014, termenul era de 10 zile de la primirea avizului;

²⁰ Articolul nr. 22 din OUG nr. 77/2014;

3.5. MONITORIZAREA AJUTOARELOR DE STAT ȘI A AJUTOARELOR DE MINIMIS:

3.5.1. Clarificarea procesului de monitorizare a ajutoarelor de stat:²¹

Se completează cadrul legislativ existent pentru ca:

- experții Consiliului Concurenței să poată solicita informații de la beneficiari și concurenții acestora – rezultatul fiind o mai bună cunoaștere a mediului concurențial și a posibilului efect pe care îl au ajutoarele de stat acordate în România;
- experții Consiliului Concurenței să poată efectua, împreună cu reprezentanții furnizorului, controale la fața locului - acțiuni care vor avea ca efect o mai bună aplicare a legislației în domeniu.

Aceste prevederi au în vedere atât ajutoarelor de stat cât și cele de minimis, acordate/instituite fără respectarea procedurilor prevăzute de *OUG nr. 77/2014*.²²

3.5.2. Competența Consiliului Concurenței de a emite decizii de recuperare în cazul ajutoarelor de minimis:²³

Se va asigura o mai bună respectare a legislației în domeniu și posibilitatea ca o autoritate să intervină în cazurile în care furnizorul nu respectă legislația specifică.

3.5.3. Specializarea instanțelor naționale:²⁴

Procesele referitoare la aspectele legate de ajutor de stat se vor derula la nivelul Curților de Apel, asigurându-se pe această cale o mai bună specializare a judecătorilor în acest domeniu.

3.5.4. Instituirea ReGAS - registrul ajutoarelor de stat:²⁵

Prin acest instrument este garantată îndeplinirea unei condiționalități ex-ante impuse de Comisia Europeană pentru accesarea fondurilor structurale alocate României de către UE în perioada 2014-2020.

Se urmărește crearea unui mecanism care să ușureze activitatea furnizorilor și să asigure o mai bună respectare a legislației în domeniul ajutorului de stat, în special a regulii de cumul a ajutoarelor primite de un beneficiar.

²¹ Articolul nr. 26, alin (1) – (6) din OUG nr. 77/2014;

²² Articolul nr. 26, alin (11) din OUG nr. 77/2014;

²³ Articolul nr. 26, alin (7), articolul nr. 46 din OUG nr. 77/2014;

²⁴ Articolul nr. 26, alin (10) din OUG nr. 77/2014;

²⁵ Articolul nr. 29 din OUG nr. 77/2014;

3.6. RAMBURSAREA, RECUPERAREA, SUSPENDAREA SAU RECUPERAREA PROVIZORIE A AJUTORULUI ILEGAL ȘI A AJUTORULUI DE STAT UTILIZAT ABUZIV DISPUSĂ DE FURNIZORI:

3.6.1. Obligația de informare a Consiliului Concurenței referitor la existența deciziilor furnizorilor sau a deciziilor pronunțate de instanțele naționale prin care se dispune recuperarea ajutoarelor de stat/de minimis:

Furnizorii trebuie să informeze Consiliul Concurenței asupra deciziilor proprii sau deciziile pronunțate de instanțele naționale prin care se dispune recuperarea ajutoarelor de stat/de minimis.²⁶

Termenul de transmitere la Consiliul Concurenței a unei informări este de maximum 5 zile lucrătoare de la pronunțarea instanțelor naționale sau de la adoptarea deciziilor furnizorilor prin care se dispune recuperarea ajutoarelor de stat/de minimis.

3.6.2. Obligațiile furnizorilor de ajutor de stat/de minimis față de Consiliul Concurenței²⁷

Furnizorul sau, după caz, administratorul unei măsuri de ajutor de stat sau de minimis are obligația informării Consiliului Concurenței cu privire la intrarea în vigoare a măsurilor de sprijin, precum și a oricărei modificări aduse măsurii de sprijin, în termen de maximum 5 zile de la momentul la care acest eveniment a avut loc.

3.6.3. Obligațiile furnizorilor referitoare la asigurarea transparenței măsurilor de natura ajutorului de stat:²⁸

Furnizorii/Administratorii măsurilor de ajutor au obligația publicării pe propriile pagini de internet a măsurilor de ajutor de stat și de minimis.

3.6.4. Contravenții și sancțiuni aplicabile furnizorilor de ajutor de stat/de minimis:²⁹

Constituie contravenții și se sancționează cu amendă cuprinsă între 5.000 lei și 40.000 lei următoarele fapte ale furnizorilor/administratorilor, după caz:

- furnizarea de informații și documente incomplete, precum și nefurnizarea informațiilor și documentelor solicitate în termenele stabilite de Consiliul Concurenței;
- neîndeplinirea obligațiilor privind (i) supunerea avizării în cazul oricărei modificări a actelor normative/administrative și a documentelor subsecvente

²⁶ Articolele nr. 39 – 41 din OUG nr. 77/2014;

²⁷ Articolul nr. 42 din OUG nr. 77/2014;

²⁸ Articolul nr. 44, alin (3) din OUG nr. 77/2014;

²⁹ Articolul nr. 45, alin (2), (4) din OUG nr. 77/2014;

care implementează ajutoare de stat sau de minimis, (ii) transmiterea spre informare, la Consiliul Concurenței, în termen de 5 zile lucrătoare de la momentul adoptării normelor metodologice proprii privind stoparea sau recuperarea ajutoarelor de stat acordate, (iii) luarea măsurilor legale necesare pentru aplicarea deciziei Comisiei Europene prin care s-a dispus recuperarea ajutorului de stat ilegal sau a ajutorului utilizat abuziv, (iv) transmiterea la Consiliul Concurenței, spre informare, în termen de maximum 5 zile lucrătoare de la adoptare, a deciziilor proprii prin care se dispune recuperarea ajutoarelor de stat sau de minimis, respectiv (v) informarea Consiliului Concurenței cu privire la intrarea în vigoare a măsurilor de sprijin, precum și a oricărei modificări aduse măsurii de sprijin, în termen de maximum 5 zile de la momentul la care acest eveniment a avut loc;

➤ neîndeplinirea obligației de organizare a evidenței specifice privind ajutoarele de stat acordate.

Constatarea contravențiilor prevăzute mai sus și aplicarea sancțiunilor se fac de către persoanele împuternicite de Consiliul Concurenței.

4. REGULAMENTUL DE EXCEPTĂRI PE CATEGORII - PREZENTARE GENERALĂ:

4.1. SCOP:

Finanțarea acordată de către stat, care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 107 alin. 1 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE), reprezintă ajutor de stat și, ca principiu, trebuie notificată Comisiei Europene în vederea autorizării.

Totuși, pentru a facilita implementarea cu celeritate a unor măsuri al căror quantum se situează sub pragurile stabilite de Comisia Europeană, Consiliul European a stabilit, prin *Regulamentul (CE) nr. 994/1998 al Consiliului de aplicare a art. 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale*³⁰, posibilitatea exceptării de la obligația de notificare a măsurilor de ajutor de stat care sunt mai puțin distorsionante și în analiza cărora forul european a acumulat suficientă experiență.

Astfel, în cazul în care toate condițiile prevăzute în regulamentele de exceptare sunt respectate, măsurile de ajutor de stat pot fi implementate de către Statele Membre, fiind necesară doar o informare a Comisiei Europene.

Prevederile *Regulamentului (CE) nr. 994/1998* au fost extinse în cursul anului 2014, în așa fel încât, actualmente, un număr de 42 de categorii de ajutoare sunt exceptate de la obligația de notificare la Comisia Europeană (față de 26 exceptate de către reglementarea anterioară).

Au fost incluse noi categorii de ajutoare exceptate de la notificare, respectiv: ajutoarele destinate reparării daunelor provocate de anumite dezastre naturale, ajutoarele sociale pentru transportul rezidenților din regiunile îndepărtate, ajutoarele pentru infrastructurile de bandă largă, ajutoarele pentru inovare, ajutoarele pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului, ajutoarele pentru infrastructurile sportive și pentru infrastructurile de agrement multifuncționale.

Pe lângă extinderea sferei de aplicabilitate, prevederile *Regulamentului nr. 651/2014* clarifică o serie de concepte și simplifică procedurile, astfel încât Statele Membre să fie încurajate să utilizeze cu precădere această reglementare.

În contrapartidă, noile reglementări aplicabile ajutoarelor puternic distorsionante (notificabile) sunt mai riguroase și mai stricte. Verificarea, de către Comisia Europeană, a compatibilității acestora implică furnizarea unei documentații extinse și o analiză economică complexă, fapt care, de asemenea, are potențialul de a determina Statele Membre să utilizeze, cu preponderență, instrumentarul propriu ajutoarelor exceptate de la obligația de notificare și, implicit, prevederile *Regulamentului nr. 651/2014*.

³⁰ Publicat în JO CE nr. 142 din data de 14.05.1998.

Ca o consecință a modificării cadrului legislativ comunitar în domeniul ajutorului de stat, Comisia Europeană consideră că, în perioada 2014-2020, un procent de 90% din măsurile de ajutor de stat va fi implementat sub forma ajutoarelor exceptate de la obligația notificării.

4.2. DOMENIUL DE APLICARE A REGULAMENTULUI (UE) NR. 651/2014:

Regulamentul (UE) nr. 651/2014 exceptează de la obligația de notificare următoarele categorii de ajutoare de stat:

- ajutoare regionale;
- ajutoare destinate IMM-urilor sub formă de ajutoare pentru investiții, ajutoare de exploatare și ajutoare pentru accesul IMM-urilor la finanțare;
- ajutoare pentru protecția mediului;
- ajutoare pentru cercetare, dezvoltare și inovare;
- ajutoare pentru formare;
- ajutoare pentru recrutarea și încadrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați și a lucrătorilor cu handicap;
- ajutoare destinate reparării daunelor provocate de anumite dezastre naturale;
- ajutoare sociale pentru transportul rezidenților din regiunile îndepărtate;
- ajutoare pentru infrastructura de bandă largă;
- ajutoare pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului;
- ajutoare pentru infrastructurile sportive și pentru infrastructurile de agrement multifuncționale;
- ajutoare pentru infrastructurile locale.

Regulamentul nr. 651/2014 (RGECA) nu se aplică:

(a) ajutoarelor acordate în sectorul pescuitului și al acvaculturii, astfel cum este reglementat de *Regulamentul (UE) nr. 1379/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind organizarea comună a piețelor în sectorul produselor pescărești și de acvacultură*, de modificare a *Regulamentelor (CE) nr. 1184/2006 și (CE) nr. 1224/2009 ale Consiliului* și de abrogare a *Regulamentului (CE) nr. 104/2000 al Consiliului*, cu excepția ajutoarelor pentru formare, ajutoarelor pentru accesul IMM-urilor la finanțare, ajutoarelor în materie de cercetare și dezvoltare, ajutoarelor pentru inovare destinate IMM-urilor și ajutoarelor pentru lucrătorii defavorizați și pentru lucrătorii cu handicap;

(b) ajutoarelor acordate în sectorul producției agricole primare, cu excepția compensației pentru costurile suplimentare, altele decât costurile de transport în regiunile ultraperiferice, astfel cum este prevăzut la articolul 15 alineatul (2) litera (b), ajutoarelor pentru consultanță în favoarea IMM-urilor, ajutoarelor pentru finanțare de risc, ajutoarelor pentru cercetare și dezvoltare, ajutoarelor pentru inovare destinate IMM-urilor, ajutoarelor de mediu, ajutoarelor pentru formare și ajutoarelor pentru lucrătorii defavorizați și lucrătorii cu handicap;

(c) ajutoarelor acordate în sectorul prelucrării și comercializării produselor agricole, în următoarele cazuri:

- (i) atunci când valoarea ajutoarelor este stabilită pe baza prețului sau a cantității unor astfel de produse achiziționate de la producători primari sau introduse pe piață de întreprinderile respective; sau
- (ii) atunci când ajutoarele sunt condiționate de transferarea lor parțială sau integrală către producătorii primari;

(d) ajutoarelor pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive, astfel cum sunt reglementate de *Decizia nr. 2010/787* a Consiliului.

De asemenea, întreprinderile în dificultate nu pot beneficia de ajutoare de stat exceptate de la obligația notificării.

Nu beneficiază de exceptarea de la obligația de notificare schemele al căror buget mediu anual depășește 150 milioane euro decât pentru o perioadă de 6 luni, cu excepția cazului în care Comisia Europeană se pronunță asupra Planului de evaluare notificat de Statul Membru în termen de 20 zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a schemei!

Planul de evaluare va conține cel puțin următoarele elemente:

- obiectivele schemei de ajutoare care urmează a fi evaluată;
- întrebările evaluării;
- indicatorii de rezultat;
- metodologia avută în vedere pentru efectuarea evaluării;
- cerințele privind colectarea datelor;
- calendarul propus al evaluării, inclusiv data prezentării raportului final de evaluare;
- descrierea organismului independent care efectuează evaluarea sau a criteriilor care vor fi utilizate pentru selectarea acestuia;
- modalitățile prin care se asigură că evaluarea devine publică.

Până în prezent, nu există proceduri specifice privind procedurile pe care Comisia le va aplica pentru aprobarea Planului de evaluare sau modele relevante.

De asemenea, pentru a beneficia de exceptare, bugetul mediu anual al anumitor categorii de scheme trebuie limitat la 150 milioane euro:

- ajutoarele regionale (cu excepția ajutoarelor regionale de exploatare);
- ajutoarele destinate IMM-urilor;
- ajutoarele pentru accesul IMM-urilor la finanțare;
- ajutoarele pentru CDI;
- ajutoarele pentru protecția mediului (cu excepția ajutoarelor sub formă de reduceri ale taxelor de mediu);
- ajutoarele pentru infrastructurile de bandă largă.

4.3. TERMINOLOGIA UTILIZATĂ:

În cadrul RGECA sunt utilizați o serie de termeni specifici. Cei mai importanți dintre aceștia sunt prezentați în continuare:

- **întreprinderi mici și mijlocii** - întreprinderile care îndeplinesc criteriile prevăzute în anexa I la RGECA;
- **întreprinderi mari** - întreprinderile care nu sunt IMM-uri;
- **întreprindere în dificultate** - întreprindere care se află în cel puțin una din situațiile următoare:

- în cazul unei societăți comerciale cu răspundere limitată³¹, atunci când mai mult de jumătate din capitalul său social subscris a dispărut din cauza pierderilor acumulate. Această situație survine atunci când deducerea pierderilor acumulate din rezerve (și din toate celelalte elemente considerate în general ca făcând parte din fondurile proprii ale societății) conduce la un rezultat negativ care depășește jumătate din capitalul social subscris;

- în cazul unei societăți comerciale în care cel puțin unii dintre asociați au răspundere nelimitată pentru creanțele societății³², atunci când mai mult de jumătate din capitalul propriu așa cum reiese din contabilitatea societății a dispărut din cauza pierderilor acumulate;

- atunci când întreprinderea face obiectul unei proceduri colective de insolvență sau îndeplinește criteriile prevăzute în dreptul intern pentru ca o procedură colectivă de insolvență să fie deschisă la cererea creditorilor săi;

- atunci când întreprinderea a primit ajutor pentru salvare și nu a rambursat încă împrumutul sau nu a încetat garanția sau a primit ajutoare pentru restructurare și face încă obiectul unui plan de restructurare;

- în cazul unei întreprinderi care nu este un IMM, atunci când, în ultimii doi ani:

- raportul datoriei/capitaluri proprii al întreprinderii este mai mare de 7,5; și

- capacitatea de acoperire a dobânzilor calculată pe baza EBITDA este sub valoarea 1,0.

- **comercializarea produselor agricole** - deținerea sau expunerea unui produs agricol în vederea vânzării, a punerii în vânzare, a livrării sau a oricărei alte forme de introducere pe piață, cu excepția primei vânzări de către un producător primar către revânzătorii sau prelucrătorii și a oricărei alte activități de pregătire a produsului pentru această primă vânzare. O vânzare efectuată de un producător primar către consumatorii finali este considerată comercializare în cazul în care se desfășoară în localuri distincte, rezervate acestei activități;

³¹ Alta decât un IMM care există de mai puțin trei ani sau, în sensul eligibilității pentru ajutor pentru finanțare de risc, un IMM aflat la 7 ani de la prima sa vânzare comercială care se califică pentru investiții pentru finanțare de risc în urma unui proces de diligență efectuat de un intermediar financiar selectat;

³² Idem;

➤ **producția agricolă primară** - producția de produse ale solului și ale creșterii animalelor, enumerate în anexa I la Tratat, fără a se mai efectua o altă operațiune de modificare a naturii produselor respective;

➤ **prelucrarea produselor agricole** - orice operațiune efectuată asupra unui produs agricol care are drept rezultat un produs care este tot un produs agricol, cu excepția activităților desfășurate în exploatațile agricole, necesare în vederea pregătirii unui produs de origine animală sau vegetală pentru prima vânzare;

➤ **produse agricole** - produsele enumerate în anexa I la Tratat³³;

➤ **cărbune** - cărbune de calitate superioară, medie și inferioară de categoria A și B, în sensul sistemului internațional de codificare pentru cărbune³⁴;

➤ **ajutor individual:**

- ajutor ad hoc, și

- ajutor acordat unor beneficiari individuali pe baza unei scheme de ajutoare.

➤ **schemă de ajutoare** - orice act pe baza căruia, fără să fie nevoie de măsuri de punere în aplicare suplimentare, pot fi acordate ajutoare individuale întreprinderilor definite în cadrul actului într-un mod general și abstract, precum și orice act pe baza căruia pot fi acordate ajutoare care nu sunt legate de un proiect specific, uneia sau mai multor întreprinderi, pentru o perioadă nedefinită de timp și/sau pentru o valoare nedefinită;

➤ **plan de evaluare** - document care conține cel puțin următoarele elemente: obiectivele schemei de ajutoare care urmează a fi evaluată, întrebările evaluării, indicatorii de rezultat, metodologia avută în vedere pentru efectuarea evaluării, cerințele privind colectarea datelor, calendarul propus al evaluării inclusiv data prezentării raportului final de evaluare, descrierea organismului independent care efectuează evaluarea sau a criteriilor care vor fi utilizate pentru selectarea acestuia și modalitățile prin care se asigură că evaluarea devine publică;

➤ **avans rambursabil** - împrumut pentru un proiect, care este plătit în una sau mai multe tranșe și ale cărui condiții de rambursare depind de rezultatul proiectului;

➤ **echivalent subvenție brută** - valoarea ajutorului în cazul în care acesta ar fi acordat sub formă de grant beneficiarului, înainte de orice deducere de impozit sau de orice altă taxă;

➤ **garanție** (în contextul prederilor din RGECA privind ajutoarele regionale, ajutoarele pentru accesul IMM-urilor la finanțare și ajutoarele pentru protecția mediului) - angajament scris de asumare a responsabilității pentru toate sau o parte din noile operațiuni de creditare nou-inițiate de un terț, cum ar fi instrumentele de datorie sau de leasing, precum și instrumentele de cvasicapital;

➤ **rată de garantare** - procentul de acoperire a pierderii suportat de un investitor public pentru fiecare operațiune eligibilă în cadrul măsurii de ajutor de stat relevante;

³³ Cu excepția produselor obținute din pescuit și din acvacultură enumerate în anexa I la Regulamentul (UE) nr. 1379/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013;

³⁴ Stabilit de Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa și clarificat în Decizia Consiliului din 10 decembrie 2010 privind ajutorul de stat pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive;

- **demararea lucrărilor** - fie demararea lucrărilor de construcții în cadrul investiției, fie primul angajament cu caracter juridic obligatoriu de comandă pentru echipamente sau oricare alt angajament prin care investiția devine ireversibilă, în funcție de care are loc primul. Cumpărarea de terenuri și lucrările pregătitoare, cum ar fi obținerea permiselor și realizarea studiilor de fezabilitate, nu sunt considerate drept demarare a lucrărilor. În cazul preluărilor de întreprinderi, demararea lucrărilor corespunde datei dobândirii activelor direct legate de unitatea preluată;
- **versiune ulterioară a unui sistem fiscal** - sistem sub forma unor avantaje fiscale, care constituie o versiune modificată a unui existent anterior sub formă de avantaje fiscale și care îl înlocuiește pe acesta din urmă;
- **intensitatea ajutorului** - valoarea brută a ajutorului exprimată ca procent din costurile eligibile, înainte de deducerea impozitelor sau a altor taxe;
- **zone asistate** - zonele desemnate într-o hartă a ajutoarelor regionale aprobată pentru perioada 01.07.2014 - 31.12.2020, în aplicarea articolului 107 alineatul (3) literele (a) și (c) din Tratat;
- **data acordării ajutorului** - data la care dreptul legal de a primi ajutorul este conferit beneficiarului în conformitate cu regimul juridic național aplicabil;
- **active corporale** - active precum terenuri, clădiri și instalații, utilaje și echipamente;
- **active necorporale** - active care nu au o concretizare fizică sau financiară precum brevete, licențe, know-how sau alte drepturi de proprietate intelectuală;
- **cost salarial** - valoarea totală care trebuie plătită efectiv de beneficiarul ajutorului pentru locul de muncă respectiv, cuprinzând salariul brut înainte de impozitare și contribuțiile obligatorii, precum contribuțiile la sistemul de securitate socială și costurile cu îngrijirea copiilor și a părinților, dintr-o perioadă definită;
- **creștere netă a numărului de angajați** - creștere netă a numărului de angajați în unitatea în cauză în raport cu media pe o anumită perioadă de timp. Prin urmare, orice post pierdut în perioada respectivă trebuie să fie dedus, iar numărul de persoane angajate cu normă întreagă, cu fracțiuni de normă și cu contract sezonier trebuie considerat ținându-se seama de fracțiunile de unități de muncă anuală ale acestora;
- **infrastructură specifică** - infrastructură care este construită pentru o întreprindere (întreprinderi) identificabilă(e) ex ante și adaptată la nevoile acesteia (acestora);
- **procedură de ofertare concurențială** - proces de ofertare nediscriminatoriu care prevede participarea unui număr suficient de întreprinderi și în care ajutorul se acordă fie pe baza ofertei inițiale prezentate de ofertant, fie pe baza unui preț de echilibru. De asemenea, bugetul sau volumul aferent procedurii de ofertare reprezintă o constrângere obligatorie, ceea ce creează o situație în care nu toți ofertanții pot primi ajutoare;
- **profit din exploatare** - diferența dintre veniturile actualizate și valoarea actualizată a costurilor de exploatare pe durata de viață a investiției, în cazul în care această diferență este pozitivă. Cheltuielile de exploatare includ costuri precum costurile cu personalul, materialele, serviciile contractate, comunicațiile, energia, întreținerea, chiria, administrația, dar exclud, în sensul prezentului

regulament, costurile de amortizare și costurile de finanțare în cazul în care acestea au fost acoperite de ajutoare pentru investiții;

➤ **ajutoare regionale pentru investiții** - ajutoarele regionale acordate pentru o investiție inițială sau pentru o investiție inițială în favoarea unei noi activități economice.

4.4. CONDIȚII DE APLICARE A EXCEPTĂRILOR PE CATEGORII:

Exceptarea anumitor categorii de ajutoare de la obligația notificării se aplică în următoarele situații:

- când ajutorul se situează sub anumite praguri (praguri de notificare sunt individualizate pentru fiecare categorie de ajutor și vor fi prezentate ulterior);
- când intensitățile ajutorului respectă prevederile din RGECA (intensitățile sunt individualizate pentru fiecare categorie de ajutor și vor fi prezentate ulterior);
- când ajutorul se acordă pentru cheltuieli eligibile clar definite în RGECA (cheltuielile eligibile sunt individualizate pentru fiecare categorie de ajutor și vor fi prezentate ulterior);
- când ajutorul este transparent;
- când ajutorul are efect stimulat (prezumat sau dovedit).

4.5. TRANSPARENȚA AJUTOARELOR:

RGECA se aplică numai ajutoarelor transparente, adică acelor ajutoare pentru care se cunoaște sau se poate evalua, de la început, contravaloarea avantajului economic acordat, fără a fi necesară efectuarea unei evaluări a riscurilor.

4.6. EFECTUL STIMULATIV:

RGECA se aplică doar ajutoarelor care au un efect stimulat.

Criterii de determinare a efectului stimulat:

- beneficiarul a prezentat furnizorului o Cerere de ajutor scrisă înainte de începerea lucrului la proiectul/activitatea respectivă care conține cel puțin:
 - denumirea întreprinderii și dimensiunea acesteia;
 - descrierea proiectului, inclusiv data începerii și a încheierii acestuia;
 - locul de desfășurare a proiectului;
 - lista costurilor proiectului;
 - instrumentul de acordare a ajutorului și valoarea finanțării publice solicitate.

Demararea lucrărilor se referă la:

- demararea lucrărilor de construcții în cadrul investiției;

- prima comandă pentru echipamente sau oricare alt angajament prin care investiția devine ireversibilă, în funcție de care are loc primul;
- cumpărarea de terenuri și lucrările pregătitoare (obținerea permiselor și realizarea studiilor de fezabilitate), nu sunt considerate "demarare a lucrărilor";
- în cazul preluărilor de întreprinderi, „demararea lucrărilor” corespunde datei dobândirii activelor direct legate de unitatea preluată.

➤ ajutoarele ad-hoc acordate întreprinderilor mari au un efect stimulat în cazul în care, în plus față de depunerea Cererii de finanțare înainte de data demarării lucrărilor, furnizorul a verificat, înainte de a acorda ajutorul în cauză, că ajutoarele vor avea drept rezultat unul sau mai multe dintre următoarele:

- în cazul ajutoarelor regionale pentru investiții, faptul că se realizează un proiect care nu ar fi fost realizat în zona respectivă sau nu ar fi fost suficient de profitabil pentru beneficiar în zona respectivă în absența ajutoarelor;
- în toate celelalte cazuri, faptul că există:
 - o creștere substanțială a domeniului de aplicare al proiectului/activității ca urmare a ajutorului; sau
 - o creștere substanțială a valorii totale a cheltuielilor suportate de beneficiar pentru proiect/activitate ca urmare a ajutorului; sau
 - o creștere substanțială a ritmului de finalizare a proiectului/activității în cauză.

Efectul stimulat este prezumat pentru următoarele categorii de ajutoare:

- ajutoarele sub formă de avantaje fiscale dacă măsura fiscală instituie un drept la ajutor, în conformitate cu criteriile obiective și fără ca Statul Membru să mai dispună de o putere de apreciere și măsura a fost adoptată și a intrat în vigoare înainte de demararea proiectului sau a activității subvenționate;
- ajutoarele pentru accesul IMM-urilor la finanțare;
- ajutoarele pentru recrutarea lucrătorilor defavorizați și ajutoarele pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap, acordate sub formă de subvenții salariale;
- ajutoarele pentru compensarea costurilor suplimentare generate de încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap;
- ajutoarele acordate sub forma unor reduceri ale taxelor de mediu în temeiul *Directivei 2003/96/CE*;
- ajutoarele destinate reparării pagubelor provocate de dezastre naturale;
- ajutoarele pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului.

4.7. CUMULUL AJUTOARELOR DE STAT:

Ajutoarele cu costuri eligibile identificabile pot fi cumulate cu:

- (a) orice alt ajutor de stat, atât timp cât măsurile respective vizează costuri eligibile identificabile diferite;
- (b) orice alt ajutor de stat, în legătură cu aceleași costuri eligibile, care se suprapun parțial sau integral, numai în cazul în care cumulul respectiv nu are drept rezultat depășirea celui mai ridicat nivel de intensitate a ajutorului sau a celui mai ridicat quantum al ajutorului aplicabil ajutorului respectiv în temeiul RGECA.

Ajutoarele fără costuri eligibile (o parte din ajutoarele pentru IMM-uri) pot fi cumulate cu oricare alte ajutoare de stat cu costuri eligibile identificabile.

Ajutoarele fără costuri eligibile identificabile pot fi cumulate cu orice alt ajutor de stat fără costuri eligibile identificabile până la cel mai ridicat plafon total de finanțare relevant stabilit în RGECA, în alt regulament de exceptare pe categorii de ajutoare ori într-o decizie adoptată de Comisie.

Ajutoarele de stat exceptate în temeiul RGECA nu se cumulează cu niciun tip de ajutoare de minimis în raport cu aceleași costuri eligibile dacă un astfel de cumul ar conduce la o intensitate a ajutorului care le depășește pe cele prevăzute în RGECA.

Ajutoarele în favoarea lucrătorilor cu handicap pot fi cumulate cu alte ajutoare exceptate în legătură cu aceleași costuri eligibile peste pragul maxim aplicabil în conformitate cu RGECA, cu condiția ca un astfel de cumul să nu aibă drept rezultat o intensitate a ajutorului care să depășească 100% din costurile relevante pentru orice perioadă de angajare a lucrătorilor în cauză.

4.8. TRANSPARENȚA AJUTOARELOR ACORDATE:

În primul rând, Statul Membru va transmite o Informare Comisiei, în format standard, prin SANI II, în termen de 20 de zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a unei scheme de ajutoare exceptate sau de la acordarea unui ajutor ad-hoc exceptat de la obligația de notificare.

Comisia va publica Informările în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene și pe site-ul Internet al Comisiei. Comisia verifică îndeplinirea condițiilor din RGECA. Pe de altă parte, părțile interesate pot contesta măsura, în cazul în care consideră că aceasta nu respectă prevederile RGECA.

În al doilea rând, Statele Membre sunt obligate să creeze, până cel târziu la data de 01 iulie 2016, site-uri Internet cuprinzătoare privind ajutoarele de stat, la nivel regional sau național, care să prezinte informații succinte despre fiecare măsură de ajutor exceptată.

Informațiile se publică sub formă de foaie de calcul cu date, care permite căutarea, extragerea și publicarea cu ușurință a datelor pe internet, de exemplu în format CSV sau XML.

Accesul la site-ul internet este permis oricărei părți interesate, fără restricții. Pentru accesarea site-ului nu este necesară înregistrarea prealabilă a utilizatorului.

Se publică următoarele informații privind ajutoarele implementate:

- (a) informațiile din Informare sau a unui link către acestea;
- (b) textul integral al fiecărei măsuri de ajutor sau a un link către acesta.

Pentru schemele sub formă de avantaje fiscale și pentru schemele de ajutor regional pentru dezvoltare urbană ajutoare de finanțare de risc, este suficient ca Statele Membre să publice informațiile necesare privind quantumurile ajutoarelor individuale în următoarele intervale (în milioane EUR): 0,5-1; 1-2; 2-5; 5-10; 10-30; și 30 și peste această valoare.

Se poate acorda o derogare de la cerința de a publica informații pentru fiecare atribuire individuală care depășește 500.000 EUR pentru IMM-urile care nu au efectuat nicio vânzare comercială pe nicio piață.

În cazul ajutoarelor individuale acordate, cu un quantum peste 500.000 euro, se publică următoarele informații:

- numele beneficiarului;
- identificatorul beneficiarului (CUI);
- tipul de întreprindere (IMM/mare) la data acordării ajutorului;
- regiunea în care este situat beneficiarul, la nivelul NUTS II;
- sectorul de activitate (CAEN);
- elementul de ajutor, exprimat ca valoare întreagă în monedă națională;
- instrumentul de ajutor [grant/subvenționare a ratei dobânzii, împrumut/avansuri rambursabile/grant rambursabil, garanție, avantaj fiscal sau scutire de taxe, finanțare de risc, altele (a se preciza)];
- data acordării ajutorului;
- obiectivul ajutorului;
- autoritatea care acordă ajutorul;
- în cazul ajutoarelor regionale pentru dezvoltare urbană și a celor de finanțare de risc, numele entității căreia i-a fost încredințată execuția și numele intermediarilor financiari selectați;
- referința măsurii de ajutor.

4.9. SANCTIUNI ÎN CAZUL NERESPECTĂRII RGECA:

Comisia poate, după ce a acordat Statului Membru în cauză posibilitatea de a-și face cunoscute opiniile, să adopte o decizie în care să se precizeze că toate sau unele dintre viitoarele măsuri de ajutor adoptate de Statul Membru în cauză, care altfel ar îndeplini cerințele RGECA, trebuie notificate Comisiei.

Măsurile care trebuie notificate se pot limita la:

- măsurile prin care se acordă anumite tipuri de ajutoare;
- măsurile în favoarea anumitor beneficiari;
- măsurile de ajutor adoptate de anumite autorități din Statul Membru în cauză.

Comisia Europeană are dreptul de a verifica dacă sunt respectate condițiile prevăzute în *Regulamentul nr. 651/2014* în termen de 10 ani de la data la care a fost acordat un ajutor ad-hoc sau ultima alocare specifică în cadrul unei scheme.

În consecință, furnizorul are obligația de a păstra toate informațiile referitoare la schemă și la alocările acordate în baza acesteia pentru o perioadă de minim 10 ani.

5. PROCEDURA NAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT - CAZUL EXCEPTĂRILOR PE CATEGORII:

5.1. ETAPELE IMPLEMENTĂRII UNEI EXCEPTĂRI:

Etapele prezentate au la bază prevederile *OUG nr. 77/2014* și sunt completate cu elemente rezultate din jurisprudența comunitară, precum și din practica Consiliului Concurenței în domeniul ajutorului de stat:

- elaborarea schemei de ajutor;
- elaborarea fișei de informații/Informării;
- avizarea informării de către Consiliul Concurenței;
- adoptarea schemei de ajutor;
- transmiterea la Comisia Europeană a Informării și a Planului de evaluare (dacă e cazul);
- implementarea schemei de ajutor;
- monitorizarea schemei de ajutor;
- raportarea ajutoarelor acordate în baza schemei.

5.2. ELABORAREA SCHEMEI DE AJUTOR:

Printre elementele care trebuie să se regăsească în textul unei scheme de ajutor exceptate de la obligația de notificare menționăm:

1. baza legală a schemei;
2. domeniul de aplicare;
3. obiectivul schemei;
4. criteriile de eligibilitate;
5. bugetul schemei;
6. forma ajutorului;
7. intensitate/cuquantum maxim al ajutorului;
8. durata schemei;
9. numărul maxim de beneficiari ai schemei;
10. cumulul ajutoarelor de stat;
11. reglementările privind monitorizarea și raportarea ajutoarelor de stat.

Schema de ajutor de stat, elaborată de o autoritate publică centrală, trebuie însoțită de un Memorandum aprobat de Guvern cu privire la încadrarea în politicile economico-bugetare și fiscale ale statului (cu excepția schemelor finanțate din fonduri comunitare). Aprobarea Memorandumului presupune existența unei analize de oportunitate a acordării ajutorului.

Această condiție nu se aplică schemelor finanțate din fonduri structurale.

Consiliul Concurenței acordă asistență tehnică de specialitate inițiatorilor în procesul de elaborare a schemei de ajutor, ulterior existenței Memorandumului.

5.3. ELABORAREA INFORMĂRII:

Informările sunt documente tipizate care vor fi completate de inițiator. Forma documentului de informare este stabilită prin reglementări comunitare (Anexa II la RGECA).

Consiliul Concurenței acordă asistență tehnică de specialitate inițiatorilor în procesul de elaborare a Informărilor.

5.4. AVIZAREA INFORMĂRII LA CONSILIUL CONCURENȚEI:

Procedura de avizare presupune parcurgerea următoarelor etape:

- Informările privind măsurile de ajutor de stat exceptate de la obligația de notificare se transmit Consiliului Concurenței, care emite un aviz privind conformitatea, corectitudinea și îndeplinirea obligațiilor prevăzute de legislația comunitară;
- Cererea de aviz va fi transmisă Consiliului Concurenței de către inițiator, instituția urmând să emită avizul în termen de 30 de zile de la primirea cererii, cu excepția cazurilor în care acesta solicită, în scris, prelungirea termenelor pentru completarea Informării;
- în cazul în care a fost parcursă procedura de consultare prealabilă, Consiliul Concurenței poate să emită avizul în termen de 15 zile;
- Consiliul Concurenței poate solicita inițiatorului date și informații suplimentare, în vederea fundamentării analizei sale;
- dacă informațiile solicitate nu sunt transmise în termenul stabilit de Consiliul Concurenței, acesta emite avizul în baza datelor care i-au fost puse la dispoziție;
- în situația în care Informările suferă modificări după emiterea avizului Consiliului Concurenței, dar înainte de transmiterea acestora către Comisia Europeană, modificările trebuie transmise Consiliului Concurenței în vederea unei noi avizări;
- în situația în care, prin aviz, nu au fost propuse modificări, Consiliul Concurenței transmite Informarea, de îndată, Comisiei Europene, în forma avizată, după comunicarea avizului către inițiator;
- în situația în care, prin avizul Consiliului Concurenței, au fost propuse modificări, iar inițiatorul este de acord cu acestea, acesta va înainta Consiliului Concurenței Informarea modificată conform avizului, în termen de 10 zile de la primirea acestuia, în scopul transmiterii către Comisia Europeană;
- în situația în care inițiatorul nu este de acord cu modificările propuse de Consiliul Concurenței, acesta trebuie să justifice motivele pentru care nu ține cont de modificările propuse;
- în baza argumentației inițiatorului, Consiliul Concurenței va emite un nou aviz.

5.5. ADOPTAREA SCHEMEI DE AJUTOR:

Adoptarea schemei de ajutor se poate realiza de către inițiator prin intermediul oricărui tip de act normativ/administrativ (Lege, Ordonanță de Guvern,

Ordonanță de Urgență a Guvernului, Hotărâre de Guvern, Ordin de ministru, Norme, Norme metodologice, Proceduri, Hotărâri ale Consiliului Local/Județean/Orășenesc/Municipal, Dispoziții/Decizii ale diverselor autorități etc).

5.6. TRANSMITEREA LA COMISIA EUROPEANĂ A INFORMĂRII ȘI A PLANULUI DE EVALUARE (DACĂ E CAZUL):

Informările se transmit Comisiei Europene prin intermediul Reprezentanței Permanente a României pe lângă Uniunea Europeană. Transmiterea se face electronic, prin utilizarea aplicației SANI II (State Aid Notification Interactive).

5.7. MONITORIZAREA SCHEMEI DE AJUTOR:

Monitorizarea ajutoarelor de stat sau de minimis acordate se realizează, pentru fiecare măsură în parte, de către furnizorul/administratorul măsurii, după caz.

Aceștia pot să realizeze, cu respectarea prevederilor legale în vigoare, controale la fața locului și sunt obligați să verifice respectarea condițiilor de acordare a ajutoarelor și să dispună măsurile ce se impun în situația în care aceste condiții nu au fost respectate.

În cazul în care identifică ajutoare utilizate în mod abuziv de către beneficiari, furnizorul sau administratorul, după caz, emit decizii prin care se dispune stoparea sau recuperarea ajutoarelor de stat acordate. Aceste decizii au caracter de titlu executoriu.

Pentru stoparea sau recuperarea ajutoarelor de stat acordate, furnizorii vor emite, prin acte normative/administrative, norme metodologice proprii care vor fi transmise Consiliului Concurenței spre informare în termen de 5 zile lucrătoare de la momentul adoptării.

Consiliul Concurenței monitorizează la nivel național ajutoarele de stat și de minimis în baza raportărilor, informațiilor și datelor transmise de furnizori.

Consiliul Concurenței poate solicita date și informații de la furnizor atunci când, din informațiile deținute, rezultă că nu au fost respectate condițiile de acordare a ajutoarelor de stat sau de minimis.

În situația în care datele și informațiile transmise de furnizor nu clarifică aspectele sesizate, Consiliul Concurenței va dispune o acțiune de control la întreprinderea beneficiară a măsurii de sprijin, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Echipa de control a Consiliului Concurenței va fi însoțită de reprezentanții furnizorului.

Concluziile acțiunilor de control ale Consiliului Concurenței se consemnează într-un raport prin care se va solicita furnizorului să întreprindă măsurile ce se impun pentru a fi asigurată respectarea legislației în domeniul ajutoarelor de stat.

Furnizorul poate formula, într-un termen de 20 de zile lucrătoare, obiecțiuni care vor fi transmise Consiliului Concurenței spre analiză și opinie.

Furnizorul este obligat să informeze Consiliul Concurenței în termen de 30 de zile lucrătoare de la momentul transmiterii opiniei menționate anterior cu privire la stadiul implementării măsurilor dispuse de Consiliul Concurenței. În cazul neimplementării măsurilor, în același termen prevăzut mai sus, furnizorul va motiva corespunzător acest lucru.

În cazul în care furnizorul nu implementează măsurile solicitate de către Consiliul Concurenței și nu respectă obligația prevăzută de informare, Consiliul Concurenței informează Guvernul României în termen de 10 zile lucrătoare de la expirarea termenului de 30 de zile cu privire la acest aspect și cu privire la motivația transmisă de furnizor.

Prevederile anterior menționate se aplică și în cazul în care Consiliul Concurenței identifică măsuri care pot reprezenta ajutoare de stat care au fost instituite fără respectarea prevederilor legale naționale și comunitare în domeniul ajutorului de stat.

Beneficiarul unui ajutor de stat este obligat să ramburseze suma reprezentând echivalentul ajutorului de stat a cărui recuperare a fost dispusă de Comisia Europeană, cu excepția situației în care punerea în aplicare a deciziei Comisiei Europene a fost suspendată, în conformitate cu reglementările Uniunii Europene.

Furnizorii dispun recuperarea ajutoarelor de stat în cazul în care condițiile de acordare a ajutorului nu au fost respectate de către beneficiar.

Ajutorul de stat care trebuie rambursat sau recuperat include și dobânda aferentă, datorată de la data plății acestuia până la data recuperării sau a rambursării integrale. Procedura de calcul a dobânzii se stabilește prin Instrucțiuni emise de Consiliul Concurenței.

Rata dobânzii aplicabile este cea stabilită potrivit prevederilor *Regulamentului (CE) nr. 659/1999*.

Beneficiarul nu mai poate primi niciun alt ajutor de stat până la îndeplinirea obligației de rambursare a ajutorului ilegal sau utilizat în mod abuziv.

Furnizorii au obligația transmiterii la Consiliul Concurenței a unei informări, în termen de 5 zile lucrătoare de la pronunțarea instanțelor naționale asupra măsurilor de recuperare a ajutoarelor de stat.

Furnizorii au obligația transmiterii la Consiliul Concurenței, spre informare, în termen de maximum 5 zile lucrătoare de la adoptare, a deciziilor proprii prin care se dispune recuperarea ajutoarelor de stat.

Obligațiile furnizorului sau, după caz, ale inițiatorului pot fi delegate, în condițiile legii, administratorului măsurii de ajutor de stat sau de minimis.

Furnizorul sau, după caz, administratorul unei măsuri de ajutor de stat sau de minimis are obligația informării Consiliului Concurenței cu privire la intrarea în vigoare a măsurilor de sprijin, precum și a oricărei modificări aduse măsurii de sprijin, în termen de maximum 5 zile de la momentul la care acest eveniment a avut loc.

Furnizorul/Administratorul, după caz, al unei măsuri de ajutor de stat sau de minimis are obligația păstrării unei evidențe a informațiilor despre ajutoarele acordate pentru o perioadă de minimum 10 ani de la data la care a fost acordată ultima alocare specifică. Această evidență trebuie să conțină informațiile necesare pentru a demonstra respectarea tuturor condițiilor impuse prin actul de acordare, cum sunt, dar fără a se limita la: datele de identificare a beneficiarului, durata, cheltuielile eligibile, valoarea, momentul și modalitatea acordării ajutorului, originea acestuia, durata, metoda de calcul al ajutoarelor acordate.

Consiliul Concurenței organizează și păstrează Registrul ajutoarelor de stat și de minimis acordate în România. Registrul se completează de către furnizor/administrator, după caz, acesta fiind răspunzător de corectitudinea și completitudinea datelor introduse. Modalitatea efectivă de completare și utilizare a Registrului va fi stabilită prin regulament al Consiliului Concurenței.

Pagina de internet a Consiliului Concurenței dedicată ajutorului de stat este pagina de internet unică la nivel național în domeniul ajutorului de stat în sensul normelor Uniunii Europene referitoare la asigurarea transparenței măsurilor de natura ajutorului de stat.

Consiliul Concurenței va publica pe pagina de internet dedicată ajutorului de stat toate informațiile legate de măsurile de ajutor de stat și de minimis implementate în România, conform prevederilor Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat.

Furnizorii/Administratorii, după caz, au obligația publicării pe propriile pagini de internet a măsurilor de ajutor de stat și de minimis.

5.8. RAPORTAREA AJUTOARELOR ACORDATE ÎN BAZA SCHEMEI:

Raportarea ajutoarelor de stat se realizează de către furnizori/administratori în conformitate cu prevederile *OUG nr. 77/2014* și ale regulamentelor specifice emise de către Consiliul Concurenței.

Furnizorii de ajutor sunt obligați să pună la dispoziția Consiliului Concurenței, în formatul solicitat de acesta, toate datele și informațiile necesare pentru monitorizarea ajutoarelor de stat sau de minimis la nivel național, inclusiv pentru întocmirea Inventarului ajutoarelor de stat și de minimis și a rapoartelor și

informărilor necesare îndeplinirii obligațiilor României în calitate de Stat Membru al Uniunii Europene.

Pe de altă parte, beneficiarii de ajutor de stat sau de minimis au obligația să transmită furnizorului/administratorului, după caz, raportări periodice, precum și alte informații cu privire la ajutorul acordat, conform cererii acestuia, sub sancțiunile prevăzute de *OUG nr. 77/2014*.

6. AJUTOARELE DE STAT REGIONALE:

6.1 DOMENIUL DE APLICARE:

RGECA, pe lângă prevederile generale legate de aplicabilitate, cuprinde și reguli specifice numai ajutorului de stat regional.

Astfel, în cazul ajutoarelor regionale, RGECA nu se aplică:

- pescuitului și acvaculturii;
- producției agricole primare;
- ajutoarelor pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive;
- sectorului siderurgic;
- sectorului cărbunelui;
- sectorului construcțiilor navale;
- sectorului fibrelor sintetice;
- sectorului transporturilor și al infrastructurii conexe;
- sectorului producerii și distribuției de energie și al infrastructurii pentru aceasta;
- prelucrării și comercializării produselor agricole când:
 - (i) valoarea ajutoarelor este stabilită pe baza prețului sau a cantității unor astfel de produse achiziționate de la producători primari sau introduse pe piață de întreprinderile respective;
 - sau
 - (ii) ajutoarele sunt condiționate de transferarea lor parțială sau integrală către producătorii primari.
- schemelor de ajutoare/ajutoare ad-hoc care nu exclud, în mod explicit, plata unor ajutoare individuale pentru o întreprindere care face obiectul unui ordin de recuperare neexecutat referitor la un ajutor ilegal;
- ajutoarelor pentru întreprinderi aflate în dificultate;
- măsurilor de ajutor de stat care implică o încălcare nedisociabilă a dreptului Uniunii, în special:
 - (i) în cazul cărora acordarea de ajutoare este condiționată de obligația ca beneficiarul să aibă sediul în Statul Membru relevant sau să fie stabilit cu preponderență în Statul Membru respectiv;
 - (ii) în cazul cărora acordarea de ajutoare este condiționată de obligația ca beneficiarul să utilizeze bunuri produse sau servicii naționale;
 - (iii) în cazul în care limitează posibilitatea ca beneficiarii să exploateze în alte State Membre rezultatele obținute din cercetare-dezvoltare și inovare.
- schemelor de ajutor de stat regionale, precum și modificărilor acestora în măsura în care afectează compatibilitatea acestora (cu excepția ajutoarelor regionale pentru exploatare), dacă bugetul mediu anual al ajutoarelor de stat depășește 150 milioane EUR, la șase luni după intrarea în vigoare a acestora;

- ajutoarelor destinate activităților legate de export;
- schemelor care vizează un număr limitat de sectoare specifice de activitate economică (cu excepția celor pentru turism, realizarea infrastructurilor de comunicații electronice în bandă largă sau prelucrării și comercializării produselor agricole);
- ajutoarelor regionale individuale acordate unui beneficiar care a închis aceeași activitate sau o activitate similară în SEE în cei doi ani precedenți sau care, în momentul depunerii cererii de ajutor, are planuri de a închide o astfel de activitate într-o perioadă de doi ani după finalizarea investiției inițiale pentru care solicită ajutoare;
- ajutoarelor pentru exploatare acordate întreprinderilor cu următoarele activități principale: „Activități financiare și de asigurări”, „Activități privind sediile sociale”, „Activități de consultanță în afaceri și management”;
- ajutoarelor regionale pentru investiții cu costuri eligibile de 100 de milioane EUR care depășesc pragul de notificare egal cu “valoarea ajustată a ajutoarelor”;
- ajutoarelor regionale pentru dezvoltare urbană cu un quantum mai mare de 20 de milioane EUR.

6.2. AJUTOARELE DE STAT PENTRU INVESTIȚII:

Eligibilitate din punct de vedere geografic:

Din punct de vedere geografic, ajutoarele de stat regionale se pot acorda numai în zone asistate, definite conform art. 107, alin. (3) literele a) și c) din TFUE.

Conform *Hărții regionale a ajutorului de stat aprobate în cazul României în perioada 2014-2020*, intensitățile maxime ale ajutoarelor regionale de investiții sunt limitate la următoarele nivele:

- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Nord-Vest - 50%;
- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Centru - 50%;
- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Nord-Est - 50%;
- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Sud-Est - 50%;
- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Sud-Muntenia - 50%;
- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Sud-Vest Oltenia - 50%;
- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Vest - 35%;
- zonă asistată de tip "c" - Municipiul București - 15% până la 31 decembrie 2017 și 10% după aceea;
- zonă asistată de tip "c" - Județul Ilfov - 35%.

La aceste intensități se adaugă bonusuri de maxim 20%, în cazul în care se finanțează investițiile realizate de întreprinderile mici/microîntreprinderi sau 10% în cazul în care investițiile sunt realizate de către întreprinderile mijlocii.

Eligibilitatea investițiilor:

Sunt eligibile pentru finanțare prin ajutor de stat investițiile care se încadrează în categoria investițiilor inițiale.

Investiție inițială înseamnă:

(a) o investiție în active corporale și necorporale legată de demararea unei unități noi, extinderea capacității unei unități existente, diversificarea producției unei unități prin produse care nu au fost fabricate anterior în unitate sau o schimbare fundamentală a procesului general de producție al unei unități existente;

sau

(b) o achiziționare de active legate direct de o unitate, cu condiția ca unitatea să fie închisă sau să fi fost închisă dacă nu ar fi fost achiziționată și să fie cumpărată de un investitor care nu are legătură cu vânzătorul și exclude simpla achiziționare a acțiunilor unei întreprinderi.

Eligibilitatea întreprinderilor, în funcție de mărime, în zonele asistate de tip “c”:

IMM-urile pot fi eligibile pentru orice formă de investiție inițială.

Întreprinderile mari sunt eligibile numai pentru o investiție inițială în favoarea dezvoltării unei noi activități economice în zona în cauză.

“Investiție inițială pentru o nouă activitate economică” înseamnă:

(a) o investiție în active corporale și necorporale legată de demararea unei noi unități sau de diversificarea activității unei unități, cu condiția ca noua activitate să nu fie identică sau similară (activitate care face parte din aceeași clasa/cod numeric cu 4 cifre conform CAEN) cu activitatea desfășurată anterior în unitatea respectivă;

(b) achiziționarea de active aparținând unei unități care a fost închisă sau care ar fi fost închisă dacă nu ar fi fost cumpărată și care este achiziționată de un investitor care nu are legătură cu vânzătorul, cu condiția ca noua activitate ce urmează a fi desfășurată utilizând activele dobândite să nu fie identică sau similară cu activitatea desfășurată în unitatea respectivă înainte de achiziție.

Costuri eligibile ale investițiilor:

(a) costurile în legătură cu active corporale și necorporale;

(b) costurile salariale aferente locurilor de muncă nou create în urma unei investiții inițiale, calculate pe o perioadă de doi ani;

sau

(c) o combinație din cele 2 tipuri de costuri fără a depăși valoarea cea mai mare aferentă uneia din cele 2 categorii.

Eligibilitatea costurilor constând în active corporale:

Activele corporale trebuie să fie noi, cu excepția celor pentru IMM-uri și pentru achiziționarea unei unități.

Închirierea de active corporale poate fi eligibilă dacă:

- (a) în cazul terenurilor și clădirilor, contractul de închiriere continuă cel puțin timp de cinci ani de la data finalizării investiției realizate de întreprinderile mari și trei ani în cazul IMM-urilor;
- (b) în cazul instalațiilor sau utilajelor, contractul este de leasing financiar și beneficiarul achiziționează activul la finalul contractului.

Achiziția de active trebuie făcută de la un terț care nu are legătură cu cumpărătorul și în condiții de piață. Achiziționarea de acțiuni nu constituie o investiție inițială.

În cazul unei schimbări fundamentale în procesul de producție, costurile eligibile trebuie să depășească amortizarea activelor legate de activitatea care trebuie modernizată în cursul celor trei exerciții financiare precedente.

În cazul diversificării unei unități existente, costurile eligibile trebuie să depășească cu cel puțin 200% valoarea contabilă a activelor reutilizate.

Eligibilitatea costurilor constând în active necorporale:

- trebuie să fie utilizate exclusiv în cadrul unității beneficiare;
- trebuie să fie amortizabile;
- trebuie să fie achiziționate în condițiile pieței de la terți care nu au legături cu cumpărătorul și
- trebuie să fie incluse în activele întreprinderii care beneficiază de ajutor și să rămână asociate proiectului pentru care s-a acordat ajutorul pe o perioadă de minimum cinci ani în cazul întreprinderilor mari sau de trei ani în cazul IMM-urilor.

Pentru întreprinderile mari, costurile activelor necorporale sunt eligibile numai până la un plafon de 50% din costurile totale eligibile ale investiției inițiale.

Caracteristicile costurilor eligibile constând în costuri salariale:

- proiectul de investiții determină o creștere netă a numărului de angajați în unitatea în cauză, în comparație cu media din ultimele 12 luni, ceea ce înseamnă că orice loc de muncă pierdut se deduce din numărul aparent de locuri de muncă create în perioada respectivă;
- locurile de muncă trebuie ocupate în termen de trei ani de la finalizarea lucrărilor;

➤ locurile de muncă create trebuie menținute o perioadă de cel puțin cinci ani sau, în cazul IMM-urilor, de trei ani de la data la care postul a fost ocupat prima dată.

Alte prevederi:

În cazul proiectelor mari de investiții (investiții de peste 50 de milioane de euro), valoarea ajutorului nu depășește valoarea ajustată a ajutorului, calculată conform formulei:

Liniile directoare privind ajutorul de stat regional:

$$V_{\max} = R \times (A + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$$

Dat fiind faptul ca RGECA se aplică doar investițiilor cu costuri eligibile sub 100 milioane EURO, formula devine:

$$V_{\max} = R \times (A + 0,50 \times B + 0 \times C)$$

unde:

V_{max} - valoarea ajustată a ajutoarelor;

R - intensitatea maximă a ajutoarelor aplicabilă în zona în cauză;

A - reprezintă costurile inițiale eligibile în valoare de 50 de milioane EUR;

B - este partea din costurile eligibile cuprinsă între 50-100 milioane EUR;

C - este partea din costurile eligibile de peste 100 de milioane EUR.

EXEMPLU DE CALCUL:

Întreprinderea X dorește să obțină un ajutor de stat pentru realizarea unei investiții inițiale în Regiunea de dezvoltare Nord-Est. Costurile eligibile totale ale investiției ar fi de 80 de milioane euro.

Întrebare:

Care este valoarea maximă a ajutorului de stat exceptat de la obligația de notificare pe care poate să o primească întreprinderea X, presupunând că nu a mai beneficiat până în prezent de alte ajutoare de stat/minimis?

Răspuns:

Costurile eligibile ale investiției depășesc 50 milioane euro, deci ne aflăm în prezența unui proiect mare de investiții.

În acest caz, valoarea maximă a ajutorului posibil de acordat se calculează conform formulei:

$$\text{Valoare maximă ajutor} = R \times (A + 0,50 \times B + 0 \times C) = 50\% \times (50 + 0.5 \times 30) = 50\% \times 65 = 32,5 \text{ milioane euro.}$$

Astfel, pentru zonele din România putem defini următoarele praguri de notificare:

- 37,5 milioane Euro pentru regiunile de dezvoltare cu intensitate de 50%;
- 26,25 milioane Euro pentru regiunile de dezvoltare cu intensitate de 35%;
- 11,25 milioane Euro pentru regiunile de dezvoltare cu intensitate de 15%;
- 7,5 milioane Euro pentru regiunile de dezvoltare cu intensitate de 10%.

Orice investiție inițială demarată de același beneficiar (la nivel de grup) într-un interval de trei ani de la data de începere a lucrărilor la o altă investiție care beneficiază de ajutor în aceeași regiune, este considerată ca un proiect unic de investiții. Dacă este un proiect mare de investiții, se aplică formula ajutorului ajustat.

EXEMPLU DE CALCUL:

Întreprinderea Y a aplicat pentru o schema de ajutor regional la Ministerul Fondurilor Europene pentru un proiect de investiții cu costuri eligibile în valoare de 30 de milioane euro, care va fi implementat în județul Timiș începând cu data de 01 martie 2015.

Menționăm că întreprinderea a mai primit în trecut un ajutor de stat regional în valoare de 15 milioane Euro, pentru un alt proiect de investiții, situat în aceeași locație, realizat în perioada 2012-2014. Costurile eligibile ale acestui proiect au fost de 40 de milioane euro, iar lucrările de investiții au demarat la data de 01 septembrie 2012.

Întrebare:

Care este valoarea maximă a ajutorului regional de care poate beneficia întreprinderea Y în baza schemei actuale gestionate de Ministerul Fondurilor Europene?

Răspuns:

Având în vedere că cel de-al doilea proiect de investiții va începe la un interval mai mic de trei ani de la demararea primului proiect de investiții, precum și faptul că ambele sunt localizate în aceeași zonă NUTS 3 (județul Timiș), cele

două proiecte vor fi considerate ca parte a unui proiect unic de investiții, cu costuri eligibile de 70 milioane de Euro.

Costurile eligibile ale proiectului unic de investiții sunt mai mari de 50 milioane euro, prin urmare este vorba de un proiect mare de investiții, care va putea beneficia de ajutor calculat conform formulei:

Valoare maxima ajutor = $35\% \times (50 + 0.5 \times 20) = 35\% \times 60 = 21$ mil. euro,

unde 35% este intensitatea maximă aplicabilă în județul Timiș.

Având în vedere faptul că, pentru acest proiect unic de investiții, întreprinderea Y a mai primit 15 milioane de euro, aceasta mai poate beneficia, în baza schemei de la Ministerul Fondurilor Europene, doar de diferența până la pragul de 21 de milioane, respectiv $21 - 15 = 6$ milioane euro.

Pentru o investiție inițială legată de proiecte de cooperare teritorială europeană, intensitatea ajutorului pentru zona în care este localizată investiția inițială se aplică tuturor beneficiarilor participanți la proiect. Dacă investiția inițială este localizată în două sau mai multe zone asistate, intensitatea maximă a ajutorului este cea aplicabilă în zona asistată unde este cheltuită cea mai mare parte din cheltuielile eligibile. În zonele asistate de tip "c" această dispoziție se aplică întreprinderilor mari doar dacă investițiile inițiale privesc o nouă activitate economică.

Confinanțarea beneficiarului:

Beneficiarul trebuie să asigure o contribuție financiară de cel puțin 25% din costurile eligibile, provenind fie din resurse proprii, fie din surse atrase prin finanțare externă, sub o formă care să nu facă obiectul niciunui alt ajutor public.

EXEMPLU:

Un beneficiar contractează un credit de la o bancă comercială, cu garanția municipalității pentru finanțarea unui proiect de investiții pentru care dorește să obțină ajutor de stat.

Întrebare:

Acest credit poate fi considerat ca reprezentând contribuție proprie neafectată de sprijin din surse publice, în sensul regulii de mai sus?

Răspuns:

Da, dacă garanția este acordată în condiții de piață. Nu, dacă garanția nu este acordată în condiții de piață și reprezintă ajutor de stat. În această situație, întregul credit se consideră a fi afectat de sprijin public.

6.3. AJUTOARELE DE STAT PENTRU INVESTIȚII CARE FAC OBIECTUL NOTIFICĂRII:

Ajutoarele individuale acordate în cadrul unei scheme notificate continuă să facă obiectul obligației de notificare în temeiul articolului 108 alineatul (3) din TFUE, dacă ajutoarele din toate sursele depășesc pragurile de notificare anterior menționate sau dacă sunt acordate unui beneficiar care a închis o activitate identică sau similară în SEE într-o perioadă de doi ani imediat anterioară datei solicitării ajutoarelor sau care la momentul solicitării ajutoarelor are intenția de a închide o astfel de activitate în termen de doi ani după finalizarea investiției care urmează să fie subvenționată.

De asemenea, fac obiectul obligației de notificare în temeiul articolului 108 alineatul (3) din TFUE ajutoarele de investiții acordate unei întreprinderi mari pentru diversificarea unei unități existente într-o zonă „c” pentru a crea noi produse.

Regulile de acordare ale ajutorului regional sunt detaliate în *Orientările privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2014-2020*.

Criteriile de evaluare de către Comisia Europeană a compatibilității ajutoarelor regionale:

Pentru a evalua dacă o măsură de ajutor notificată poate fi considerată compatibilă cu Piața internă, Comisia analizează, în general, dacă prin structura măsurii se garantează că impactul pozitiv al ajutorului în direcția unui obiectiv de interes comun este mai mare decât eventualele efecte negative ale măsurii de ajutor asupra schimburilor comerciale și a concurenței.

Comisia va considera o măsură de ajutor compatibilă cu TFUE doar dacă îndeplinește fiecare dintre criteriile următoare:

- (a) contribuția la un obiectiv de interes comun bine definit;
- (b) necesitatea intervenției statului;
- (c) adecvarea măsurii de ajutor;
- (d) efectul de stimulare;
- (e) proporționalitatea ajutoarelor (ajutorul limitat la un nivel minim);
- (f) evitarea efectelor negative necorespunzătoare asupra concurenței și a schimburilor comerciale dintre statele membre;

(g) transparența ajutorului.

Contribuția la atingerea unui obiectiv comun:

Obiectivul principal al ajutoarelor regionale este reducerea diferențelor dintre diferitele regiuni ale Uniunii Europene.

De aceea, schemele de ajutoare regionale ar trebui integrate într-o strategie de dezvoltare regională cu obiective clar definite la care să contribuie și pe care să le respecte.

Acest lucru ar fi valabil, în special, în cazul măsurilor implementate în conformitate cu strategiile de dezvoltare regională definite în contextul programelor operaționale care implementează fondurile structurale.

În cazul schemelor de ajutoare care nu fac parte dintr-un program operațional finanțat din fondurile politicii de coeziune, Statele Membre ar trebui să demonstreze că măsura este consecventă și contribuie la strategia de dezvoltare a zonei respective.

Rămân valabile condițiile referitoare la menținerea investițiilor și a locurilor de muncă în zona asistată, în forma anterior menționată pentru ajutoarele exceptate de la obligația de notificare, precum și intensitățile maxim admisibile ale ajutorului.

De asemenea, pentru a evita ca măsurile de ajutor de stat să aducă daune mediului, Statele Membre trebuie să asigure conformitatea cu legislația Uniunii în domeniul mediului, trebuind în special să efectueze o evaluare a impactului asupra mediului, atunci când această măsură este impusă de lege, și să asigure obținerea tuturor autorizațiilor necesare.

Pentru a demonstra contribuția în regiune a ajutoarelor individuale pentru investiții notificate Comisiei, Statele Membre pot utiliza o varietate de indicatori:

- (a) numărul de locuri de muncă create direct în urma investiției este un indicator important al contribuției la dezvoltarea regiunii. Calitatea locurilor de muncă create și nivelul de calificare solicitat ar trebui, de asemenea, luate în considerare;
- (b) s-ar putea crea un număr și mai mare de locuri noi de muncă în rețeaua locală de (sub)furnizori, contribuind la o mai bună integrare a investiției în regiunea respectivă și asigurând o propagare mai largă a efectelor. Prin urmare, se va lua în considerare și numărul de locuri de muncă create indirect;
- (c) angajamentul beneficiarului de a participa la activități de formare de anvergură pentru a îmbunătăți calificările (generale și specifice) ale personalului său va fi considerat un factor care contribuie la dezvoltarea regională. Pentru a evita dubla contabilizare, formarea generală sau specifică pentru care a fost aprobat un ajutor de stat pentru formare nu va fi considerată drept un efect pozitiv al ajutoarelor regionale;

(d) ca urmare a proximității (efectul de grupare), pot rezulta economii externe de scară sau alte beneficii din perspectiva dezvoltării regionale. Gruparea întreprinderilor care fac parte din același sector de activitate permite fiecărei unități să se specializeze într-o măsură mai mare, fapt care duce la îmbunătățirea eficienței. Cu toate acestea, importanța acestui indicator în stabilirea contribuției la dezvoltarea regională depinde de cât de dezvoltată este gruparea respectivă;

(e) investițiile implică cunoștințe tehnice și pot genera un transfer important de tehnologie (diseminarea cunoștințelor). Investițiile în sectoarele cu utilizare intensivă a tehnologiei sunt mai susceptibile să implice un transfer de tehnologie către regiunea beneficiară. Din acest punct de vedere, sunt importante și nivelul și gradul de specificitate al diseminării cunoștințelor;

(f) de asemenea, se poate lua în considerare contribuția proiectelor la capacitatea regiunii de a genera tehnologii noi prin inovație la nivel local. Cooperarea dintre noua unitate de producție și instituțiile locale de învățământ superior poate fi apreciată în mod pozitiv în acest sens;

(g) durata investiției și eventualele investiții ulterioare pot indica un angajament de durată al întreprinderii în regiunea în cauză.

Necesitatea intervenției statului:

Ajutoarele acordate în zonele incluse pe harta ajutoarelor regionale sunt considerate compatibile cu Piața internă în conformitate cu articolul 107 alineatul (3) literele (a) și (c) din TFUE.

Adecvarea ajutoarelor regionale:

Ajutoarele regionale pentru investiții nu sunt singurele instrumente de politică de care dispun Statele Membre pentru a sprijini investițiile și crearea de locuri de muncă în regiunile defavorizate.

Statele Membre pot utiliza alte măsuri, precum dezvoltarea infrastructurii, îmbunătățirea calității educației și a formării sau ameliorarea mediului de afaceri.

De aceea, Statele Membre trebuie să indice motivul pentru care aleg să acorde ajutoare regionale pentru atingerea obiectivului comun de echitate sau de coeziune atunci când introduc o schemă care nu face parte dintr-un program operațional finanțat din fondurile politicii de coeziune.

În plus, trebuie menționat faptul că ajutoarele regionale pot fi acordate sub mai multe forme. De aceea, Statul Membru trebuie să garanteze că ajutorul este acordat sub forma care are potențialul de a denatura într-o măsură cât mai mică schimburile comerciale și concurența.

În această privință, dacă ajutorul este acordat sub forme care presupun beneficii pecuniare directe (de exemplu, granturi directe, scutiri sau reduceri ale impozitelor, ale contribuțiilor la asigurările sociale sau ale altor taxe obligatorii ori furnizarea de terenuri, mărfuri sau servicii la prețuri avantajoase etc.), Statul

Membru trebuie să demonstreze motivul pentru care nu sunt adecvate alte forme de ajutor care și ele au potențialul de a denatura piața într-o măsură mai mică, cum ar fi avansurile rambursabile sau tipurile de ajutoare bazate pe instrumente de datorii sau de capitaluri proprii (de exemplu, împrumuturi cu dobândă mică sau bonificări ale dobânzii, garanții de stat, cumpărarea de acțiuni sau alte aporturi de capital în condiții avantajoase).

În cazul schemelor de ajutoare care pun în aplicare obiectivele și prioritățile programelor operaționale, instrumentul de finanțare ales în cadrul acestui program este considerat a fi un instrument adecvat.

Efectul de stimulare:

Ajutoarele regionale pot fi considerate compatibile cu Piața internă numai dacă au un efect de stimulare. Un efect de stimulare există atunci când ajutoarele modifică comportamentul unei întreprinderi de așa manieră încât aceasta demarează o activitate suplimentară prin care contribuie la dezvoltarea unei zone, activitate pe care nu ar fi inițiat-o în absența ajutorului sau pe care ar fi desfășurat-o într-o manieră diferită sau limitată sau într-un alt loc.

Ajutoarele nu trebuie să subvenționeze costurile unei activități pe care o întreprindere le-ar fi suportat în orice caz și nu trebuie să compenseze riscul comercial normal al unei activități economice.

Existența efectului de stimulare, în cazul întreprinderilor mari, se poate dovedi prin două scenarii posibile:

- (a) ajutorul stimulează adoptarea unei decizii favorabile de investiție, deoarece poate fi efectuată în zona respectivă o investiție care altfel nu ar fi suficient de profitabilă pentru beneficiar;
- (b) ajutorul este un stimulent pentru a alege să se efectueze o investiție planificată în zona respectivă, mai degrabă decât într-un alt loc, deoarece compensează dezavantajele și costurile nete asociate unei locații din zona respectivă.

Dacă ajutorul nu modifică comportamentul beneficiarului prin stimularea investițiilor (suplimentare) în zona respectivă, atunci se poate considera că aceeași investiție s-ar efectua în regiune și în absența ajutorului. Astfel de ajutoare nu au efect de stimulare asupra atingerii obiectivului regional și nu pot fi aprobate drept compatibile cu Piața internă.

Cu toate acestea, în cazul ajutoarelor regionale acordate prin fonduri destinate politicii de coeziune în zonele „a” pentru investiții necesare pentru a atinge standarde stabilite de dreptul Uniunii, se poate considera că ajutorul are efect de stimulare dacă în absența ajutorului nu ar fi fost suficient de profitabil pentru beneficiar să facă investiția în zona respectivă, ceea ce ar fi dus la închiderea unei unități existente în acea zonă.

Mai mult, atât în cazul IMM-urilor, cât și al întreprinderilor mari, pentru a asigura efectul stimulat al acordării ajutorului regional, lucrările privind o investiție individuală pot începe doar după depunerea formularului de cerere pentru acordarea ajutorului. Dacă lucrările încep înainte de depunerea cererii pentru ajutor, niciun ajutor acordat în legătură cu acea investiție individuală nu va fi considerat compatibil cu Piața internă.

Proportionalitatea valorii ajutoarelor (ajutorul limitat la minimum):

Ca regulă generală, se consideră că ajutoarele individuale care fac obiectul notificării sunt limitate la minimum dacă valoarea ajutorului corespunde costurilor nete suplimentare de implementare a investiției în zona respectivă, comparativ cu scenariul contrafactual în absența ajutorului.

Evitarea efectelor negative nejustificate asupra concurenței și comerțului:

Pentru ca ajutorul să fie compatibil, efectele negative ale măsurii de ajutor în ceea ce privește denaturarea concurenței și impactul asupra comerțului între Statele Membre trebuie să fie limitate și mai puțin semnificative decât efectele pozitive în ceea ce privește contribuția la realizarea unui obiectiv de interes comun.

Comisia distinge două surse principale ale eventualelor efecte negative asupra piețelor de produse:

- (a) cazurile de majorare substanțială a capacității care creează o situație de capacitate excedentară sau agravează o astfel de situație, mai ales pe o piață aflată în declin și
- (b) cazurile în care beneficiarul ajutorului deține o putere semnificativă de piață.

De aceea, pentru a evalua dacă ajutorul poate servi la crearea sau la menținerea unor structuri de piață ineficiente, Comisia va lua în considerare capacitatea suplimentară de producție creată de proiect și va determina dacă piața este neperformantă.

În cazul în care piața vizată este în creștere, în mod normal există mai puține motive să se considere că ajutorul va afecta stimulentele dinamice sau că va împiedica în mod nejustificat ieșirea de pe piață sau intrarea pe piață.

Situația este mai problematică în cazul piețelor aflate în declin. În acest sens, Comisia face distincția între cazurile în care pe termen lung piața relevantă este în mod structural în declin (adică înregistrează o rată de creștere negativă) și cazurile în care piața relevantă se află într-un declin relativ (adică înregistrează o rată de creștere pozitivă, însă nu depășește o rată de creștere de referință).

De asemenea, în cazurile în care analizează efectul acordării ajutorului din perspectiva locației, Comisia consideră că acordarea ajutorului va avea un efect negativ, care este improbabil să fie compensat de vreun efect pozitiv, în cazul în

care, în absența ajutorului, investiția ar fi fost localizată într-o regiune cu o intensitate a ajutoarelor regionale superioară sau similară celei din regiunea vizată.

În cazul în care beneficiarul închide o activitate identică sau similară în altă zonă din SEE și mută activitatea respectivă în zona vizată și, dacă există o legătură de cauzalitate între ajutor și relocare, acest fapt va reprezenta un efect negativ, fiind puțin probabil ca acesta să fie compensat prin elemente pozitive.

În plus, faptul că o întreprindere apelează în mod sistematic la ajutoare de stat ar putea indica faptul că întreprinderea în cauză nu este în măsură să facă față concurenței fără sprijin sau că beneficiază de avantaje necuvenite comparativ cu concurenții săi.

6.4. AJUTOARELE DE STAT PENTRU EXPLOATARE:

Schemele de ajutoare regionale de exploatare **compensează costurile suplimentare pentru transportul mărfurilor produse în zone eligibile precum și costurile suplimentare pentru transportul mărfurilor care sunt prelucrate ulterior în acele zone**, cu respectarea următoarelor condiții:

- (i) activitatea de producție a beneficiarilor se desfășoară în acele zone;
- (ii) ajutoarele sunt cuantificabile în mod obiectiv în avans;
- (iii) aceste costuri suplimentare de transport sunt calculate pe baza traseului mărfurilor în interiorul frontierei naționale a Statului Membru în cauză, folosindu-se mijloacele de transport care generează cele mai mici costuri pentru beneficiar.

Intensitatea ajutorului nu depășește 100% din costurile suplimentare eligibile.

6.5. AJUTOARELE DE STAT PENTRU EXPLOATARE CARE FAC OBIECTUL NOTIFICĂRII:

În cazurile în care nu sunt îndeplinite condițiile de exceptare, ajutoarele de stat pentru exploatare fac obiectul notificării la Comisia Europeană în temeiul prevederilor articolului 108 alineatul (3) din TFUE.

Și în acest caz, Comisia va considera o măsură de ajutor compatibilă cu tratatul doar dacă îndeplinește fiecare dintre criteriile următoare:

- (a) contribuția la un obiectiv de interes comun bine definit;
- (b) necesitatea intervenției statului;
- (c) adecvarea măsurii de ajutor;
- (d) efectul de stimulare;
- (e) proporționalitatea ajutoarelor (ajutorul limitat la un nivel minim);
- (f) evitarea efectelor negative necorespunzătoare asupra concurenței și a schimburilor comerciale dintre statele membre;

(g) transparența ajutorului.

Contribuția la atingerea unui obiectiv comun:

Schemele de ajutoare de exploatare vor promova dezvoltarea zonelor defavorizate doar dacă provocările cu care se confruntă aceste zone sunt clar determinate în prealabil. Obstacolele în calea atragerii sau a menținerii activității economice pot să fie extrem de grave sau permanente, astfel încât să existe riscul ca zonele respective să nu se poată dezvolta dacă se acordă doar ajutoare pentru investiții.

Poate fi vorba despre dificultăți specifice cu care se confruntă IMM-urile în zonele „a” sau despre riscul de depopulare a zonelor relevante în absența ajutoarelor de exploatare.

Necesitatea intervenției statului:

Ajutoarele acordate în zonele incluse pe harta ajutoarelor regionale sunt considerate compatibile cu Piața internă în conformitate cu articolul 107 alineatul (3) literele (a) și (c) din TFUE.

Adecvarea ajutoarelor regionale:

Statul Membru trebuie să demonstreze că ajutorul este adecvat pentru atingerea obiectivelor schemei în ceea ce privește problemele pe care ajutorul are rolul de a le soluționa.

Pentru a demonstra că ajutorul este adecvat, Statul Membru poate calcula cuantumul ajutorului *ex ante* ca o sumă fixă care acoperă costurile suplimentare preconizate pe o perioadă dată, pentru a stimula întreprinderile să limiteze costurile și, cu timpul, să își dezvolte activitatea în mod mai eficient.

Efectul de stimulare:

În cazul schemelor de ajutoare de exploatare, se va considera că ajutorul produce un efect de stimulare dacă este probabil ca, în absența ajutorului, nivelul activității economice din zona sau regiunea respectivă să fie redus semnificativ din cauza problemelor pe care ajutorul își propune să le soluționeze.

Proportionalitatea valorii ajutoarelor (ajutorul limitat la minimum):

Trebuie să fie îndeplinite, în special, următoarele condiții generale:

- (a) ajutorul trebuie stabilit în funcție de un set predefinit de costuri eligibile ce pot fi atribuite integral problemelor pe care ajutorul urmărește să le soluționeze;
- (b) ajutorul trebuie să se limiteze la un anumit procent din acele costuri eligibile predefinite și nu le poate depăși;

(c) valoarea ajutorului pentru fiecare beneficiar trebuie să fie proporțională cu amploarea problemelor cu care se confruntă efectiv fiecare beneficiar.

Evitarea efectelor negative nejustificate asupra concurenței și comerțului:

Pentru ca ajutorul să fie compatibil, efectele negative ale măsurii de ajutor în ceea ce privește denaturarea concurenței și impactul asupra comerțului între Statele Membre trebuie să fie limitate și mai puțin semnificative decât efectele pozitive în ceea ce privește contribuția la realizarea obiectivului de interes comun.

În cazul în care ajutorul este necesar și proporțional în vederea îndeplinirii obiectivului comun, este probabil ca efectele negative ale ajutorului să fie compensate prin efecte pozitive.

Cu toate acestea, în unele cazuri, ajutorul poate rezulta în modificări ale structurii pieței sau ale caracteristicilor unui sector de activitate sau a unei industrii, fapt care ar putea denatura semnificativ concurența prin bariere la intrarea sau la ieșirea de pe piață, prin efecte de substituție sau prin devierea fluxurilor comerciale. În astfel de cazuri, este puțin probabil ca efectele negative să fie compensate prin efecte pozitive.

6.6. AJUTOARELE DE STAT PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ:

Sunt eligibile pentru finanțare prin ajutor de stat proiectele de dezvoltare urbană care îndeplinesc următoarele criterii:

- sunt implementate prin fonduri de dezvoltare urbană în zone asistate;
- sunt cofinanțate de fondurile structurale și de investiții europene;
- sprijină punerea în aplicare a unei „strategii de dezvoltare urbană integrată și durabilă”.

Investiția totală într-un proiect de dezvoltare eligibil pentru ajutor pentru dezvoltare urbană nu depășește 20 de milioane EUR.

Ajutorul acordat poate fi sub formă de capital propriu, cvasicapital, împrumuturi, garanții, sau o combinație a acestora.

Ajutorul de dezvoltare urbană determină investiții suplimentare din partea investitorilor privați în valoare cel puțin 30% din totalul finanțării acordate unui proiect de dezvoltare urbană.

Investitorii privați și cei publici pot furniza numerar sau o contribuție în natură sau o combinație a acestora pentru implementarea unui proiect de dezvoltare urbană.

Măsurile de dezvoltare urbană trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) administratorii de fonduri de dezvoltare urbană sunt selecționați printr-o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie;
- b) investitorii privați independenți sunt selectați printr-un apel deschis, transparent și nediscriminatoriu, prin care se urmărește stabilirea mecanismelor adecvate de partajare a riscurilor și profitului. În cazul în care investitorii privați nu sunt selectați printr-un astfel de apel, rata echitabilă de rentabilitate a investitorilor privați este stabilită de un expert independent selectat prin intermediul unui apel deschis, transparent și nediscriminatoriu;
- c) în cazul în care pierderile sunt împărțite asimetric între investitorii publici și cei privați, prima pierdere asumată de către investitorul din sectorul public este plafonată la 25% din totalul investiției;
- d) în cazul garanțiilor către investitori privați în proiecte de dezvoltare urbană, rata de garantare este limitată la 80%, iar pierderile totale asumate de către un Stat Membru sunt plafonate la 25% din portofoliul subadiacent garantat;
- e) investitorilor li se permite să fie reprezentați în organismele de guvernare ale fondului de dezvoltare urbană;
- f) Statul Membru prevede un proces de diligență pentru a se asigura o strategie de investiții solidă din punct de vedere comercial în scopul punerii în aplicare a măsurii de ajutor pentru dezvoltare urbană.

Fondurile de dezvoltare urbană sunt gestionate pe bază comercială și asigură decizii de finanțare care urmăresc obținerea de profit și administratorii fondului de dezvoltare urbană trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) sunt obligați prin lege sau contract să acționeze cu diligența și de bună credință, evitând conflictele de interese;
- b) administratorul este selectat printr-un apel competitiv, deschis, transparent și nediscriminatoriu, bazat pe criterii obiective legate de experiență, cunoștințe de specialitate și capacitate operațională și financiară, în funcție de care este remunerat corespunzător;
- c) primesc o remunerație în funcție de performanță sau își asumă o parte din riscurile de investiții prin co-investirea de resurse proprii;
- d) stabilesc o strategie de investiții stabilind *ex ante* viabilitatea financiară și impactul preconizat al acestora asupra dezvoltării urbane;
- e) există o strategie de ieșire clară și realistă pentru fiecare investiție de capital și de cvasicapital.

În cazul în care un fond de dezvoltare urbană acordă împrumuturi sau garanții pentru proiecte de dezvoltare urbană, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- a) în cazul împrumuturilor, în calculul valorii maxime a investiției de 20 milioane euro se ia în considerare valoarea nominală a împrumutului;
- b) în cazul garanțiilor, în calculul valorii maxime a investiției de 20 milioane euro se ia în considerare valoarea nominală a împrumutului subiacent.

7. AJUTOARELE DE STAT PENTRU IMM-URI:

Întreprinderile mici și mijlocii dețin un rol decisiv în crearea de locuri de muncă și, la un nivel mai general, acționează ca un factor de stabilitate socială și de dezvoltare economică.

Cu toate acestea, dezvoltarea lor poate fi împiedicată de disfuncționalități ale pieței precum dificultăți în obținerea de capital sau de împrumuturi, din cauza reticenței anumitor piețe financiare în ceea ce privește asumarea de riscuri și din cauza garanțiilor limitate pe care le pot oferi. Din cauza resurselor limitate de care dispun, acestea pot, de asemenea, să aibă un acces restrâns la informații, în special la informațiile legate de noi tehnologii și piețe potențiale.

Având în vedere importanța sectorului IMM-urilor în economia Uniunii Europene, Comisia Europeană, prin *Regulamentul nr. 651/2014*, a creat cadrul legal necesar pentru a putea fi acordate, mai ușor, o serie de facilități acestui „motor al economiei”.

7.1. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ACORDATE IMM-URILOR:

Costuri eligibile:

- (a) costurile investițiilor în active corporale și necorporale;
- (b) costurile salariale estimate pentru locurile de muncă direct create prin proiectul de investiții, calculate pe o perioadă de doi ani.

Investițiile pot consta în:

- (a) o investiție în active corporale și/sau necorporale legate de înființarea unei noi unități, de extinderea unei unități existente, de diversificarea producției unei unități prin realizarea unor produse noi sau de o modificare fundamentală în procesul general de producție al unei unități existente
- (b) achiziționarea activelor care aparțin unei unități, în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

- unitatea s-a închis sau s-ar fi închis dacă nu ar fi fost cumpărată;
- activele sunt achiziționate de la terți care nu au legătură cu cumpărătorul;
- tranzacția are loc în condițiile pieței.

În cazul în care un membru al familiei proprietarului inițial sau un angajat preia o întreprindere mică, condiția ca activele să fie cumpărate de la terți care nu au legătură cu cumpărătorul nu se aplică. Simpla achiziționare a acțiunilor unei întreprinderi nu se consideră a fi o investiție.

Activele necorporale trebuie să îndeplinească toate condițiile următoare:

- (a) sunt utilizate exclusiv în cadrul unității care primește ajutorul;
- (b) sunt considerate drept active amortizabile;
- (c) sunt achiziționate în condițiile pieței de la terți care nu au legătură cu cumpărătorul;
- (d) sunt incluse în activele întreprinderii timp de cel puțin trei ani.

Locurile de muncă create în mod direct în urma unui proiect de investiții trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- (a) locurile de muncă sunt create în termen de trei ani de la finalizarea investiției;
- (b) se înregistrează o creștere netă a numărului de angajați în unitatea în cauză, în comparație cu media din ultimele 12 luni;
- (c) locurile de muncă sunt menținute pentru o perioadă minimă de trei ani de la data la care postul a fost ocupat prima dată.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească:

- (a) 20% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mici;
- (b) 10% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mijlocii.

7.2. AJUTOARELE PENTRU CONSULTANȚĂ ACORDATE IMM-URILOR:

Costurile eligibile sunt costurile serviciilor de consultanță furnizate de consultanți externi.

Pentru a fi eligibile, serviciile în cauză nu trebuie să reprezinte o activitate continuă sau periodică și nici să nu fie legate de costurile de exploatare obișnuite ale întreprinderii, cum ar fi serviciile de rutină de consultanță fiscală, serviciile juridice cu caracter periodic sau activitatea curentă de publicitate.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

7.3. AJUTOARELE PENTRU PARTICIPAREA LA TÂRGURI A IMM-URILOR:

Costurile eligibile sunt costurile suportate pentru închirierea, realizarea și funcționarea standului pentru participarea unei întreprinderi la orice târg sau expoziție.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

7.4. AJUTOARELE PENTRU COSTURILE DE PARTICIPARE ALE IMM-URILOR LA PROIECTELE DE COOPERARE TERITORIALĂ EUROPEANĂ:

Costurile eligibile sunt următoarele:

- (a) costurile pentru cooperarea organizațională, inclusiv costurile cu personalul și birourile în măsura în care acestea sunt legate de proiectul de cooperare;
- (b) costurile serviciilor de consultanță și de sprijin legate de cooperare și furnizate de consultanți și prestatori de servicii externi;
- (c) costurile de călătorie, costurile echipamentelor și cheltuielile de investiții direct legate de proiect, precum și amortizarea instrumentelor și echipamentelor utilizate în mod direct pentru proiect.

Serviciile menționate la litera (b) nu trebuie să fie o activitate continuă sau periodică și nici nu trebuie să fie legate de costurile de exploatare obișnuite ale întreprinderii, cum ar fi serviciile de rutină de consultanță fiscală, serviciile juridice cu caracter periodic sau activitatea curentă de publicitate.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

7.5. AJUTOARELE PENTRU ACCES LA FINANȚARE:

În urma aplicării *Orientărilor comunitare privind ajutorul de stat pentru promovarea investițiilor cu capital de risc în IMM-uri*³⁵, Comisia Europeană a constatat o serie de disfuncționalități specifice pieței capitalului de risc din Uniune, legate de anumite tipuri de investiții, în diferite etape ale dezvoltării întreprinderilor respective.

Aceste disfuncționalități ale pieței sunt generate de disparitatea dintre cererea și oferta de capital de risc. Prin urmare, este posibil ca volumul capitalului de risc de pe piață să fie prea limitat, iar întreprinderile să nu obțină finanțare, în pofida faptului că au un model de afaceri valoros și perspective de creștere.

Principala cauză a disfuncționalităților pieței în domeniul piețelor de capital de risc, care afectează în special accesul la capital al IMM-urilor și care ar putea justifica o intervenție publică, este legată de caracterul imperfect sau asimetric al informațiilor. Aceasta nu doar afectează furnizarea de capital de risc, ci și împiedică accesul la finanțarea prin îndatorare pentru anumite IMM-uri.

În consecință, Comisia Europeană a considerat că anumite măsuri din domeniul finanțării de risc ar trebui să fie exceptate, în anumite condiții, de la obligația de notificare.

³⁵ Publicate în Jurnalul Oficial al UE nr. C 194/2006 și abrogate, începând cu data de 01.07.2014, de Orientările privind ajutoarele de stat pentru promovarea investițiilor de finanțare de risc publicate în Jurnalul Oficial al UE nr. C 19/2014;

Prevederile referitoare la ajutoare pentru accesul IMM-urilor la finanțare utilizează o serie de termeni (sintagme) specifici. Cei mai importanți dintre aceștia sunt prezentați în continuare:

➤ **întreprinderile eligibile** - întreprinderile care, la momentul investiției inițiale de finanțare de risc, sunt IMM-uri necotate și îndeplinesc cel puțin una dintre următoarele condiții:

(a) nu au funcționat pe nicio piață;

(b) funcționează, pe orice piață, de mai puțin de 7 ani de la prima lor vânzare comercială;

(c) necesită o investiție inițială de finanțare de risc care, pe baza unui plan de afaceri elaborat în vederea intrării pe o nouă piață de produs sau pe o nouă piață geografică, este mai mare de 50% din cifra de afaceri anuală medie a întreprinderii în ultimii 5 ani.

➤ **intermediar financiar** - orice instituție financiară, indiferent de forma sa și de tipul său de proprietate, inclusiv fondurile de fonduri, fondurile de investiții în societăți necotate, fondurile de investiții publice, băncile, instituțiile de microfinanțare și societățile de garantare;

➤ **rată echitabilă de rentabilitate (FRR)** - rata preconizată de rentabilitate, echivalentă cu o rată de actualizare ajustată la risc care reflectă nivelul de risc aferent unui proiect, precum și natura și nivelul capitalului pe care investitorii privați preconizează să-l investească;

➤ **finanțare totală** - cuantumul total al investițiilor făcute într-o întreprindere sau într-un proiect eligibil în temeiul prevederilor privind ajutoarele pentru accesul IMM-urilor la finanțare sau al articolelor 16 sau 39 din RGECA, cu excluderea investițiilor integral private furnizate în condițiile pieței și în afara sferei de aplicare a măsurii relevante de ajutor de stat;

➤ **investiție de cvasicapital** - tip de finanțare încadrată între finanțarea prin participare la capital și finanțarea prin îndatorare care implică un risc mai mare decât datoria cu rang prioritar și un risc mai scăzut decât capitalul propriu comun, a cărei rentabilitate pentru deținător se bazează în mod preponderent pe profiturile sau pierderile întreprinderii subiacente vizate și care nu sunt garantate în caz de neplată. Investițiile de cvasicapital pot fi structurate ca datorie, negarantată și subordonată, inclusiv datorie de tip mezanin, și, în unele cazuri, convertibilă în capital propriu, sau drept capital propriu preferențial;

➤ **ieșire** - lichidarea participațiilor deținute de către un intermediar financiar sau un investitor, inclusiv vânzarea comercială, lichidarea, rambursarea acțiunilor/împrumuturilor, vânzarea către un alt intermediar financiar sau un alt investitor, vânzarea către o instituție financiară și vânzarea printr-o ofertă publică, inclusiv o ofertă publică inițială;

➤ **resurse financiare atribuite** - investiție publică rambursabilă, efectuată către un intermediar financiar în scopul de a face investiții în cadrul unei măsuri de finanțare de risc și în cazul căreia toate încasările sunt returnate investitorului public;

- **investiție de finanțare de risc** - investiții de capital și de cvasicapital, împrumuturi, inclusiv contracte de leasing, garanții sau o combinație între acestea, de care beneficiază întreprinderi eligibile, în vederea efectuării de noi investiții;
- **investitor privat independent** - investitor privat care nu este acționar al întreprinderii eligibile în care investește, inclusiv investitorii providențiali și instituțiile financiare, indiferent de tipul lor de proprietate, în măsura în care suportă în întregime riscul investiției lor. În momentul înființării unei noi întreprinderi, toți investitorii privați, inclusiv fondatorii, sunt considerați a fi independenți în raport cu întreprinderea respectivă;
- **persoană fizică** - în sensul articolelor 21³⁶ și 23³⁷ din RGECA, este o persoană, alta decât o entitate juridică, care nu este o întreprindere în sensul articolului 107 alineatul (1) din Tratat;
- **investiție de capital** - punerea la dispoziția unei întreprinderi a unui capital investit direct sau indirect, în schimbul dreptului de proprietate asupra unei părți echivalente din capitalul întreprinderii respective;
- **prima vânzare comercială** - prima vânzare efectuată de o întreprindere pe o piață de produse sau de servicii, cu excepția vânzărilor limitate pentru testarea pieței;
- **IMM necotată** - întreprindere mică sau mijlocie care nu este cotate în lista oficială a unei burse de valori, cu excepția platformelor alternative de tranzacționare;
- **investiție de continuare** - investiție suplimentară de finanțare de risc într-o întreprindere, care este efectuată după una sau mai multe runde anterioare de investiții de finanțare de risc;
- **capital de înlocuire** - cumpărarea de acțiuni existente într-o întreprindere de la un investitor sau acționar anterior;
- **entitate căreia i-a fost încredințată execuția** - Banca Europeană de Investiții și Fondul european de investiții, o instituție financiară internațională la care un stat membru este acționar sau o instituție financiară stabilită într-un stat membru care are drept obiectiv realizarea intereselor publice sub controlul unei autorități publice, al unui organism de drept public sau al unui organism de drept privat cu o misiune de serviciu public: entitatea căreia i-a fost încredințată execuția poate fi selectată sau desemnată direct în conformitate cu dispozițiile Directivei 2004/18/CE³⁸ sau cu ale oricărui act legislativ care înlocuiește integral sau parțial Directiva;
- **întreprindere inovatoare** - întreprindere:

(a) care poate demonstra, prin intermediul unei evaluări realizate de un expert extern, că va dezvolta într-un viitor previzibil produse, servicii sau procese care sunt noi sau îmbunătățite în mod substanțial în raport cu stadiul actual al tehnologiei din sectorul respectiv și care prezintă riscul unei disfuncționalități de natură tehnologică ori industrială; sau

³⁶ Ajutoarele de finanțare de risc;

³⁷ Ajutoarele în favoarea platformelor alternative de tranzacționare specializate în IMM-uri;

³⁸ Directiva 2004/18/CE privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii, publicată în Jurnalul Oficial al UE nr. L 134/2004;

(b) ale cărei costuri aferente activității de cercetare și dezvoltare reprezintă cel puțin 10 % din costurile sale totale de funcționare înregistrate cel puțin în cursul unuia dintre cei trei ani care preced acordarea ajutorului sau, în cazul unei întreprinderi nou-înființate fără niciun istoric financiar, în auditul perioadei fiscale în curs, astfel cum este certificat de un auditor extern.

➤ **platformă alternativă de tranzacționare** - sistem multilateral de tranzacționare, astfel cum este definit la articolul 4 alineatul (1) al cincisprezecelea paragraf din *Directiva 2004/39/CE*, în care majoritatea instrumentelor financiare admise la tranzacționare sunt emise de IMM-uri;

➤ **împrumut** - acord prin care creditorul are obligația de a pune la dispoziția debitorului o sumă de bani convenită pentru o perioadă convenită și în temeiul căruia debitorul are obligația de a rambursa suma respectivă în decursul perioadei convenite. Acesta poate lua forma unui împrumut sau a unui alt instrument de finanțare, inclusiv a unui contract de leasing, care oferă creditorului o componentă predominantă cu randament minim. Refinanțarea împrumuturilor existente nu constituie un împrumut eligibil.

7.5.1. Ajutoarele pentru finanțare de risc:

În cazul intermediarilor financiari, ajutoarele de finanțare de risc acordate investitorilor privați independenți pot lua una dintre formele următoare:

(a) capital sau cvasicapital sau resurse financiare atribuite în scopul de a furniza întreprinderilor eligibile, în mod direct sau indirect, investiții de finanțare de risc - se poate utiliza în scopul gestionării lichidității un procent de cel mult 30% din totalul aporturilor de capital și al capitalului angajat nevărsat al intermediarului financiar;

(b) împrumuturi acordate în scopul de a furniza întreprinderilor eligibile, în mod direct sau indirect, investiții de finanțare de risc;

(c) garanții acordate pentru acoperirea pierderilor generate de investițiile de finanțare de risc, în mod direct sau indirect, întreprinderilor eligibile.

În cazul investitorilor independenți, pe lângă formele menționate anterior, ajutoarele de finanțare de risc pot lua forma unor stimulente fiscale acordate investitorilor privați care au calitatea de persoană fizică și care furnizează întreprinderilor eligibile, în mod direct sau indirect, finanțare de risc.

În cazul întreprinderilor eligibile, ajutoarele de finanțare de risc se pot prezenta sub formă de investiții de capital și de cvasicapital, de împrumuturi, de garanții sau pot lua forma unei combinații între aceste instrumente.

Întreprinderile eligibile sunt întreprinderile care, la momentul investiției inițiale de finanțare de risc, sunt IMM-uri necotate și îndeplinesc cel puțin una dintre următoarele condiții:

(a) nu au funcționat pe nicio piață;

(b) funcționează, pe orice piață, de mai puțin de 7 ani de la prima lor vânzare comercială;

(c) necesită o investiție inițială de finanțare de risc care, pe baza unui plan de afaceri elaborat în vederea intrării pe o nouă piață de produs sau pe o nouă piață geografică, este mai mare de 50% din cifra de afaceri anuală medie a întreprinderii în ultimii 5 ani.

Ajutoarele de finanțare de risc pot acoperi, de asemenea, investițiile de continuare făcute în întreprinderi eligibile, inclusiv după perioada de 7 ani menționată la litera (b), în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

(a) valoarea totală a finanțării de risc nu depășește 15 milioane euro pe întreprindere, în cadrul oricărei măsuri de finanțare de risc;

(b) posibilitatea unor investiții de continuare a fost prevăzută în planul inițial de afaceri;

(c) întreprinderea care primește investiții de continuare nu a devenit afiliată unei alte întreprinderi, diferită de intermediarul financiar sau de investitorul privat independent care furnizează finanțare de risc în cadrul măsurii, cu excepția cazului în care noua entitate îndeplinește condițiile prevăzute în definiția IMM-urilor.

În cazul investițiilor de capital și de cvasicapital în întreprinderile eligibile, o măsură de finanțare de risc poate oferi sprijin pentru capitalul de înlocuire numai dacă acesta din urmă este combinat cu capital nou reprezentând cel puțin 50% din fiecare rundă de investiții în întreprinderile eligibile.

În cazul măsurilor de finanțare de risc care furnizează întreprinderilor eligibile investiții de capital, de cvasicapital sau sub formă de împrumuturi, măsura de finanțare de risc trebuie să mobilizeze finanțare suplimentară de la investitori privați independenți la nivelul intermediarilor financiari sau al întreprinderilor eligibile, astfel încât să se obțină o rată totală de participare privată care să atingă următoarele praguri minime:

(a) 10% din finanțarea de risc acordată întreprinderilor eligibile anterior realizării primei vânzări comerciale pe orice piață;

(b) 40% din finanțarea de risc acordată întreprinderilor eligibile care funcționează pe piață de mai puțin de 7 ani de la prima vânzare comercială;

(c) 60% din finanțarea de risc pentru investiții acordată întreprinderilor care au un plan de afaceri elaborat în vederea intrării pe o nouă piață de produs sau geografică, pentru investițiile de continuare efectuate în întreprinderile eligibile după perioada de 7 ani.

În cazul în care o măsură de finanțare de risc este pusă în aplicare prin mijlocirea unui intermediar financiar care vizează întreprinderile eligibile în diferite stadii de dezvoltare și nu prevede participarea privată la capital la nivelul întreprinderilor eligibile, intermediarul financiar trebuie să realizeze o rată de

participare privată totală care să reprezinte cel puțin media ponderată bazată pe volumul investițiilor individuale în portofoliul subiacent și rezultată din aplicarea ratelor minime de participare la astfel de investiții.

O măsură de finanțare de risc nu poate să facă discriminare între intermediarii financiari în funcție de locul lor de stabilire sau de înregistrare, indiferent de Statul Membru. Este posibil ca intermediarilor financiari să li se ceară să îndeplinească o serie de criterii definite în prealabil, justificate în mod obiectiv de natura investițiilor.

O măsură de finanțare de risc trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

(a) este pusă în aplicare prin intermediul unuia sau al mai multor intermediari financiari, cu excepția stimulentei fiscale pentru investitorii privați în legătură cu investițiile lor directe în întreprinderi eligibile;

(b) intermediarii financiari, precum și investitorii sau administratorii de fonduri, sunt selectați prin intermediul unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii, care este efectuată în conformitate cu legislația Uniunii și cu legislația națională aplicabilă și care urmărește stabilirea unor mecanisme adecvate de partajare a riscurilor și a recompenselor prin care, pentru investiții în afară de garanții, se va prefera participarea asimetrică la profit în locul protecției împotriva evoluției negative;

(c) în cazul în care pierderile sunt împărțite asimetric între investitorii publici și cei privați, prima pierdere asumată de către investitorul public este plafonată la 25% din totalul investiției efectuate;

(d) în cazul garanțiilor pentru acoperirea pierderilor generate de investițiile de risc, rata de garantare este limitată la 80%, iar pierderile totale asumate de către un Stat Membru sunt plafonate la maximum 25% din portofoliul subiacent garantat.

Numai garanțiile care acoperă pierderile preconizate ale portofoliului subiacent garantat pot fi furnizate în mod gratuit. Dacă o garanție cuprinde, de asemenea, acoperirea pierderilor neprevăzute, intermediarul financiar plătește, pentru partea din garanție care acoperă pierderile neprevăzute, o primă de garanție conformă cu condițiile pieței.

Măsurile de finanțare de risc asigură faptul că deciziile de finanțare sunt motivate de obținerea unui profit. Se consideră că acest lucru se întâmplă în cazul în care sunt îndeplinite toate condițiile următoare:

(a) intermediarii financiari sunt stabiliți în conformitate cu legislația aplicabilă;

(b) Statul Membru sau entitatea căreia i s-a încredințat punerea în aplicare a măsurii prevede un proces de diligență astfel încât să asigure o strategie de investiții solidă din punct de vedere comercial în scopul punerii în aplicare a măsurii de finanțare de risc, ceea ce include o politică adecvată de diversificare a riscurilor vizând asigurarea viabilității economice și a unui nivel eficient în ceea

ce privește dimensiunea și domeniul de aplicare teritorială al portofoliului relevant de investiții;

(c) finanțarea de risc furnizată întreprinderilor eligibile are la bază un plan de afaceri viabil, care cuprinde detalii despre produs, vânzări și dezvoltarea profitabilității și care stabilește viabilitatea financiară ex ante;

(d) există o strategie de ieșire clară și realistă pentru fiecare investiție de capital și de cvasicapital.

Intermediarii financiari sunt gestionați pe o bază comercială. Se consideră că această cerință este îndeplinită în cazul în care intermediarul financiar și, în funcție de tipul de măsură de finanțare de risc, administratorul fondului, îndeplinesc următoarele condiții:

(a) sunt obligați prin lege sau prin contract să acționeze cu diligența unui administrator profesionist și de bună credință, evitând conflictele de interese; se aplică cele mai bune practici și supravegherea normativă;

(b) remunerația lor este conformă cu practicile de pe piață. Se consideră că această cerință este respectată în cazul în care administratorul sau intermediarul financiar este selectat printr-o procedură de selecție deschisă, transparentă și nediscriminatorie, bazată pe criterii obiective legate de experiență, cunoștințe de specialitate și capacitate operațională și financiară;

(c) primesc o remunerație în funcție de performanță sau își asumă o parte din riscurile de investiții prin co-investirea de resurse proprii, astfel încât să se asigure că interesele lor sunt în permanență aliniate cu interesele investitorului public;

(d) stabilesc o strategie de investiții, criteriile și calendarul propus pentru derularea investițiilor;

(e) investitorilor li se permite să fie reprezentați în organismele de guvernanță ale fondului de investiții, cum ar fi consiliul de supraveghere sau comitetul consultativ.

O măsură de finanțare de risc care oferă garanții sau împrumuturi întreprinderilor eligibile trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

(a) ca urmare a măsurii, intermediarul financiar realizează investiții care nu ar fi fost efectuate sau care ar fi fost efectuate într-o manieră limitată sau diferită în absența ajutorului. Intermediarul financiar este în măsură să demonstreze că utilizează un mecanism care asigură că toate avantajele sunt transferate în cea mai mare măsură către beneficiarii finali sub forma unor volume mai mari de finanțare, a unor portofolii mai riscante, a unor cerințe mai reduse în materie de garanții reale, a unor prime de garantare mai mici sau a unor rate ale dobânzii mai scăzute;

(b) în cazul împrumuturilor, în calculul valorii maxime a investiției se ia în considerare valoarea nominală a împrumutului;

(c) în cazul garanțiilor, în calculul valorii maxime a investiției, se ia în considerare valoarea nominală a împrumutului subiacent. Garanția nu depășește 80% din împrumutul subiacent.

7.5.2. Ajutoarele pentru întreprinderile nou-înființate:

Întreprinderile eligibile sunt întreprinderile mici necotate pe o perioadă de până la cinci ani de la înregistrarea lor, care nu au distribuit încă profituri și care nu s-au format printr-o fuziune. În cazul întreprinderilor eligibile care nu fac obiectul unei obligații de înregistrare se poate considera că perioada de eligibilitate de cinci ani începe din momentul în care întreprinderea respectivă fie își începe activitatea economică, fie devine plătitoare de impozite pentru activitatea sa economică.

Ajutorul pentru întreprinderile nou-înființate se prezintă sub următoarele forme:

(a) împrumuturi cu rate ale dobânzii care nu se conformează condițiilor pieței, cu o durată de 10 ani și cu o valoare nominală maximă de 1 milion EUR, respectiv de 1,5 milioane EUR pentru întreprinderile stabilite în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE sau de 2 milioane EUR pentru întreprinderile stabilite în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE.

Pentru împrumuturile cu o durată cuprinsă între 5 și 10 ani, valorile maxime pot fi ajustate prin înmulțirea sumelor menționate mai sus cu raportul dintre durata de 10 ani și durata reală a împrumutului.

Pentru împrumuturile cu o durată mai mică de 5 ani, valoarea maximă este aceeași cu cea pentru împrumuturile cu o durată de 5 ani.

(b) garanții cu prime care nu se conformează condițiilor pieței, cu o durată de 10 ani și pentru care valoarea maximă garantată este de 1,5 milioane EUR, respectiv de 2,25 milioane EUR pentru întreprinderile stabilite în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE sau de 3 milioane EUR pentru întreprinderile stabilite în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE.

Pentru garanțiile cu o durată cuprinsă între 5 și 10 ani, valorile maxime garantate pot fi ajustate prin înmulțirea sumelor menționate anterior cu raportul dintre durata de 10 ani și durata reală a garanției.

Pentru garanțiile cu o durată mai mică de 5 ani, valoarea maximă garantată este aceeași cu cea pentru garanțiile cu o durată de 5 ani. Garanția nu trebuie să depășească 80% din împrumutul subiacent.

(c) granturi, inclusiv sub formă de investiții de capital sau de cvasicapital, reduceri ale ratelor dobânzilor și ale primelor de garantare de până la 0,4 milioane EUR echivalent subvenție brută, respectiv 0,6 milioane EUR pentru întreprinderile stabilite în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE sau 0,8 milioane EUR pentru

întreprinderile stabilite în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE.

Pentru întreprinderile mici și inovatoare, valorile maxime pot fi dublate.

Proporția pe care o reprezintă suma acordată prin intermediul unuia dintre instrumentele de ajutor, calculată pe baza valorii maxime a ajutorului care este permisă pentru acel instrument, să fie luată în considerare în vederea stabilirii proporției reziduale din valoarea maximă a ajutorului permisă pentru celelalte instrumente care fac parte dintr-un astfel de instrument combinat.

7.5.3. Ajutoarele în favoarea platformelor alternative de tranzacționare:

În cazul în care operatorul platformei este o întreprindere mică, măsura de ajutor poate lua forma unui ajutor pentru întreprinderile nou-înființate acordat operatorului platformei. Se vor respecta regulile menționate anterior.

Măsura de ajutor poate lua forma unor stimulente fiscale acordate unor investitori privați independenți care au calitatea de persoană fizică pentru investițiile lor de finanțare de risc realizate prin intermediul unei platforme alternative de tranzacționare în întreprinderi eligibile.

7.5.4. Ajutoarele pentru acoperirea costurilor de prospecție:

Costurile eligibile sunt costurile pentru analiza inițială și procesul formal de diligență realizate de administratorii intermediarilor financiari sau de investitor.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

8. AJUTOARELE DE STAT PENTRU CERCETARE, DEZVOLTARE ȘI INOVARE

Prevederile referitoare la ajutoare pentru cercetare, dezvoltare și inovare fac referire la o serie de termeni specifici. O parte dintre aceștia sunt prezentați în continuare:

- **organizație de cercetare și diseminare a cunoștințelor** - entitate (cum ar fi universitățile sau institutele de cercetare, agențiile de transfer de tehnologie, intermediarii pentru inovare, entitățile de colaborare fizice sau virtuale orientate spre cercetare), indiferent de statutul său juridic (organizație de drept public sau privat) sau de modalitatea de finanțare, al cărei obiectiv principal este de a efectua în mod independent cercetare fundamentală, cercetare industrială sau dezvoltare experimentală sau de a disemina la scară largă rezultatele unor astfel de activități prin predare, publicare sau transfer de cunoștințe. În cazul în care entitatea desfășoară și activități economice, finanțarea, costurile și veniturile activităților economice respective trebuie să fie contabilizate separat. Întreprinderile care pot exercita o influență decisivă asupra unei astfel de entități, de exemplu, în calitate de acționari sau asociați, nu pot beneficia de acces preferențial la rezultatele generate de aceasta;
- **studiu de fezabilitate** - evaluarea și analiza potențialului unui proiect care urmărește să vină în sprijinul procesului decizional evidențiind în mod obiectiv și rațional punctele forte și punctele slabe ale acestuia, oportunitățile și amenințările, și identificând resursele necesare pentru punerea în practică și, în ultimă instanță, perspectivele de succes ale acestuia;
- **costuri cu personalul** - costul cercetătorilor, al tehnicienilor și al altor membri ai personalului de sprijin în măsura în care sunt angajați în proiectul sau activitatea respectivă;
- **concurență deplină** - situație în care condițiile tranzacției dintre părțile contractante nu diferă de cele care s-ar aplica între întreprinderi independente și nu conțin niciun element de coluziune. Se consideră că instituirea unei proceduri de atribuire deschisă, transparentă și necondiționată pentru tranzacția în cauză îndeplinește principiul concurenței depline;
- **colaborare efectivă** - colaborare între cel puțin două părți independente în vederea schimbului de cunoștințe și tehnologii sau în vederea atingerii unui obiectiv comun, bazată pe diviziunea muncii, în cadrul căreia părțile definesc de comun acord domeniul de aplicare a proiectului de colaborare, contribuie la punerea în aplicare a acestuia și împart riscurile și rezultatele. Este posibil ca una sau mai multe părți să suporte integral costurile proiectului și, prin urmare, celelalte părți să nu fie expuse la riscurile financiare pe care le presupune acesta. Cercetarea contractuală și furnizarea de servicii de cercetare nu sunt considerate forme de colaborare;
- **infrastructură de cercetare** - instalații, resurse și servicii conexe utilizate de comunitatea științifică pentru a desfășura activități de cercetare în domeniile sale respective și cuprinde principalele echipamente sau seturi de instrumente științifice, resurse de cunoștințe precum colecții, arhive sau informații științifice structurate, infrastructurile generice bazate pe tehnologia informației și

comunicațiilor cum ar fi rețelele, materialul informatic, programele de software și instrumentele de comunicare, precum și orice alte mijloace necesare pentru desfășurarea activităților de cercetare. Asemenea infrastructuri pot fi „localizate” într-un singur sit sau „distribuite” (o rețea organizată de resurse), în conformitate cu articolul 2 litera (a) din *Regulamentul (CE) nr. 723/2009*³⁹;

➤ **clustere de inovare** - structuri sau grupuri organizate de părți independente (cum ar fi întreprinderi nou-înființate inovatoare, întreprinderi mici și mijlocii și întreprinderi mari, precum și organizații de cercetare și diseminare a cunoștințelor, organizații non-profit și alți operatori economici afiliați) concepute pentru a stimula activitatea inovatoare prin promovarea utilizării în comun a echipamentelor și a schimbului de cunoștințe și cunoștințe de specialitate și prin contribuții efective la transferul de cunoștințe, stabilirea de contacte, diseminarea informațiilor și colaborarea între întreprinderi și alte organizații din cluster;

➤ **personal cu înaltă calificare** - personalul având studii superioare și cel puțin 5 ani de experiență profesională relevantă, care poate include și formarea în cadrul unui doctorat;

➤ **servicii de consultanță în domeniul inovării** - servicii de consultanță, asistență și formare profesională în ceea ce privește transferul de cunoștințe, achiziția, protecția și valorificarea activelor necorporale, utilizarea standardelor și a reglementărilor care le conțin;

➤ **servicii de asistență în domeniul inovării** - furnizarea de spații de lucru, bănci de date, biblioteci, cercetare de piață, laboratoare, etichetare de calitate, testarea și certificarea calității în scopul dezvoltării de produse, procese sau servicii mai eficiente;

➤ **inovare organizațională** - punerea în aplicare a unei noi metode organizaționale în practicile comerciale, organizarea locului de muncă sau relațiile externe ale unei întreprinderi, cu excepția modificărilor care sunt bazate pe metode organizaționale deja în funcțiune în întreprindere, a modificărilor aduse strategiei de gestionare, a fuziunilor și achizițiilor, a încetării utilizării unui proces, a simplei înlocuiri sau majorări a capitalului, a schimbărilor rezultate numai din modificarea prețurilor factorilor, a personalizării, a localizării, a schimbărilor regulate, sezoniere și a altor schimbări ciclice și a comercializării de produse noi sau îmbunătățite semnificativ;

➤ **inovare de proces** - punerea în aplicare a unei metode de producție sau de livrare noi sau îmbunătățite semnificativ (inclusiv modificări semnificative de tehnici, echipamente sau software), excepție făcând schimbările sau îmbunătățirile minore, creșterea capacităților de producție sau de prestare de servicii prin adăugarea de sisteme de fabricație sau logistice care sunt foarte asemănătoare cu cele utilizate deja, încetarea utilizării unui proces, simpla înlocuire sau majorare a capitalului, schimbări rezultate numai din modificarea prețurilor factorilor, personalizarea producției, localizarea, schimbările regulate, sezoniere și alte schimbări ciclice și comercializarea de produse noi sau îmbunătățite semnificativ;

³⁹ Regulamentul (CE) nr. 723/2009 din 25 iunie 2009 privind cadrul juridic comunitar aplicabil unui consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (ERIC), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 206/2009;

➤ **detașare** - angajarea temporară de personal de către un beneficiar cu dreptul de a reveni la angajatorul anterior.

8.1. AJUTOARELE PENTRU PROIECTE DE CERCETARE ȘI DEZVOLTARE:

Partea din proiectul de cercetare și dezvoltare care beneficiază de ajutor trebuie să se încadreze complet într-una sau în mai multe dintre categoriile următoare:

- (a) cercetare fundamentală;
- (b) cercetare industrială;
- (c) dezvoltare experimentală;
- (d) studii de fezabilitate,

unde:

(a) **cercetare fundamentală** - activitatea experimentală sau teoretică întreprinsă, în principal, pentru a dobândi cunoștințe noi despre bazele fenomenelor și faptelor observabile, fără a fi avută în vedere nicio aplicare sau utilizare comercială directă;

(b) **cercetare industrială** - cercetare sau investigație critică planificată în scopul dobândirii de cunoștințe și competențe noi pentru elaborarea unor noi produse, procese sau servicii sau pentru realizarea unei îmbunătățiri semnificative a produselor, proceselor sau serviciilor existente. Aceasta cuprinde crearea de părți componente pentru sisteme complexe și poate include construcția de prototipuri în laborator sau într-un mediu cu interfețe simulate ale sistemelor existente, precum și de linii pilot, atunci când acest lucru este necesar pentru cercetarea industrială și, în special, pentru validarea tehnologiilor generice;

(c) **dezvoltare experimentală** - dobândirea, combinarea, modelarea și utilizarea unor cunoștințe și competențe relevante existente de ordin științific, tehnologic, de afaceri și altele, cu scopul de a dezvolta produse, procese sau servicii noi sau îmbunătățite. Aceasta poate include, de exemplu, și activități care vizează definirea, planificarea și documentarea conceptuală a noilor produse, procese sau servicii.

Dezvoltarea experimentală poate include crearea de prototipuri, demonstrarea, crearea de proiecte-pilot, testarea și validarea unor produse, procese sau servicii noi sau îmbunătățite în medii reprezentative pentru condițiile de funcționare reale, în cazul în care obiectivul principal este de a aduce noi îmbunătățiri tehnice produselor, proceselor sau serviciilor care nu sunt definitive în mod substanțial. Aceasta poate include dezvoltarea unui prototip sau pilot utilizabil comercial care este în mod obligatoriu produsul comercial final și a cărui producție este prea costisitoare pentru ca acesta să fie utilizat exclusiv în scopuri demonstrative și de validare.

Dezvoltarea experimentală nu include modificările de rutină sau periodice aduse produselor, liniilor de producție, proceselor de fabricație, serviciilor existente și

altor operațiuni în curs, chiar dacă modificările respective ar putea reprezenta ameliorări.

Costurile eligibile ale proiectelor de cercetare și dezvoltare sunt alocate unei categorii specifice de cercetare și dezvoltare și sunt următoarele:

- (a) costurile cu personalul: cercetători, tehnicieni și alți membri ai personalului auxiliar, în măsura în care aceștia sunt angajați în proiect;
- (b) costurile instrumentelor și ale echipamentelor, în măsura în care acestea sunt utilizate în cadrul proiectului și pe durata acestei utilizări. În cazul în care aceste instrumente și echipamente nu sunt folosite pe întreaga lor durată de viață în proiect, sunt considerate eligibile doar costurile de amortizare corespunzătoare duratei proiectului, calculate pe baza principiilor contabile general acceptate;
- (c) costurile cu clădirile și terenurile, în măsura utilizării acestora în cadrul proiectului și pe durata perioadei acestei utilizări. În ceea ce privește clădirile, sunt considerate eligibile doar costurile de amortizare corespunzătoare duratei proiectului, calculate pe baza principiilor contabile general acceptate. În cazul terenurilor, sunt eligibile costurile transferului comercial sau costurile de capital efectiv suportate;
- (d) costurile aferente cercetării contractuale, cunoștințelor și brevetelor cumpărate sau obținute cu licență din surse externe, în condiții de concurență deplină, precum și costurile aferente serviciilor de consultanță și serviciilor echivalente folosite exclusiv pentru proiect;
- (e) cheltuielile de regie suplimentare și alte costuri de exploatare, inclusiv costurile materialelor, consumabilelor și ale altor produse similare, suportate direct ca urmare a proiectului.

Costurile eligibile pentru studiile de fezabilitate sunt costurile aferente studiului.

Intensitatea ajutorului pentru fiecare beneficiar nu trebuie să depășească:

- (a) 100% din costurile eligibile pentru cercetarea fundamentală;
- (b) 50% din costurile eligibile pentru cercetarea industrială;
- (c) 25% din costurile eligibile pentru dezvoltarea experimentală;
- (d) 50% din costurile eligibile pentru studiile de fezabilitate.

Intensitățile ajutorului pentru cercetarea industrială și dezvoltarea experimentală pot fi majorate până la o intensitate maximă a ajutorului de 80% din costurile eligibile, după cum urmează:

- (a) cu 10 puncte procentuale pentru întreprinderile mijlocii și cu 20 de puncte procentuale pentru întreprinderile mici;
- (b) cu 15 puncte procentuale dacă este îndeplinită una dintre următoarele condiții:

(i) proiectul implică o colaborare efectivă:

- între întreprinderi dintre care cel puțin una este IMM, sau proiectul este realizat în cel puțin două State Membre sau într-un Stat Membru al Uniunii Europene și într-o parte contractantă la Acordul privind SEE, și niciuna dintre întreprinderi nu suportă singură mai mult de 70% din costurile eligibile;

sau:

- între o întreprindere și un organism de cercetare și de difuzare a cunoștințelor sau mai multe astfel de organisme, în cazul în care aceste organisme suportă cel puțin 10% din costurile eligibile și au dreptul de a publica rezultatele cercetărilor proprii.

(ii) rezultatele proiectului sunt difuzate pe scară largă prin conferințe, prin publicări, prin registre cu acces liber sau prin intermediul unor programe informatice gratuite sau open source.

Intensitățile ajutoarelor pentru studiile de fezabilitate pot fi majorate cu:

- a) 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii ;
- b) cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici.

8.2. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURILE DE CERCETARE:

În cazul în care o infrastructură de cercetare desfășoară atât activități economice, cât și activități fără caracter economic, finanțarea, costurile și veniturile aferente fiecărui tip de activitate sunt luate în considerare separat, pe baza principiilor de contabilitate analitică aplicate în mod coerent și justificabile în mod obiectiv.

Prețul perceput pentru exploatarea sau utilizarea infrastructurii trebuie să corespundă unui preț de piață.

Accesul la infrastructură este deschis pentru mai mulți utilizatori și se acordă în mod transparent și nediscriminatoriu. Întreprinderilor care au finanțat cel puțin 10% din costurile de investiții pentru infrastructură li se poate acorda acces preferențial în condiții mai favorabile. Pentru a se evita supracompensarea, accesul de acest tip trebuie să fie proporțional cu contribuția întreprinderii la costurile de investiții, iar condițiile menționate trebuie să fie făcute publice.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

Costurile eligibile sunt costurile de investiții în active corporale și necorporale.

În cazul în care o infrastructură de cercetare primește finanțare din fonduri publice atât pentru activități economice, cât și pentru activități fără caracter economic, trebuie instituit un mecanism de monitorizare și recuperare pentru a

se asigura că intensitatea aplicabilă a ajutorului nu este depășită ca urmare a unei creșteri a ponderii activităților economice în comparație cu situația prevăzută la data acordării ajutorului.

8.3. AJUTOARELE PENTRU CLUSTERELE DE INOVARE:

Se acordă exclusiv entității juridice care exploatează clusterul de inovare (organizația clusterului).

La localurile, instalațiile și activitățile clusterului trebuie să aibă acces, în mod transparent și nediscriminatoriu, mai mulți utilizatori. Întreprinderile care au finanțat cel puțin 10% din costurile de investiții ale clusterului de inovare pot primi acces preferențial în condiții mai favorabile. Pentru a se evita supracompensarea, accesul de acest tip trebuie să fie proporțional cu contribuția întreprinderii la costurile de investiții, iar condițiile menționate trebuie să fie făcute publice.

Taxele percepute pentru utilizarea instalațiilor clusterului și pentru participarea la activitățile clusterului trebuie să corespundă prețului de pe piață sau să reflecte costurile aferente utilizării și participării la activități.

Pentru construirea sau modernizarea clusterelor de inovare se pot acorda ajutoare pentru investiții. **Costurile eligibile** sunt costurile de investiții în active corporale și necorporale.

Intensitatea ajutorului în ceea ce privește ajutoarele pentru investiții în favoarea clusterelor de inovare nu poate depăși 50% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru clusterelor de inovare situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru clusterelor de inovare situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

Se pot acorda și ajutoare de exploatare pentru funcționarea clusterelor de inovare. Însă, perioada de acordare a acestuia nu poate depăși zece ani.

Costurile eligibile în cazul ajutoarelor de exploatare pentru clusterelor de inovare sunt costurile cu personalul și costurile administrative (inclusiv cheltuielile de regie) legate de:

- (a) animarea clusterului pentru a facilita colaborarea, schimbul de informații și furnizarea sau direcționarea serviciilor specializate și personalizate de sprijin pentru întreprinderi;
- (b) promovarea clusterului pentru a spori participarea unor noi întreprinderi sau organizații și pentru a beneficia de o mai mare vizibilitate;

(c) gestionarea instalațiilor aparținând clusterului de inovare; organizarea de programe de formare, de ateliere și de conferințe pentru a sprijini schimbul de cunoștințe și stabilirea de contacte, precum și cooperarea transnațională.

Intensitatea ajutoarelor de exploatare nu poate depăși 50% din costurile eligibile totale pe durata perioadei pentru care se acordă ajutoarele.

8.4. AJUTOARELE PENTRU INOVARE DESTINATE IMM-URILOR:

Costurile eligibile pentru acest tip de ajutor sunt:

- (a) costurile obținerii, validării și protejării brevetelor și altor active necorporale;
- (b) costurile pentru detașarea de personal cu înaltă calificare de la un organism de cercetare și de difuzare a cunoștințelor sau de la o întreprindere mare, care efectuează activități de cercetare, dezvoltare și inovare, într-o funcție nou creată în cadrul întreprinderii beneficiare, fără să se înlocuiască alți membri ai personalului;
- (c) costurile pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și pentru serviciile de sprijinire a inovării.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

În cazul particular al ajutoarelor pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și pentru serviciile de sprijinire a inovării, intensitatea ajutorului poate fi majorată până la 100% din costurile eligibile, cu condiția ca valoarea totală a ajutoarelor pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și serviciile de sprijinire a inovării să nu depășească 200.000 EUR per întreprindere, pe durata oricărei perioade de trei ani.

8.5. AJUTOARELE PENTRU INOVAREA DE PROCES ȘI ORGANIZAȚIONALĂ:

Ajutoarele în favoarea întreprinderilor mari sunt compatibile doar dacă acestea colaborează efectiv cu IMM-uri în cadrul activității care beneficiază de ajutor și dacă IMM-urile implicate în colaborare suportă cel puțin 30% din costurile eligibile totale.

Costurile eligibile sunt:

- (a) costurile cu personalul;
- (b) costurile instrumentelor, echipamentelor, clădirilor și terenurilor, în măsura în care acestea sunt utilizate în cadrul proiectului și pe durata acestei utilizări;
- (c) costurile aferente cercetării contractuale, cunoștințelor și brevetelor cumpărate sau obținute cu licență din surse externe în condiții de concurență deplină;
- (d) cheltuielile de regie suplimentare și alte costuri de exploatare, inclusiv costurile materialelor, ale consumabilelor și ale altor produse similare suportate direct ca urmare a proiectului.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 15% din costurile eligibile pentru întreprinderile mari și 50% din costurile eligibile pentru IMM-uri.

8.6. AJUTOARELE PENTRU CERCETARE ȘI DEZVOLTARE ÎN SECTORUL PESCĂRESC ȘI AL ACVACULTURII:

Proiectul care beneficiază de ajutor trebuie să prezinte un interes pentru toate întreprinderile din sectorul sau subsectorul specific în cauză.

Înainte de data începerii proiectului care beneficiază de ajutor, trebuie publicate pe internet următoarele informații:

- (a) faptul că urmează să se desfășoare proiectul care beneficiază de ajutor;
- (b) obiectivele proiectului care beneficiază de ajutor;
- (c) data aproximativă de publicare a rezultatelor preconizate ale proiectului care beneficiază de ajutor și locul unde acestea vor fi publicate pe internet;
- (d) mențiunea că rezultatele proiectului care beneficiază de ajutor vor fi puse în mod gratuit la dispoziția tuturor întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectorul sau subsectorul specific în cauză.

Rezultatele proiectului care beneficiază de ajutor sunt puse la dispoziție pe internet fie începând cu data încheierii proiectului care beneficiază de ajutor, fie începând cu data la care sunt comunicate membrilor oricărei organizații orice informații privind rezultatele respective, în funcție de care dintre aceste acțiuni are loc mai întâi.

Rezultatele trebuie să rămână disponibile pe internet pentru o perioadă de cel puțin 5 ani de la data încheierii proiectului care beneficiază de ajutor.

Ajutoarele se acordă direct organismului de cercetare și de diseminare a cunoștințelor și nu implică acordarea directă de ajutoare care nu au legătură cu cercetarea în favoarea unei întreprinderi care produce, prelucrează sau comercializează produse pescărești sau produse de acvacultură.

Costurile eligibile sunt:

- (a) costurile cu personalul: cercetători, tehnicieni și alți membri ai personalului auxiliar, în măsura în care aceștia sunt angajați în proiect;
- (b) costurile instrumentelor și ale echipamentelor, în măsura în care acestea sunt utilizate în cadrul proiectului și pe durata acestei utilizări. În cazul în care aceste instrumente și echipamente nu sunt folosite pe întreaga lor durată de viață în proiect, sunt considerate eligibile doar costurile de amortizare corespunzătoare duratei proiectului, calculate pe baza principiilor contabile general acceptate;
- (c) costurile cu clădirile și terenurile, în măsura utilizării acestora în cadrul proiectului și pe durata perioadei acestei utilizări. În ceea ce privește clădirile, sunt considerate eligibile doar costurile de amortizare corespunzătoare duratei proiectului, calculate pe baza principiilor contabile general acceptate. În cazul

terenurilor, sunt eligibile costurile transferului comercial sau costurile de capital efectiv suportate;

(d) costurile aferente cercetării contractuale, cunoștințelor și brevetelor cumpărate sau obținute cu licență din surse externe, în condiții de concurență deplină, precum și costurile aferente serviciilor de consultanță și serviciilor echivalente folosite exclusiv pentru proiect;

(e) cheltuielile de regie suplimentare și alte costuri de exploatare, inclusiv costurile materialelor, consumabilelor și ale altor produse similare, suportate direct ca urmare a proiectului.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 100% din costurile eligibile.

9. AJUTOARELE PENTRU FORMARE:

Ajutoarele pentru formare nu se acordă pentru finanțarea programelor de formare desfășurate de întreprinderi cu scopul de a se conforma standardelor naționale obligatorii privind formarea profesională.

Costurile eligibile sunt următoarele:

- (a) costurile cu personalul aferente formatorilor, pentru orele în care aceștia participă la formare;
- (b) costurile operaționale aferente formatorilor și participanților la formare, legate direct de proiectul de formare, cum ar fi cheltuielile de călătorie, materialele și consumabilele direct legate de proiect, amortizarea instrumentelor și a echipamentelor, în măsura în care acestea sunt utilizate exclusiv pentru proiectul de formare. Costurile de cazare sunt excluse, cu excepția costurilor minime de cazare necesare pentru participanții la formare care sunt lucrători cu handicap;
- (c) costurile serviciilor de consiliere legate de proiectul de formare;
- (d) costurile cu personalul aferente participanților la formare și costurile indirecte generale (costuri administrative, chirie, cheltuieli de regie) pentru orele în care participanții sunt la cursurile de formare.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

Aceasta poate fi majorată până la o intensitate maximă a ajutorului de 70% din costurile eligibile, după cum urmează:

- (a) cu 10 puncte procentuale dacă formarea se adresează lucrătorilor cu handicap sau lucrătorilor defavorizați;
- (b) cu 10 puncte procentuale dacă ajutorul este acordat unor întreprinderi mijlocii și cu 20 de puncte procentuale dacă ajutorul este acordat unor întreprinderi mici.

În cazul în care ajutorul este acordat în sectorul transportului maritim, intensitatea ajutorului poate fi majorată până la 100% din costurile eligibile dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- (a) beneficiarii formării nu sunt membri activi ai echipajului, ci sunt în supranumerar la bord; și
- (b) formarea are loc la bordul unor nave înscrise în registrele Uniunii.

10. AJUTOARELE DE STAT PENTRU LUCRĂTORII DEFAVORIZAȚI ȘI PENTRU LUCRĂTORII CU HANDICAP:

Prevederile referitoare la ajutoare pentru lucrătorii defavorizați și pentru lucrătorii cu handicap fac referire la o serie de termeni specifici. Cei mai importanți dintre aceștia sunt prezentați în continuare:

➤ **lucrător cu handicap** - orice persoană care:

- a) este recunoscută ca lucrător cu handicap conform legislației naționale sau
- b) prezintă o incapacitate fizică, mentală, intelectuală sau senzorială de durată care, în interacțiune cu diferite bariere, poate împiedica participarea sa deplină și efectivă într-un mediu de lucru, în condiții de egalitate cu alți lucrători.

➤ **lucrător defavorizat** - orice persoană care:

- a) nu a avut un loc de muncă stabil remunerat în ultimele 6 luni; sau
- b) are vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani; sau
- c) nu a absolvit o formă de învățământ liceal sau nu deține o calificare profesională⁴⁰ sau se află în primii doi ani de la absolvirea unui ciclu de învățământ cu frecvență și nu a avut încă niciun loc de muncă stabil remunerat; sau
- d) are vârsta de peste 50 de ani; sau
- e) trăiește singur, având în întreținerea sa una sau mai multe persoane; sau
- f) lucrează într-un sector sau profesie într-un stat membru în care dezechilibrul repartizării posturilor între bărbați și femei este cel puțin cu 25 % mai mare decât media națională a dezechilibrului repartizării posturilor între bărbați și femei în toate sectoarele economice în statul membru respectiv și aparține sexului subreprezentat; sau
- g) este membru al unei minorități etnice dintr-un Stat Membru și are nevoie să își dezvolte competențele lingvistice, formarea profesională sau experiența în muncă pentru a-și spori șansele de a obține un loc de muncă stabil.

➤ **lucrător extrem de defavorizat** - orice persoană care:

- a) nu a avut un loc de muncă stabil remunerat în ultimele 24 de luni; sau
- b) nu a avut un loc de muncă stabil remunerat în ultimele 12 luni și aparține uneia dintre categoriile (b)-(g) menționate la definiția „lucrătorului defavorizat”.

➤ **încadrare în muncă protejată** - încadrarea într-o întreprindere în care cel puțin 30% din lucrători sunt lucrători cu handicap.

⁴⁰ Conform Clasificării Internaționale Standard a Educației 3;

10.1 AJUTOARELE PENTRU RECRUTAREA LUCRĂTORILOR DEFAVORIZAȚI ACORDAT SUB FORMĂ DE SUBVENȚII SALARIALE:

Costurile eligibile sunt costurile salariale pe o perioadă de maxim 12 luni de la recrutarea unui lucrător defavorizat. Atunci când lucrătorul respectiv este un lucrător extrem de defavorizat, costurile eligibile sunt costurile salariale pe o perioadă de maxim 24 de luni de la recrutare.

În cazul în care recrutarea nu reprezintă o creștere netă a numărului de angajați în întreprinderea în cauză în comparație cu media pe cele douăsprezece luni anterioare, postul sau posturile trebuie să fi devenit vacante ca urmare a unei demisii, a unui handicap, a unei pensionări pentru limită de vârstă, a unei reduceri voluntare a timpului de lucru sau a unei concedieri legale pentru abatere profesională, și nu ca urmare a unor disponibilizări.

Cu excepția cazului concedierii legale pentru abatere profesională, lucrătorii defavorizați au dreptul la menținerea locului de muncă pentru o durată minimă corespunzătoare celei prevăzute de legislația națională aplicabilă sau de orice acorduri colective care reglementează contractele de muncă.

Dacă durata încadrării în muncă este mai mică de 12 luni sau, în cazul lucrătorilor extrem de defavorizați, de 24 de luni, ajutorul se reduce proporțional în mod corespunzător

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

10.2. AJUTORUL PENTRU ÎNCADRAREA ÎN MUNCĂ A LUCRĂTORILOR CU HANDICAP ACORDAT SUB FORMĂ DE SUBVENȚII SALARIALE:

Costurile eligibile sunt costurile salariale pentru orice perioadă dată de încadrare în muncă a lucrătorului cu handicap.

În cazul în care recrutarea nu reprezintă o creștere netă a numărului de angajați în întreprinderea în cauză în comparație cu media pe cele douăsprezece luni anterioare, postul sau posturile trebuie să fi devenit vacante ca urmare a unei demisii, a unui handicap, a unei pensionări pentru limită de vârstă, a unei reduceri voluntare a timpului de lucru sau a unei concedieri legale pentru abatere profesională, și nu ca urmare a unor disponibilizări.

Cu excepția cazului concedierii legale pentru abatere profesională, lucrătorii cu handicap au dreptul la menținerea locului de muncă pentru o durată minimă corespunzătoare celei prevăzute de legislația națională aplicabilă sau de orice acorduri colective obligatorii pentru întreprindere din punct de vedere juridic, care reglementează contractele de muncă.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 75% din costurile eligibile.

10.3. AJUTOARELE PENTRU COMPENSAREA COSTURILOR SUPLIMENTARE GENERATE DE ÎNCADRAREA ÎN MUNCĂ A LUCRĂTORILOR CU HANDICAP:

Costurile eligibile sunt următoarele:

- (a) costurile de adaptare a spațiilor;
- (b) costurile de angajare de personal exclusiv pentru timpul utilizat în scopul acordării de asistență lucrătorilor cu handicap și costurile de formare a acestui personal în vederea acordării de asistență lucrătorilor cu handicap;
- (c) costurile adaptării sau achiziționării echipamentelor ori ale achiziționării și validării programelor informatice pentru utilizarea acestora de către lucrătorii cu handicap, inclusiv a facilităților tehnologice adaptate sau de asistență, care sunt în plus față de cele pe care beneficiarul le-ar fi suportat dacă ar fi angajat lucrători fără handicap;
- (d) costurile direct legate de transportul lucrătorilor cu handicap la locul de muncă și în cadrul activităților legate de muncă;
- (e) costurile salariale pentru orele petrecute de un lucrător cu handicap pentru reabilitare;
- (f) în cazul în care beneficiarul oferă locuri de muncă protejate, costurile de construcție, instalare sau modernizare a unităților de producție ale întreprinderii în cauză, precum și orice costuri de administrare și transport, cu condiția ca acestea să rezulte direct din încadrarea în muncă a unor lucrători cu handicap.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 100% din costurile eligibile.

10.4. AJUTOARELE PENTRU COMPENSAREA COSTURILOR AFERENTE ASISTENȚEI ACORDATE LUCRĂTORILOR DEFAVORIZAȚI:

Costurile eligibile sunt următoarele:

- (a) costurile legate de încadrarea în muncă de personal exclusiv pentru timpul petrecut pentru a acorda asistență lucrătorilor defavorizați pe o perioadă de maxim 12 luni de la recrutarea unui lucrător defavorizat sau pe o perioadă de maxim 24 de luni de la recrutarea unui lucrător extrem de defavorizat;
- (b) costurile legate de formarea acestui tip de personal astfel încât acesta să poată acorda asistență lucrătorilor defavorizați.

Asistența oferită trebuie să conștie în măsuri destinate dezvoltării autonomiei lucrătorului defavorizat și adaptării acestuia la mediul de lucru, în sprijinul acordat lucrătorului în cadrul procedurilor sociale și administrative, în facilitarea comunicării cu întreprinzătorul și în gestionarea conflictelor.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

11. AJUTOARELE DE STAT PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI:

Astfel cum se arată în Comunicarea Comisiei intitulată *Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii*, creșterea durabilă pentru o economie mai eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologică și mai competitivă este unul dintre principalii piloni ai obiectivului Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

Dezvoltarea durabilă se bazează, printre altele, pe un nivel înalt de protecție și pe îmbunătățirea calității mediului.

Domeniul protecției mediului se confruntă cu disfuncționalități ale pieței care fac în așa fel încât, în condiții normale de piață, întreprinderile să nu fie neapărat motivate să reducă poluarea pe care o cauzează din moment ce orice astfel de reducere poate antrena o creștere a costurilor acestora, fără beneficii corespunzătoare. Atunci când întreprinderile nu sunt obligate să internalizeze costurile poluării, societatea în ansamblul său suportă aceste costuri.

Introducerea unor standarde obligatorii de mediu poate soluționa o astfel de disfuncționalitate a pieței. Un nivel superior de protecție a mediului poate fi atins prin investiții care depășesc standardele obligatorii ale Uniunii. Pentru a stimula întreprinderile să îmbunătățească nivelul de protecție a mediului înconjurător dincolo de aceste standarde obligatorii ale Uniunii, ajutoarele de stat în acest domeniu fac obiectul exceptării pe categorii.

Totodată, pentru a facilita îndeplinirea obiectivelor UE, măsurile care sprijină ajutoarele acordate pentru investițiile de sprijinire a energiei din surse regenerabile, eficiența energetică, cogenerarea de înaltă eficiență, precum și sistemele de termoficare și răcire centralizată eficiente din punct de vedere energetic fac obiectul exceptării pe categorii.

Având în vedere specificul domeniul protecției mediului, *Regulamentul nr. 651/2014* enumeră principalii termeni utilizați, alături de o definiție a acestora:

➤ **protecția mediului** - orice acțiune menită să remedieze sau să prevină orice prejudiciu asupra mediului fizic sau a resurselor naturale, rezultat din activitățile proprii ale unui beneficiar, să reducă riscul unor astfel de prejudicii sau să conducă la o utilizare mai eficientă a resurselor naturale, inclusiv măsurile de economisire a energiei și utilizarea de surse regenerabile de energie;

➤ **standard al Uniunii**⁴¹ înseamnă:

- (a) un standard obligatoriu al Uniunii care stabilește nivelurile care trebuie atinse în materie de mediu de către întreprinderile individuale; sau
- (b) obligația în temeiul *Directivei 2010/75/UE* a Parlamentului European și a Consiliului⁴² de a utiliza cele mai bune tehnici disponibile (BAT) și de a garanta că nivelurile de emisie a poluanților nu sunt mai ridicate decât nivelurile care s-ar fi înregistrat prin aplicarea BAT; în cazurile în care nivelurile emisiilor asociate BAT au fost definite în actele de punere în aplicare adoptate în temeiul *Directivei 2010/75/UE*, se vor aplica acele niveluri, iar dacă nivelurile respective sunt exprimate ca interval, se va aplica limita în care se atinge BAT pentru prima dată.

➤ **cele mai bune tehnici disponibile - BAT**⁴³ - stadiul cel mai eficient și mai avansat în dezvoltarea activităților și a metodelor lor de operare, care indică posibilitatea practică a anumitor tehnici de a constitui referința pentru stabilirea valorilor limită de emisie și a altor condiții de autorizare, concepute pentru a preveni și, acolo unde nu este posibil, pentru a reduce emisiile și impactul asupra mediului în ansamblul său:

- (a) **tehnici** - atât tehnologia utilizată, cât și modul în care instalația este proiectată, construită, întreținută, exploatată și scoasă din funcțiune;
- (b) **tehnici disponibile** - acele tehnici care sunt dezvoltate la un nivel care permite punerea lor în aplicare în sectorul industrial relevant, în condiții economice și tehnice viabile, luându-se în considerare costurile și avantajele, indiferent dacă aceste tehnici sunt sau nu produse sau utilizate în Statul Membru respectiv, atât timp cât acestea sunt accesibile operatorului în condiții acceptabile;
- (c) **cele mai bune tehnici**⁴⁴ - tehnicile cele mai eficiente pentru atingerea unui nivel general înalt de protecție a mediului în ansamblul său.

⁴¹ Conform Articolul nr. 2 al *Directivei 2012/27/UE* a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, „**standard european**” înseamnă un standard adoptat de Comitetul European de Standardizare, de Comitetul European de Standardizare Electrotehnică sau de Institutul European de Standardizare în Telecomunicații și pus la dispoziția publicului;

⁴² *Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării)*, publicată în Jurnalul Oficial al UE nr. L24 din 29.01.2008;

⁴³ Conform *Directivei 2010/75/UE*;

⁴⁴ Conform *Anexei III la Directiva 2010/75/UE*, criteriile pentru determinarea celor mai bune tehnici disponibile sunt: 1) utilizarea tehnologiei cu generare redusă de deșeuri; 2). utilizarea unor substanțe mai puțin periculoase; 3). extinderea recuperării și a reciclării substanțelor generate și utilizate în procesul tehnologic, precum și a deșeurilor, dacă este posibil; 4). procese, echipamente sau metode de operare comparabile, testate cu succes la scară industrială; 5). progrese tehnologice și modificări ale cunoșterii și înțelegerii științifice; 6). natura, efectele și volumul emisiilor respective; 7). datele de punere în funcțiune a instalațiilor noi și a celor existente; 8). intervalul de timp necesar pentru introducerea celei mai bune tehnici disponibile; 9). consumul și natura materiilor prime (inclusiv apa) utilizate în procesul tehnologic și eficiența lor din punct de vedere energetic; 10). necesitatea de a preveni sau de a reduce la minimum impactul global al emisiilor asupra mediului și riscurile pentru mediu; 11). necesitatea de a preveni accidentele și de a reduce consecințele acestora asupra mediului; 12). informațiile publicate de organizațiile publice internaționale;

- **eficiența și/sau estimarea consumului înainte și după punerea în aplicare a unei măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, asigurând în același timp normaliz energetică** - cantitatea de energie economisită determinată prin măsurarea ariei condițiilor externe care afectează consumul de energie;
- **îmbunătățirea eficienței energetice**⁴⁵ - creștere a eficienței energetice ca rezultat al schimbărilor tehnologice, comportamentale și/sau economice;
- **consum de energie primară**⁴⁶ - consumul intern brut, cu excepția utilizărilor neenergetice;
- **consumul final de energie**⁴⁷ - toată energia furnizată industriei, transporturilor, gospodăriilor, sectoarelor prestatoare de servicii și agriculturii. Acesta exclude livrările către sectorul de transformare a energiei și către industriile din sectorul energetic;
- **economii de energie**⁴⁸ - cantitate de energie economisită determinată prin măsurarea și/sau estimarea consumului înainte și după punerea în aplicare a unei măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, asigurând în același timp normalizarea condițiilor externe care afectează consumul de energie;
- **audit energetic**⁴⁹ - procedură sistematică al cărei scop este obținerea unor cunoștințe corespunzătoare despre profilul consumului energetic existent al unei clădiri sau al unui grup de clădiri, al unei operațiuni sau instalații industriale sau comerciale sau al unui serviciu privat sau public, identificarea și cuantificarea oportunităților rentabile de economisire a energiei și raportarea rezultatelor;
- **proiect de eficiență energetică**⁵⁰ - proiect de investiții care sporește eficiența energetică a unei clădiri;
- **Fond pentru Eficiență Energetică (FEE)** - vehicul de investiții specializat, înființat în scopul de a face investiții în proiecte de eficiență energetică menite să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor, atât în sectorul rezidențial, cât și în cel nerezidențial. Fondurile pentru eficiență energetică sunt administrate de un administrator de fonduri pentru eficiență energetică;
- **administrator de Fonduri pentru Eficiență Energetică** - societate profesionistă de administrare, cu personalitate juridică, care selecționează și efectuează investiții în proiecte eligibile de eficiență energetică
- **cogenerare sau producere combinată de energie electrică și energie termică (CHP)** - producerea simultană, în același proces, a energiei termice și electrice și/sau mecanice;
- **cogenerare de înaltă eficiență** - cogenerarea care îndeplinește criteriile definiției privind cogenerarea de înaltă eficiență, conform articolului 2 alineatul (34) din *Directiva 2012/27/UE*;

În sensul *Directivei 2012/27/UE* (Anexa II), cogenerarea de înaltă eficiență îndeplinește următoarele criterii:

⁴⁵ Conform articolul nr. 2 al *Directivei 2012/27/UE* din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a *Directivelor 2009/125/CE* și *2010/30/UE* și de abrogare a *Directivelor 2004/8/CE* și *2006/32/CE*;

⁴⁶ Idem;

⁴⁷ Idem;

⁴⁸ Idem;

⁴⁹ Idem;

⁵⁰ Idem;

- producția în sistem de cogenerare de la unitățile de cogenerare asigură economii de energie primară de cel puțin 10%, comparativ cu valorile de referință pentru producerea separată de energie electrică și termică;
- producția unităților de mică putere și a unităților de microcogenerare care asigură economii de energie primară poate fi considerată drept cogenerare de înaltă eficiență.

- **energie din surse regenerabile** - energia generată de instalații care utilizează exclusiv surse regenerabile de energie, precum și cota, din punctul de vedere al valorii calorice, a energiei produse din surse regenerabile în instalații hibride care utilizează și surse de energie convențională. Aceasta include energia electrică regenerabilă utilizată pentru umplerea sistemelor de stocare, dar exclude energia electrică produsă ca urmare a sistemelor de stocare;
- **surse regenerabile de energie** - următoarele surse regenerabile nefosile de energie: eoliană, solară, aerotermală, geotermală, hidrotermală și energia oceanelor, hidroelectrică, biomasa, gazul provenit din depozitele de deșeuri, gazul provenit de la stațiile de epurare a apei și biogazul;
- **biocombustibil** - combustibil lichid sau gazos pentru transport, produs din biomasă;
- **biocombustibil durabil** - biocombustibil care îndeplinește criteriile de durabilitate prevăzute la articolul 17 din *Directiva 2009/28/CE*⁵¹;
- **biocombustibil de origine alimentară** - biocombustibil produs din cereale și alte culturi bogate în amidon, culturi de plante zaharoase și de plante oleaginoase, astfel cum este definit în propunerea Comisiei de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a *Directivei 98/70/CE privind calitatea benzinei și a motorinei* și de modificare a *Directivei 2009/28/CE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile*;
- **tehnologie nouă și inovatoare** - tehnologie nouă și netestată în raport cu stadiul actual al tehnologiei din sectorul industrial, care prezintă un risc de eșec tehnologic sau industrial și nu reprezintă o optimizare sau o modernizare a tehnologiei existente;
- **responsabilități de echilibrare** - responsabilitatea pentru dezechilibre (abateri dintre producție, consum și tranzacții comerciale) a unui participant la piață sau a reprezentantului ales de acesta, denumit „partea responsabilă de echilibrare”, în cursul unei perioade date, denumită „perioada de remediere a dezechilibrului”;

⁵¹ Conform Articolul nr. 17 al *Directivei 2009/28/CE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile*, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră datorată utilizării biocarburanților și a biolichidelor este de cel puțin 35 %, iar începând cu 1 ianuarie 2017, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră datorată utilizării biocarburanților și a altor biolichide este de cel puțin 50 %. Începând cu 1 ianuarie 2018, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră devine de cel puțin 60 % pentru biocarburanții și biolichidele produse în instalații a căror producție a început la sau după 1 ianuarie 2017. Biocarburanții și biolichidele nu trebuie obținute din materii prime ce provin de pe terenuri bogate în biodiversitate, adică de pe terenuri care în ianuarie 2008 sau după această dată dețineau unul din următoarele statute, indiferent dacă acest statut mai este valabil sau nu: (a) păduri primare și alte terenuri împădurite; (b) zone desemnate de lege sau de autoritățile competente relevante în scopul protecției naturii, sau zone pentru protecția ecosistemelor sau speciilor rare, amenințate sau pe cale de dispariție; (c) pășuni bogate în biodiversitate;

- **responsabilități standard de echilibrare** - responsabilități de echilibrare care nu creează discriminări între tehnologii și care nu scutesc pe niciun producător de aceste responsabilități;
- **biomasă** - fracțiunea biodegradabilă a produselor, deșeurilor și reziduurilor din agricultură (printre care substanțe vegetale și animale), din silvicultură și din industriile conexe, inclusiv pescuitul și acvacultura, precum și biogazul și fracțiunea biodegradabilă a deșeurilor industriale și municipale;
- **costuri totale egalizate ale producerii de energie** - costurile calculate de producere a energiei electrice în punctul de racordare la un consumator sau la o rețea electrică. Calculul include capitalul inițial, rata de actualizare, precum și costurile aferente unei funcționări permanente, combustibilului și întreținerii;
- **taxă de mediu** - taxă cu o bază de impozitare specifică care are un efect negativ clar asupra mediului sau care urmărește să impoziteze anumite activități, bunuri sau servicii astfel încât costurile de mediu să poată fi incluse în prețul lor și/sau astfel încât producătorii și consumatorii să fie orientați către activități care respectă mai mult mediul;
- **nivelul minim al taxei Uniunii** - nivelul minim de impozitare prevăzut de legislația Uniunii: pentru produsele energetice și pentru energie electrică înseamnă nivelul minim de impozitare prevăzut în Anexa I la *Directiva 2003/96/CE* a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității;
- **sit contaminat** - sit în care s-a confirmat prezența, cauzată de om, a unor substanțe periculoase la un asemenea nivel încât prezintă un risc semnificativ pentru sănătatea umană sau pentru mediu, având în vedere utilizarea actuală a terenului respectiv sau viitoarea utilizare autorizată a acestuia;
- **principiul poluatorul plătește** - poluatorul care cauzează poluarea trebuie să suporte costurile măsurilor de combatere a poluării;
- **poluare** - dauna cauzată de poluator prin prejudicierea directă sau indirectă a mediului sau prin crearea unor condiții care conduc la asemenea daune asupra mediului fizic înconjurător sau a resurselor naturale;
- **sistem de termoficare și răcire centralizată eficient din punct de vedere energetic** - sistem de termoficare și răcire centralizată care îndeplinește criteriile definiției sistemului eficient de termoficare și răcire centralizată, astfel cum sunt prevăzute la articolul 2 alineatele (41) și (42) din *Directiva 2012/27/UE*, respectiv:
 - sistem eficient de termoficare și răcire centralizată - înseamnă un sistem de termoficare sau răcire centralizat care utilizează cel puțin 50% energie din surse regenerabile, 50% căldură reziduală, 75% energie termică cogenerată sau 50% dintr-o combinație de energie și căldură de tipul celor sus-menționate;
 - încălzire și răcire eficientă - înseamnă o opțiune de încălzire și răcire care, comparativ cu un scenariu de bază care reflectă situația normală, reduce măsurabil consumul de energie primară necesar pentru a furniza o unitate de energie livrată în cadrul unei limite de sistem relevante într-un mod eficient din punct de vedere al costurilor, după cum a fost evaluat în analiza

costuri-beneficii, ținând seama de energia necesară pentru extracție, conversie, transport și distribuție.

Definiția include instalațiile de termoficare/răcire și rețeaua (inclusiv echipamentele conexe) necesare pentru a distribui agentul de termoficare/răcire de la unitățile de producție la sediul clientului.

- **poluator** - persoana care aduce direct sau indirect daune mediului sau care creează condiții ce conduc la asemenea daune;
- **reutilizare** - operațiune prin care produsele sau componentele care nu au devenit deșeuri sunt utilizate din nou în același scop pentru care au fost concepute;
- **pregătirea pentru reutilizare** - operațiunile de valorificare prin verificare, curățare sau reparare, prin care produsele sau componentele produselor care au devenit deșeuri sunt pregătite pentru a fi reutilizate fără nicio altă operațiune de pretratare;
- **reciclare** - operațiune de valorificare prin care deșeurile sunt transformate în produse, materiale sau substanțe pentru a își îndeplini funcția lor inițială sau pentru alte scopuri. Aceasta include reprocesarea materialelor organice, dar nu include valorificarea energetică și reprocesarea în vederea folosirii materialelor drept combustibil sau pentru operațiunile de rambleiere;
- **stadiul actual al tehnologiei** - proces în care reutilizarea unui deșeu pentru fabricarea unui produs finit constituie o practică obișnuită și rentabilă din punct de vedere economic. După caz, conceptul de „stadiu actual al tehnologiei” trebuie interpretat prin prisma pieței interne și a tehnologiilor de la nivelul Uniunii;
- **infrastructură energetică** - echipament sau instalație fizică care este situată în Uniune sau care conectează Uniunea cu una sau mai multe țări terțe și care se încadrează în următoarele categorii:

a) în ceea ce privește energia electrică:

- i) transport - transportul de energie electrică în rețeaua de foarte înaltă și de înaltă tensiune, interconectată în scopul transmiterii energiei electrice către clienții finali sau către distribuitori, dar fără a include și furnizarea;
- ii) distribuție - transportul de energie electrică în rețele de distribuție de înaltă, medie și joasă tensiune, în vederea livrării energiei electrice către clienți, dar fără a include și furnizarea;
- iii) instalații de depozitare a energiei electrice - instalațiile utilizate pentru depozitarea permanentă sau temporară a energiei electrice în infrastructuri situate la suprafață sau în subteran sau în situri geologice, cu condiția să fie conectate direct la linii de transport de înaltă tensiune concepute pentru o tensiune de minimum 110 kV;
- iv) echipamente sau instalații indispensabile pentru a asigura funcționarea în condiții de siguranță, securitate și eficiență a sistemelor definite la punctele (i)-(iii), inclusiv a sistemelor de protecție, monitorizare și control la toate tensiunile și posturile de transformare; și

v) rețele inteligente - orice echipament, linie, cablu sau instalație, atât la nivelul transportului, cât și al distribuției la tensiune joasă și medie, care are ca obiectiv comunicarea digitală bidirecțională, monitorizarea interactivă, inteligentă și în timp real sau aproape real și gestionarea producției, a transportului, a distribuției și a consumului de energie electrică în cadrul unei rețele de energie electrică, în vederea dezvoltării unei rețele care să integreze în mod eficient comportamentul și acțiunile tuturor utilizatorilor conectați la aceasta — producători, consumatori și cei cu dublu statut de producător și consumator — în vederea asigurării unui sistem de energie electrică eficient din punct de vedere economic și sustenabil, cu pierderi minore și cu un nivel înalt de securitate și de calitate în aprovizionare și de siguranță.

b) în ceea ce privește gazele:

- i) conducte de transport și distribuție pentru transportul gazelor naturale și al biogazelor care fac parte dintr-o rețea, cu excepția conductelor de înaltă presiune utilizate pentru distribuția în amonte de gaze naturale;
- ii) instalații subterane de stocare conectate la conductele de gaze de înaltă presiune menționate la punctul (i);
- iii) instalații de recepție, de stocare și de regazeificare sau decompresie pentru gaze naturale lichefiate („GNL”) sau gaze naturale comprimate („GNC”); și
- iv) echipamente sau instalații esențiale pentru funcționarea securizată, eficientă și în condiții de siguranță a sistemului sau pentru asigurarea capacității bidirecționale, inclusiv stații de comprimare.

c) în ceea ce privește petrolul:

- i) conducte folosite pentru transportul țițeiului;
- ii) stații de pompare și instalații de depozitare necesare pentru exploatarea conductelor de țiței; și
- iii) orice echipament sau instalație esențială pentru funcționarea corespunzătoare, sigură și eficientă a sistemului, inclusiv sisteme de protecție, monitorizare și control și dispozitive de flux invers.

d) în ceea ce privește CO2: rețeaua de conducte, inclusiv stațiile auxiliare conexe, pentru transportarea CO2 către siturile de stocare, în vederea injectării acestuia într-o formațiune geologică subterană adecvată, în scopul stocării permanente.

11.1. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII CARE PERMIT ÎNTREPRINDERILOR SĂ APLICE STANDARDE PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MAI STRICTE DECÂT CELE ALE UNIUNII EUROPENE SAU SĂ ÎMBUNĂȚĂTEASCĂ NIVELUL DE PROTECȚIE A MEDIULUI ÎN ABSENȚA STANDARDDELOR UNIUNII:

Investițiile trebuie să îndeplinească una dintre condițiile următoare:

(a) permit beneficiarului să îmbunătățească nivelul de protecție a mediului, ca rezultat al activităților sale, aplicând standarde mai stricte în domeniu decât cele ale Uniunii, indiferent dacă există standarde naționale obligatorii mai stricte decât cele ale Uniunii;

(b) permit beneficiarului să crească nivelul de protecție a mediului, ca rezultat al activităților sale, în absența unor standarde ale Uniunii.

Nu se acordă ajutoare în cazul în care investițiile sunt realizate pentru a se asigura respectarea de către întreprinderi a standardelor Uniunii deja adoptate dar care nu sunt încă în vigoare.

Totuși, ajutorul poate fi acordat pentru:

(a) achiziționarea de vehicule noi de transport destinate transportului rutier, feroviar, transportului pe căi navigabile interioare și transportului maritim, care respectă standardele Uniunii deja adoptate, cu condiția ca achiziționarea acestora să aibă loc înainte de intrarea în vigoare a standardelor respective și ca, odată devenite obligatorii, standardele să nu se aplice vehiculelor deja achiziționate înainte de acea dată;

(b) re tehnologizarea vehiculelor de transport existente destinate transportului rutier, feroviar, transportului pe căi navigabile interioare și transportului maritim, cu condiția ca standardele Uniunii să nu fi fost încă în vigoare la data începerii exploatării vehiculelor respective și ca, odată devenite obligatorii, standardele să nu se aplice retroactiv vehiculelor respective.

Costurile eligibile sunt costurile suplimentare de investiții necesare pentru a aplica standarde mai stricte decât standardele aplicabile ale Uniunii sau pentru a îmbunătăți nivelul de protecție a mediului în absența standardelor Uniunii.

Acestea vor fi determinate după cum urmează:

(a) în cazul în care costurile investiției în protecția mediului pot fi identificate ca investiție separată în costurile totale de investiții, aceste costuri legate de protecția mediului constituie costurile eligibile;

(b) în toate celelalte cazuri, costurile investițiilor în protecția mediului sunt identificate prin raportare la o investiție similară, mai puțin ecologică, care ar fi fost realizată în mod credibil în absența ajutorului. Diferența dintre costurile aferente celor două investiții permite identificarea costurilor legate de protecția mediului și constituie costurile eligibile.

Costurile care nu sunt direct legate de realizarea unui nivel mai ridicat de protecție a mediului nu sunt eligibile.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 40% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 10 puncte procentuale pentru ajutoarele acordate întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale pentru ajutoarele acordate întreprinderilor mici.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
	Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	40+15 = 55	40+10+15 = 65	40+20+15 = 75
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	40+5 = 45	40+10+5 = 55	40+20+5 = 65

11.2. AJUTOARELE PENTRU ADAPTAREA ANTICIPATĂ LA VIITOARELE STANDARDE ALE UNIUNII:

Standardele Uniunii trebuie să fi fost adoptate, iar investițiile trebuie realizate și finalizate cu cel puțin un an înainte de data intrării în vigoare a standardului respectiv.

Costurile eligibile sunt costurile suplimentare de investiții necesare pentru aplicarea unor standarde mai stricte decât standardele aplicabile ale Uniunii.

Acestea se determină după cum urmează:

(a) în cazul în care costurile investiției în protecția mediului pot fi identificate ca investiție separată în costurile totale de investiții, aceste costuri legate de protecția mediului constituie costurile eligibile;

(b) în toate celelalte cazuri, costurile investițiilor în protecția mediului sunt identificate prin raportare la o investiție similară, mai puțin ecologică, care ar fi fost realizată în mod credibil în absența ajutorului. Diferența dintre costurile aferente celor două investiții permite identificarea costurilor legate de protecția mediului și constituie costurile eligibile.

Costurile care nu sunt direct legate de realizarea unui nivel mai ridicat de protecție a mediului nu sunt eligibile.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească:

(a) 20% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mici, 15% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mijlocii și 10% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mari dacă punerea în aplicare și finalizarea investiției au loc cu cel puțin trei ani înainte de data intrării în vigoare a noului standard al Uniunii;

(b) 15% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mici, 10% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mijlocii și 5% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mari dacă punerea în aplicare și finalizarea investiției au loc între un an și trei ani înainte de data intrării în vigoare a noului standard al Uniunii.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

	Data adaptării anticipate la standardele UE	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
		Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	Cu min. 3 ani înainte de intrarea în vigoare a standardului	10+15 = 25	15+15 = 30	20+15 = 35
	Între 1 și 3 ani înainte de intrarea în vigoare a standardului	5+15 = 20	10+15 = 25	15+15 = 30
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	Cu min. 3 ani înainte de intrarea în vigoare a standardului	10+5 = 15	15+5 = 20	20+5 = 25
	Între 1 și 3 ani înainte de intrarea în vigoare a standardului	5+5 = 10	10+5 = 15	15+5 = 20

11.3. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN MĂSURI DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ:

Nu se acordă ajutoare în cazul în care îmbunătățirile respective sunt realizate pentru a se asigura respectarea de către întreprinderi a standardelor Uniunii deja adoptate, chiar dacă acestea nu au intrat încă în vigoare.

Costurile eligibile sunt costurile suplimentare de investiții necesare atingerii unui nivel mai ridicat de eficiență energetică. Acestea sunt determinate după cum urmează:

(a) în cazul în care costurile investiției în eficiența energetică pot fi identificate ca investiție separată în costurile totale de investiții, aceste costuri legate de eficiența energetică constituie costurile eligibile;

(b) în toate celelalte cazuri, costurile investiției în eficiența energetică sunt identificate prin raportare la o investiție similară, a cărei eficiență energetică este mai redusă și care ar fi fost realizată în mod credibil în absența ajutorului. Diferența dintre costurile aferente celor două investiții permite identificarea costurilor legate de eficiența energetică și constituie costurile eligibile.

Costurile care nu sunt direct legate de obținerea unui nivel mai ridicat de eficiență energetică nu sunt eligibile.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 30% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 20 de puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mijlocii.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
	Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	30+15 = 45	30+10+15 = 55	30+20+15 = 65
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	30+5 = 35	30+10+5 = 45	30+20+5 = 55

11.4. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN FAVOAREA UNOR PROIECTE DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ A CLĂDIRILOR:

Sunt eligibile pentru primirea de ajutor proiectele de eficiență energetică legate de clădiri.

Costurile eligibile sunt costurile globale ale proiectului de eficiență energetică.

Ajutoarele se acordă sub formă de resurse atribuite, de capital propriu, de garanție sau de împrumut către un fond pentru eficiență energetică sau către un alt intermediar financiar, care îl transmite integral beneficiarilor finali, care sunt proprietarii sau locatarii clădirii.

Ajutoarele acordate de fondul pentru eficiență energetică sau de un alt intermediar financiar proiectelor de eficiență energetică eligibile pot lua forma unor împrumuturi sau a unor garanții. Valoarea nominală a împrumutului sau valoarea garantată nu depășește 10 milioane EUR pe proiect la nivelul beneficiarilor finali. Garanția nu ar trebui să depășească 80% din împrumutul subiacent.

Suma rambursată de către proprietarii clădirii către fondul pentru eficiență energetică sau către un alt intermediar financiar nu trebuie să fie mai mică decât valoarea nominală a împrumutului.

Ajutoarele pentru eficiență energetică trebuie să mobilizeze investiții suplimentare din partea investitorilor privați, care se ridică la cel puțin 30% din finanțarea totală acordată unui proiect de eficiență energetică. Atunci când ajutorul este furnizat de un fond pentru eficiență energetică, mobilizarea investițiilor private poate fi efectuată la nivelul fondului pentru eficiență energetică și/sau la nivelul proiectelor de eficiență energetică, astfel încât să se obțină un total de cel puțin 30% din finanțarea totală furnizată unui proiect de eficiență energetică.

Statele Membre pot înființa fonduri pentru eficiență energetică și/sau pot utiliza intermediari financiari atunci când acordă ajutoare pentru eficiență energetică. În acest caz, trebuie să fie îndeplinite următoarele condiții:

(a) administratorii intermediarilor financiari, precum și administratorii de fonduri pentru eficiență energetică sunt selecționați printr-o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie, în conformitate cu legislația Uniunii și cu legislațiile naționale aplicabile. În special, nu se face niciun fel de discriminare în funcție de locul de stabilire sau de înregistrare, indiferent de Statul Membru. Este posibil ca intermediarilor financiari și administratorilor de fonduri pentru eficiență energetică să li se ceară să îndeplinească anumite criterii definite în prealabil, justificate în mod obiectiv de natura investițiilor;

(b) investitorii privați independenți sunt selecționați printr-o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie, în conformitate cu legislația Uniunii și cu

legislațiile naționale aplicabile, având drept scop stabilirea dispozițiilor adecvate privind partajarea riscurilor și a recompenselor prin care, pentru toate investițiile în afară de garanții, se va prefera participarea asimetrică la profit în locul protecției împotriva evoluției negative. În cazul în care investitorii privați nu sunt selectați printr-o astfel de procedură, rata echitabilă de rentabilitate pentru investitorii privați se stabilește de către un expert independent selectat prin intermediul unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii;

(c) în cazul în care pierderile sunt împărțite asimetric între investitorii publici și cei privați, prima pierdere asumată de către investitorul public este plafonată la 25% din totalul investiției efectuate;

(d) în cazul garanțiilor, rata de garantare este limitată la 80%, iar pierderile totale asumate de către un Stat Membru sunt plafonate la 25% din portofoliul subiacent garantat. Numai garanțiile care acoperă pierderile preconizate ale portofoliului subiacent garantat pot fi furnizate în mod gratuit. Dacă o garanție cuprinde, de asemenea, acoperirea pierderilor neprevăzute, intermediarul financiar plătește, pentru partea din garanție care acoperă pierderile neprevăzute, o primă de garanție conformă cu condițiile pieței;

(e) investitorilor li se permite să fie reprezentați în organismele de guvernanță ale fondului pentru eficiență energetică sau ale intermediarului financiar, cum ar fi consiliul de supraveghere sau comitetul consultativ;

(f) fondul pentru eficiență energetică sau intermediarul financiar este instituit în conformitate cu legislația aplicabilă și Statul Membru prevede un proces de diligență astfel încât să asigure o strategie de investiții solidă din punct de vedere comercial în scopul punerii în aplicare a măsurii de ajutor privind eficiența energetică.

Intermediarii financiari, inclusiv fondurile pentru eficiență energetică, sunt gestionați pe bază comercială și asigură faptul că deciziile de finanțare sunt motivate de obținerea unui profit. Se consideră că acest lucru se întâmplă în cazul în care intermediarul financiar și, după caz, administratorii fondului pentru eficiență energetică îndeplinesc următoarele condiții:

(a) sunt obligați prin lege sau prin contract să acționeze cu diligența unui administrator profesionist și de bună credință, evitând conflictele de interese; se aplică cele mai bune practici și supravegherea normativă;

(b) remunerația lor respectă practicile de pe piață. Se consideră că această cerință este respectată atunci când administratorul este selecționat printr-o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie, bazată pe criterii obiective legate de experiență, cunoștințe de specialitate și capacitate operațională și financiară;

(c) primesc o remunerație în funcție de performanță sau își asumă o parte din riscurile de investiții prin co-investirea de resurse proprii, astfel încât să se asigure faptul că interesele lor sunt în permanență aliniate cu interesele investitorului public;

(d) stabilesc o strategie de investiții, criteriile și calendarul propus pentru realizarea investițiilor în proiecte de eficiență energetică, determinând viabilitatea financiară ex-ante și impactul preconizat asupra eficienței energetice;

(e) există o strategie de ieșire clară și realistă pentru fondurile publice investite în fondul pentru eficiență energetică sau acordate intermediarului financiar, care permite pieței să finanțeze proiecte de eficiență energetică atunci când piața este pregătită să facă acest lucru.

11.5. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN COGENERARE DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ:

Ajutoarele pentru investiții se acordă numai pentru capacitățile nou instalate sau renovate.

Noua unitate de cogenerare asigură economii globale de energie primară în comparație cu producerea separată de energie termică și de energie electrică, astfel cum se prevede în *Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE*. Îmbunătățirea unei unități de cogenerare existente sau conversia unei unități existente de generare de energie electrică într-o unitate de cogenerare are drept rezultat economii de energie primară în comparație cu situația inițială.

Costurile eligibile sunt fie costurile suplimentare de investiții pentru echipamentele necesare pentru ca instalația să funcționeze ca instalație de cogenerare de înaltă eficiență, în comparație cu instalațiile convenționale de energie electrică sau de energie termică de aceeași capacitate, fie costurile suplimentare de investiții pentru modernizarea în vederea obținerii unei eficiențe sporite în cazul în care o instalație existentă atinge deja pragul de înaltă eficiență.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 45% din costurile eligibile. Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 20 de puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mijlocii.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
	Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	45+15 = 60	45+10+15 = 70	45+20+15 = 80
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	45+5 = 50	45+10+5 = 60	45+20+5 = 70

11.6. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII DESTINATE PROMOVĂRII PRODUCȚIEI DE ENERGIE DIN SURSE REGENERABILE:

Ajutoarele pentru investiții în favoarea producției de biocombustibili sunt exceptate de la obligația de notificare numai în măsura în care investițiile care beneficiază de ajutor sunt utilizate pentru producția de biocombustibili durabili, în afară de biocombustibilii obținuți din culturi alimentare. Cu toate acestea, ajutoarele pentru investiții destinate transformării instalațiilor existente de biocombustibili obținuți din culturi alimentare în instalații de biocombustibili avansați sunt exceptate în temeiul prezentului articol, cu condiția ca producția bazată pe culturi alimentare să fie redusă proporțional cu noua capacitate.

Nu se acordă ajutoare pentru biocombustibilii care fac obiectul unei obligații de furnizare sau de încorporare.

Nu se acordă ajutoare pentru instalațiile hidroelectrice care nu respectă *Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European*.

Ajutoarele pentru investiții se acordă numai instalațiilor noi. Ajutoarele nu se acordă și nici nu sunt rambursate după ce instalația și-a început activitatea, iar ajutorul este independent de rezultat.

Costurile eligibile sunt costurile suplimentare de investiții necesare promovării producției de energie din surse regenerabile. Acestea sunt determinate după cum urmează:

(a) în cazul în care costurile de investiții în producția de energie din surse regenerabile pot fi identificate ca investiție separată în costurile totale de investiții, de exemplu, dacă pot fi legate de o componentă care este adăugată la o instalație deja existentă și care este ușor de identificat, aceste costuri legate de energia regenerabilă constituie costurile eligibile;

(b) în cazul în care costurile investițiilor în producția de energie din surse regenerabile pot fi identificate prin raportare la o investiție similară, mai puțin ecologică, care ar fi fost realizată în mod credibil în absența ajutorului, această diferență dintre costurile aferente celor două investiții permite identificarea costurilor legate de energia regenerabilă și constituie costurile eligibile;

(c) pentru anumite instalații mici, în cazul în care o investiție mai puțin ecologică nu poate fi identificată din cauză că nu există instalații de dimensiuni reduse, costurile totale de investiții destinate realizării unui nivel mai ridicat de protecție a mediului constituie costurile eligibile.

Costurile care nu sunt direct legate de realizarea unui nivel mai ridicat de protecție a mediului nu sunt eligibile.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească:

➤ 45% din costurile eligibile, în cazul în care costurile eligibile sunt calculate pe baza literei (a) sau a literei (b);

➤ 30% din costurile eligibile, în cazul în care costurile eligibile sunt calculate pe baza literei (c).

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 20 de puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mijlocii.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

În cazul în care ajutorul este acordat în cadrul unei proceduri de ofertare concurențiale, pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii, intensitatea ajutorului poate ajunge la 100% din costurile eligibile. O astfel de procedură de ofertare trebuie să fie nediscriminatorie și să permită participarea tuturor întreprinderilor interesate.

	Costuri eligibile	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
		Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	- identificabile ca investiție separată în costurile totale	45+15= 60	45+10+15= 70	45+20+15= 80
	- identificabile prin raportare la o investiție similară mai puțin ecologică			
	- egale cu costurile totale de investiții (instalații mici)	30+15= 45	30+10+15= 55	30+20+15= 65
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	- identificabile ca investiție separată în costurile totale	45+5= 50	45+10+5= 60	45+20+5= 70
	- identificabile prin raportare la o investiție similară mai puțin ecologică			
	- egale cu costurile totale de investiții (instalații mici)	30+5= 35	30+10+5= 45	30+20+5= 55

Bugetul aferent procedurii de ofertare este o constrângere obligatorie, în sensul că nu toți participanții pot beneficia de ajutor, iar ajutorul se acordă pe baza

ofertei inițiale prezentate de ofertant, excluzându-se prin urmare negocierile ulterioare.

11.7. AJUTOARELE DE EXPLOATARE PENTRU PROMOVAREA PRODUCȚIEI DE ENERGIE ELECTRICĂ DIN SURSE REGENERABILE:

Ajutoarele se acordă pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii, în cadrul unei proceduri de ofertare concurențiale, care este deschisă, în mod nediscriminatoriu, tuturor producătorilor de energie electrică din surse regenerabile.

Procedura de ofertare poate fi limitată la tehnologii specifice în cazul în care o procedură deschisă tuturor producătorilor ar duce la un rezultat sub așteptări, care nu poate fi înlăturat prin modul în care este concepută procedura, având în vedere îndeosebi:

- (i) potențialul pe termen mai lung al unei anumite tehnologii noi și inovatoare; sau
- (ii) necesitatea de a asigura diversificarea; sau
- (iii) constrângerile rețelei și stabilitatea rețelei; sau
- (iv) costurile (de integrare) aferente sistemului; sau
- (v) necesitatea de a evita apariția unor denaturări pe piețele materiilor prime ca urmare a sprijinului acordat biomasei.

Statele Membre realizează o evaluare detaliată privind aplicabilitatea acestor condiții și transmit această evaluare Comisiei.

Ajutoarele se acordă tehnologiilor noi și inovatoare din domeniul energiei din surse regenerabile în cadrul unei proceduri de ofertare concurențiale, deschise cel puțin unei tehnologii de acest tip, pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii. Aceste ajutoare nu se acordă pentru mai mult de 5% din noua capacitate planificată de producție de energie electrică din surse regenerabile pe an, în total.

Ajutorul se acordă sub forma unei prime în plus față de prețul de piață la care producătorii își vând energia electrică produsă direct pe piață.

Beneficiarii ajutorului sunt supuși responsabilităților standard de echilibrare. Beneficiarii pot externaliza responsabilitățile de echilibrare către alte întreprinderi care acționează în numele lor, cum ar fi agregatorii.

Nu se acordă ajutoare în cazul în care prețurile sunt negative.

Ajutoarele pot fi acordate în absența unei proceduri de ofertare concurențiale pentru instalațiile cu o capacitate instalată de producție a energiei electrice mai mică de 1 MW pentru producția de energie electrică din toate sursele regenerabile de energie cu excepția energiei eoliene; în cazul acestora din urmă,

ajutoarele pot fi acordate în absența unei proceduri de ofertare concurențiale pentru instalațiile cu o capacitate instalată de producție a energiei electrice mai mică de 6 MW sau instalațiile cu mai puțin de 6 unități de generare.

Condițiile menționate anterior nu se aplică ajutoarelor de exploatare acordate pentru instalațiile cu o capacitate instalată de producție a energiei electrice mai mică de 500 kW pentru producția de energie electrică din toate sursele regenerabile de energie, cu excepția energiei eoliene; în cazul acesteia din urmă, condițiile nu se aplică ajutoarelor de exploatare acordate pentru instalațiile cu o capacitate instalată de producție a energiei electrice mai mică de 3 MW sau instalațiile cu mai puțin de 3 de unități de generare.

Pentru calcularea capacităților maxime de mai sus, instalațiile cu un punct de conectare comun la rețeaua de energie electrică sunt considerate ca fiind o singură instalație.

Ajutoarele se acordă numai până la data la care instalația de producție a energiei electrice din surse regenerabile este amortizată integral. Orice ajutor pentru investiții primit anterior trebuie dedus din ajutorul de exploatare.

11.8. AJUTOARELE DE EXPLOATARE PENTRU PROMOVAREA PRODUCȚIEI DE ENERGIE DIN SURSE REGENERABILE ÎN INSTALAȚII DE DIMENSIUNI MICI:

Ajutoarele se acordă numai pentru instalațiile cu o capacitate instalată mai mică de 500 kW pentru producția de energie din toate sursele regenerabile de energie, cu excepția energiei eoliene, în cazul căreia se acordă ajutoare pentru instalațiile cu o capacitate instalată mai mică de 3 MW sau cu mai puțin de 3 de unități de generare, precum și cu excepția biocombustibililor, în cazul cărora se acordă ajutoare pentru instalațiile cu o capacitate instalată mai mică de 50.000 tone/an.

Pentru calcularea respectivelor capacități maxime, instalațiile de dimensiuni mici cu un punct de conectare comun la rețeaua de energie electrică sunt considerate ca fiind o singură instalație.

Ajutoarele se acordă numai pentru instalațiile care produc biocombustibili durabili, alții decât cei obținuți din culturi alimentare. Excepție fac, până la sfârșitul anului 2020, ajutoarele de exploatare pentru instalațiile care produc biocombustibili obținuți din culturi alimentare care și-au început activitatea înainte de 31 decembrie 2013 și care nu sunt încă complet amortizate.

Nu se acordă ajutoare pentru biocombustibilii care fac obiectul unei obligații de furnizare sau de amestecare.

Valoarea ajutorului pe unitate de energie nu depășește diferența dintre totalul costurilor egalizate ale producerii de energie din sursa regenerabilă în cauză și prețul de piață al tipului de energie în cauză. Costurile egalizate sunt actualizate cu regularitate și cel puțin o dată pe an.

Ajutorul se acordă numai până la data la care instalația este amortizată integral. Orice ajutor pentru investiții acordat în favoarea unei instalații este dedus din ajutorul de exploatare.

11.9. AJUTOARELE SUB FORMĂ DE REDUCERI ALE TAXELOR DE MEDIU ÎN TEMEIUL DIRECTIVEI 2003/96/CE:

Beneficiarii reducerii fiscale sunt selecționați pe baza unor criterii transparente și obiective și plătesc cel puțin nivelul minim respectiv de impozitare prevăzut în *Directiva 2003/96/CE*.

Schemele de ajutoare sub formă de reduceri fiscale se bazează fie pe o reducere a ratei taxei de mediu aplicabile, fie pe achitarea unei compensații cu valoare fixă, fie pe o combinație între aceste două mecanisme.

Nu se acordă ajutoare pentru biocombustibilii care fac obiectul unei obligații de furnizare sau de amestecare.

11.10. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN VEDEREA REABILITĂRII SITURILOR CONTAMINATE:

Investițiile trebuie să aibă drept rezultat repararea daunelor aduse mediului, inclusiv a daunelor aduse calității solului sau a apelor de suprafață ori subterane.

În cazul în care este identificată persoana fizică sau juridică răspunzătoare pentru daunele aduse mediului în temeiul legislației aplicabile în fiecare Stat Membru, respectiva persoană trebuie să finanțeze reabilitarea în conformitate cu principiul „poluatorul plătește”, în această situație neacordându-se niciun ajutor de stat.

În cazul în care persoana responsabilă în temeiul legislației aplicabile nu este identificată sau nu poate suporta costurile, persoana responsabilă cu lucrările de reabilitare sau de decontaminare poate primi ajutor de stat.

Costurile eligibile sunt costurile suportate pentru lucrările de reabilitare, minus creșterea valorii terenului. Toate cheltuielile suportate de o întreprindere în procesul de reabilitare a sitului său, indiferent dacă pot fi prezentate sau nu în bilanțul întreprinderii ca active imobilizate, pot fi considerate drept investiții eligibile în cazul reabilitării siturilor contaminate.

Evaluările privind creșterea valorii terenului care rezultă din reabilitare trebuie să fie efectuate de către un expert independent.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 100% din costurile eligibile.

11.11. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN FAVOAREA SISTEMELOR DE TERMIFICARE ȘI RĂCIRE CENTRALIZATĂ EFICIENTE DIN PUNCT DE VEDERE ENERGETIC:

Costurile eligibile pentru instalația de producție sunt costurile suplimentare necesare pentru construirea, extinderea și renovarea uneia sau mai multor unități de generare, astfel încât aceasta (acestea) să funcționeze ca sistem de termoficare și răcire centralizată eficient din punct de vedere energetic.

Investițiile trebuie să facă parte integrantă din sistemul de termoficare și răcire centralizată eficient din punct de vedere energetic.

Intensitatea ajutorului pentru instalația de producție nu trebuie să depășească 45% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 20 de puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mijlocii.

Intensitatea ajutorului pentru instalația de producție poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
	Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	45+15 = 60	45+10+15 = 70	45+20+15 = 80
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	45+5 = 50	45+10+5 = 60	45+20+5 = 70

Costurile eligibile pentru rețeaua de distribuție sunt costurile de investiții.

Valoarea ajutorului pentru rețeaua de distribuție nu trebuie să depășească diferența dintre costurile eligibile și profitul din exploatare. Profitul din exploatare se deduce din costurile eligibile *ex ante* sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

11.12. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII DESTINATE RECICLĂRII ȘI REUTILIZĂRII DEȘEURILOR:

Ajutorul pentru investiții se acordă pentru reciclarea și reutilizarea deșeurilor generate de alte întreprinderi. Altfel, materialele reciclate sau reutilizate tratate în acest mod ar fi aruncate sau ar fi tratate într-un mod mai puțin ecologic.

Ajutorul nu scutește în mod indirect poluatorii de o sarcină pe care ar trebui să o suporte în temeiul legislației Uniunii sau de o sarcină care ar trebui considerată ca fiind un cost normal al întreprinderii.

Investiția nu trebuie să se limiteze doar la creșterea cererii pentru materialele de reciclat fără să intensifice, totodată, și colectarea materialelor respective.

Investiția trebuie să depășească stadiul actual al tehnologiei.

Costurile eligibile sunt costurile suplimentare de investiții necesare pentru realizarea unei investiții care să conducă la desfășurarea de activități de reciclare sau de reutilizare mai bune sau mai eficiente, în comparație cu un proces convențional constituit din activități de reutilizare și de reciclare, cu aceeași capacitate, care ar fi realizat în absența ajutorului.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 35% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 20 de puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mijlocii.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
	Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	$35+15 = \mathbf{50}$	$35+10+15 = \mathbf{60}$	$35+20+15 = \mathbf{70}$
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	$35+5 = \mathbf{40}$	$35+10+5 = \mathbf{50}$	$35+20+5 = \mathbf{60}$

Ajutoarele pentru investiții legate de reciclarea și reutilizarea propriilor deșeuri ale beneficiarului nu sunt exceptate de la obligația de notificare.

11.13. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURA ENERGETICĂ:

Ajutoarele se acordă pentru infrastructura energetică situată în zone asistate.

Costurile eligibile sunt costurile de investiții.

Valoarea ajutorului nu trebuie să depășească diferența dintre costurile eligibile și profitul din exploatare aferent investiției. Profitul din exploatare se deduce din costurile eligibile ex ante sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

Ajutoarele pentru investiții în proiecte privind depozitarea energiei electrice și a gazului și în infrastructura petrolieră nu sunt exceptate de la obligația de notificare.

11.14. AJUTOARELE PENTRU STUDII DE MEDIU:

Se pot acorda ajutoarele pentru studii, inclusiv pentru audituri energetice, legate direct de investițiile de mediu, acestea fiind și costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 20 de puncte procentuale pentru studiile realizate în numele întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale pentru studiile realizate în numele întreprinderilor mijlocii.

Nu se acordă ajutoare întreprinderilor mari pentru auditurile energetice efectuate în temeiul articolului 8 alineatul (4) din *Directiva 2012/27/UE*, cu excepția cazului în care auditul energetic este efectuat în plus față de auditul energetic obligatoriu în temeiul directivei respective.

12. AJUTOARELE DE STAT DESTINATE REPARĂRII DAUNELOR PROVOCATE DE ANUMITE DEZASTRE NATURALE:

Schemele de ajutoare destinate reparării daunelor provocate de cutremure, de avalanșe, de alunecări de teren, de inundații, de tornade, de uragane, de erupții vulcanice și de incendii necontrolate de origine naturală sunt compatibile cu piața internă dacă:

- a) autoritățile publice competente ale unui Stat Membru au recunoscut oficial natura evenimentului ca fiind un dezastru natural;
- (b) există o legătură de cauzalitate directă între dezastrul natural și pagubele suferite de întreprinderea afectată.

Schemele de ajutoare legate de un anumit dezastru natural trebuie introduse în termen de trei ani de la producerea evenimentului. Ajutoarele bazate pe acest tip de schemă se acordă în termen de maxim patru ani de la producerea evenimentului.

Costurile care decurg din daunele suferite ca urmare directă a dezastrelor naturale, astfel cum au fost evaluate de un expert independent recunoscut de autoritatea națională competentă sau de o societate de asigurări reprezintă **costurile eligibile**.

Printre aceste daune se pot număra pagubele materiale suferite de active, de exemplu clădirile, echipamentele, utilajele sau stocurile, precum și pierderile de venituri din cauza suspendării totale sau parțiale a activității pentru o perioadă de maximum șase luni de la producerea dezastrului.

Calcularea pagubelor materiale se bazează pe costurile reparației sau pe valoarea economică pe care a avut-o activul afectat înainte de dezastru. Această valoare nu depășește costul reparației sau scăderea valorii echitabile de piață provocată de dezastru, adică diferența dintre valoarea bunului respectiv imediat înainte și imediat după producerea dezastrului.

Ajutoarele și orice alte plăți primite pentru a compensa daunele, inclusiv plățile în baza polițelor de asigurare, nu trebuie să depășească 100% din costurile eligibile.

13. AJUTOARELE PENTRU INFRASTRUCTURILE DE BANDĂ LARGĂ:

Costurile eligibile sunt următoarele:

- (a) costurile de investiție pentru dezvoltarea unei infrastructuri pasive de bandă largă;
- (b) costurile de investiție ale lucrărilor de geniu civil legate de infrastructura de bandă largă;
- (c) costurile de investiție pentru dezvoltarea unor rețele în bandă largă de bază;
- (d) costurile de investiție pentru dezvoltarea rețelelor de acces de generație următoare („next generation access” — NGA).

Investițiile se efectuează în zone în care nu există infrastructură din aceeași categorie (fie bandă largă de bază, fie rețea NGA) și în care este puțin probabil ca o astfel de infrastructură să fie dezvoltată în condiții comerciale în termen de trei ani de la data publicării măsurii de ajutor planificate, lucru care este verificat și printr-o consultare publică deschisă.

Ajutorul se alocă în baza unei proceduri de selecție concurențiale deschise, transparente și nediscriminatorii, care respectă principiul neutralității tehnologice.

Operatorul rețelei trebuie să ofere cel mai larg acces cu ridicata activ și pasiv posibil, în condiții echitabile și nediscriminatorii, inclusiv degрупare fizică în cazul rețelelor NGA. Un astfel de acces cu ridicata trebuie să se acorde pentru o perioadă de cel puțin șapte ani, iar dreptul de acces la conducte sau la stâlpi nu trebuie să fie limitat în timp. În cazul ajutoarelor pentru construirea de conducte, conductele trebuie să fie suficient de mari încât să deservească mai multe rețele de cablu și diferite topologii de rețea.

Prețul accesului cu ridicata trebuie să se bazeze pe principiile de tarifare stabilite de autoritatea națională de reglementare și pe indicatorii de referință care predomină în alte zone comparabile, mai competitive, din Statul Membru respectiv sau din Uniune, ținând seama de ajutorul primit de către operatorul rețelei. Autoritatea națională de reglementare este consultată atât cu privire la condițiile de acces, inclusiv tarifarea, cât și în caz de litigiu între solicitanții de acces și operatorul infrastructurii care beneficiază de subvenție.

Statele Membre instituie un mecanism de monitorizare și de recuperare în cazul în care valoarea ajutorului acordat proiectului depășește 10 milioane EUR.

14. AJUTOARELE DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI PENTRU CONSERVAREA PATRIMONIULUI:

14.1. AJUTOARELE DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI PENTRU CONSERVAREA PATRIMONIULUI:

Ajutoarele se acordă pentru următoarele obiective și activități culturale:

- (a) muzee, arhive, biblioteci, centre sau spații artistice și culturale, teatre, opere, săli de concerte, alte organizații care se ocupă cu spectacole live, instituții care se ocupă cu patrimoniul filmografic și alte infrastructuri, organizații și instituții artistice și culturale similare;
- (b) patrimoniul material, inclusiv toate formele mobile și imobile de patrimoniu cultural, precum și siturile arheologice, monumentele, siturile și clădirile istorice; patrimoniul natural legat de patrimoniul cultural sau dacă este recunoscut în mod oficial ca patrimoniu cultural sau natural de către autoritățile competente ale unui Stat Membru;
- (c) patrimoniul imaterial sub toate formele lui, inclusiv obiceiurile populare și artizanatul;
- (d) evenimentele și spectacolele de artă sau culturale, festivalurile, expozițiile și alte activități culturale similare;
- (e) activitățile de educație culturală și artistică, precum și promovarea înțelegerii importanței pe care o au protejarea și promovarea diversității formelor de expresie culturală prin programe educaționale și de sporire a sensibilizării publicului, inclusiv cu utilizarea noilor tehnologii;
- (f) activitățile de scriere, editare, producție, distribuție, digitizare și publicare a operelor muzicale și literare, inclusiv a traducerilor.

Ajutorul poate fi acordat sub formă de:

- (a) ajutoare pentru investiții, inclusiv ajutoare pentru construirea sau modernizarea infrastructurii din domeniul culturii;
- (b) ajutoare de exploatare.

În cazul ajutoarelor pentru investiții, **costurile eligibile** sunt costurile de investiție în active corporale și necorporale, inclusiv:

- (a) costurile pentru construirea, modernizarea, achiziționarea, conservarea sau îmbunătățirea infrastructurii, în cazul în care cel puțin 80% din capacitatea anuală a acesteia, în termeni de timp sau de spațiu, este utilizată în scopuri culturale;
- (b) costurile cu achiziționarea, inclusiv leasingul, cesiunea sau relocarea fizică a patrimoniului cultural;
- (c) costurile cu protejarea, conservarea, restaurarea și reabilitarea patrimoniului cultural material și imaterial, inclusiv costurile suplimentare aferente depozitării în condiții adecvate, instrumentelor speciale și materialelor, precum și costurile cu documentarea, cercetarea, digitizarea și publicarea;

(d) costurile cu îmbunătățirea accesibilității pentru public a patrimoniului cultural, inclusiv costurile pentru digitizare și alte tehnologii noi, costurile cu îmbunătățirea accesibilității pentru persoanele cu nevoi speciale (în special rampe și lifturi pentru persoanele cu handicap, indicații în Braille și exponate care pot fi atinse în muzee) și costurile cu promovarea diversității culturale în ceea ce privește prezentările, programele și vizitatorii;

(e) costurile cu proiectele și activitățile culturale, programele de cooperare și de schimb și granturile, inclusiv costurile cu procedurile de selecție, costurile cu promovarea și costurile suportate direct ca urmare a proiectului.

În cazul ajutoarelor de exploatare, **costurile eligibile** sunt următoarele:

(a) costurile instituției culturale sau ale sitului de patrimoniu legate de activități continue sau periodice, inclusiv expoziții, spectacole, evenimente și activități culturale similare, care se desfășoară în cursul activității obișnuite;

(b) costurile aferente activităților de educație culturală și artistică, precum și ale promovării înțelegerii importanței pe care o au protejarea și promovarea diversității formelor de expresie culturală prin programe educaționale și de sporire a sensibilizării publicului, inclusiv cu utilizarea noilor tehnologii;

(c) costurile aferente îmbunătățirii accesului public la instituțiile culturale sau la siturile de patrimoniu și la activități, inclusiv costurile digitizării și ale utilizării noilor tehnologii, precum și costurile de îmbunătățire a accesibilității pentru persoanele cu handicap;

(d) costurile de exploatare direct legate de proiectul sau de activitatea culturală, cum ar fi închirierea sau utilizarea în sistem de leasing a unor proprietăți și locații culturale, cheltuielile de călătorie, materialele și furniturile direct legate de proiectul sau de activitatea culturală, structurile arhitectonice pentru expoziții și instalațiile de scenă, împrumutarea, leasing-ul și amortizarea instrumentelor, a programelor informatice și a echipamentelor, costurile pentru drepturi de acces la lucrări protejate de drepturi de autor și la alte conținuturi conexe protejate de drepturi de proprietate intelectuală, costurile pentru promovare și costurile suportate direct ca urmare a proiectului sau a activității; costurile de amortizare și costurile de finanțare sunt eligibile doar în cazul în care nu au fost acoperite de ajutoare pentru investiții;

(e) costurile aferente personalului care lucrează pentru instituția culturală sau situl de patrimoniu sau pentru un proiect;

(f) costurile serviciilor de consultanță și de sprijin furnizate de consultanți externi și de furnizori de servicii, suportate direct ca urmare a proiectului.

În cazul ajutoarelor pentru investiții, valoarea ajutoarelor nu trebuie să depășească diferența dintre costurile eligibile și profitul din exploatare aferent investiției. Profitul din exploatare se deduce din costurile eligibile ex ante, pe baza unor estimări rezonabile, sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

Operatorul infrastructurii are dreptul de a păstra un profit rezonabil pe durata perioadei relevante.

În cazul ajutorului de exploatare, valoarea ajutorului nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru acoperirea pierderilor din exploatare și a unui profit rezonabil pe durata perioadei relevante. Acest lucru se asigură ex ante, pe baza unor estimări rezonabile, sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

Pentru ajutoarele care nu depășesc 1 milion EUR, valoarea maximă a ajutorului poate fi stabilită, ca alternativă la metoda menționate anterior, la 80% din costurile eligibile.

În cazul publicării de opere muzicale și literare⁵², valoarea maximă a ajutorului nu depășește nici diferența dintre costurile eligibile și veniturile actualizate ale proiectului, nici 70% din costurile eligibile. Veniturile se deduc din costurile eligibile fie ex ante, fie prin intermediul unui mecanism de recuperare.

Costurile eligibile sunt costurile aferente publicării de opere muzicale și literare, inclusiv onorariile autorilor (costurile aferente drepturilor de autor), onorariile traducătorilor, onorariile redactorilor, alte costuri de editare (corectare tipografică, corectare a textelor, revizuire), costurile de punere în pagină și de pretipărire și costurile de tipărire sau de publicare electronică.

Nu pot fi acordate în baza acestui tip de ajutor finanțări pentru ziare și reviste, publicate fie în format tipărit, fie în format electronic.

14.2. AJUTOARELE PENTRU OPERELE AUDIOVIZUALE:

Ajutoarele trebuie să sprijine un produs cultural. Pentru a se evita erorile evidente în ceea ce privește calificarea unui produs drept produs cultural, fiecare Stat Membru stabilește proceduri eficiente, cum ar fi selecționarea propunerilor de către una sau mai multe persoane însărcinate cu această selecționare sau verificarea pe baza unei liste de criterii culturale prestabilite.

Ajutoarele pot fi acordate sub formă de:

- (a) ajutoare pentru producția de opere audiovizuale;
- (b) ajutoare pentru preproducție; și
- (c) ajutoare pentru distribuție.

În cazul în care un Stat Membru condiționează acordarea ajutoarelor de îndeplinirea unor obligații de teritorializare a cheltuielilor, schemele de ajutoare pentru producția de opere audiovizuale pot:

- (a) fie să impună ca până la 160% din ajutorul acordat producției unei anumite opere audiovizuale să fie cheltuit pe teritoriul Statului Membru care acordă ajutorul; fie

⁵² activitățile de scriere, editare, producție, distribuție, digitizare și publicare a operelor muzicale și literare, inclusiv a traducerilor.

(b) să calculeze ajutorul acordat pentru producția unei anumite opere audiovizuale ca procent din cheltuielile aferente activităților de producție din Statul Membru care acordă ajutorul, de regulă, în cazul schemelor de ajutoare sub formă de stimulente fiscale.

În ambele cazuri, dacă un Stat Membru impune existența unui nivel minim de activitate de producție pe teritoriul în cauză pentru ca proiectele să fie eligibile pentru primirea de ajutoare, acel nivel nu trebuie să depășească 50% din bugetul total al producției.

În plus, cheltuielile maxime care fac obiectul obligațiilor de teritorializare a cheltuielilor nu trebuie să depășească în niciun caz 80% din bugetul total al producției.

Costurile eligibile sunt următoarele:

(a) în cazul ajutoarelor pentru producție: costurile totale aferente producției de opere audiovizuale, inclusiv costurile aferente îmbunătățirii accesibilității pentru persoanele cu handicap;

(b) în cazul ajutoarelor pentru preproducție: costurile aferente scrierii de scenarii și realizării operelor audiovizuale;

(c) în cazul ajutoarelor pentru distribuție: costurile cu distribuția și promovarea operelor audiovizuale.

Intensitatea ajutorului pentru producția de opere audiovizuale nu depășește 50% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi sporită astfel:

(a) până la 60% din costurile eligibile pentru producțiile transfrontaliere finanțate de mai mult de un Stat Membru și care implică producători din mai mult de un Stat Membru;

(b) până la 100% din costurile eligibile pentru operele audiovizuale greu de realizat și coproducțiile în care sunt implicate țări de pe lista Comitetului de asistență pentru dezvoltare (CAD) a OCDE.

Intensitatea ajutorului pentru activitățile de preproducție nu depășește 100% din costurile eligibile. În cazul în care scenariul sau proiectul rezultat se transpune într-o operă audiovizuală, cum ar fi un film, costurile de preproducție sunt incluse în bugetul global și luate în considerare atunci când se calculează intensitatea ajutorului.

Intensitatea ajutorului pentru distribuție este aceeași cu intensitatea ajutorului pentru producție.

Ajutoarele nu sunt rezervate unor activități specifice de producție sau unor părți individuale din lanțul valoric de producție. Ajutoarele pentru infrastructura

studiourilor de filmare nu sunt eligibile pentru finanțare în cadrul acestei categorii de ajutoare.

Ajutoarele nu sunt rezervate exclusiv cetățenilor statului respectiv, iar beneficiarii nu sunt obligați să aibă statut de întreprindere înființată în temeiul dreptului comercial național.

15. AJUTOARELE DE STAT PENTRU INFRASTRUCTURILE SPORTIVE ȘI PENTRU INFRASTRUCTURILE DE AGREMENT MULTIFUNCȚIONALE:

Ajutoarele pentru infrastructurile sportive și pentru infrastructurile de agrement multifuncționale sunt compatibile cu piața internă dacă:

Infrastructura sportivă nu este rezervată unui singur utilizator din mediul sportiv profesionist. Utilizarea infrastructurii sportive de către alți utilizatori profesioniști sau neprofesioniști reprezintă, anual, cel puțin 20% din capacitate, în termeni de timp de utilizare. În cazul în care infrastructura este folosită de mai mulți utilizatori simultan, se calculează fracțiunile de timp corespunzătoare utilizării capacității respective.

Infrastructurile de agrement multifuncționale constau în instalații de agrement cu caracter multifuncțional, care oferă, în special, servicii culturale și de agrement, cu excepția parcurilor de distracții și a instalațiilor hoteliere.

Accesul la infrastructurile sportive și la infrastructurile de agrement multifuncționale este deschis pentru mai mulți utilizatori și se acordă pe bază transparentă și nediscriminatorie. Întreprinderile care au finanțat cel puțin 30% din costurile de investiții corespunzătoare infrastructurii pot beneficia de un acces preferențial la infrastructura respectivă, în condiții mai favorabile, însă doar dacă aceste condiții sunt făcute publice.

În cazul în care infrastructura sportivă este folosită de cluburi sportive profesionale, Statele Membre se asigură că sunt făcute publice condițiile tarifare pentru utilizarea infrastructurii.

Orice concesiune sau alt tip de contract prin care un terț este însărcinat cu construirea, modernizarea și/sau exploatarea infrastructurii sportive sau a infrastructurii de agrement multifuncționale se atribuie în mod deschis, transparent și nediscriminatoriu, ținându-se seama în mod corespunzător de normele aplicabile în materie de achiziții publice.

Ajutoarele pot fi acordate sub formă de:

- (a) ajutoare pentru investiții, inclusiv ajutoare pentru construirea sau modernizarea infrastructurii sportive sau a infrastructurii de agrement multifuncționale;
- (b) ajutoare de exploatare pentru infrastructura sportivă.

În cazul ajutoarelor pentru investiții destinate infrastructurilor sportive și infrastructurilor de agrement multifuncționale, **costurile eligibile** sunt costurile de investiție în active corporale și necorporale.

În cazul ajutoarelor de exploatare pentru infrastructura sportivă, **costurile eligibile** sunt costurile de exploatare corespunzătoare furnizării de servicii de

către infrastructură. Printre aceste costuri de exploatare se numără costuri precum costurile cu personalul, materialele, serviciile contractate, comunicațiile, energia, întreținerea, chiria, gestionarea etc., însă sunt excluse costurile de amortizare și costurile de finanțare în cazul în care acestea au fost acoperite de ajutorul pentru investiții.

În cazul ajutoarelor pentru investiții destinate infrastructurilor sportive și infrastructurilor de agrement multifuncționale, valoarea ajutoarelor nu trebuie să depășească diferența dintre costurile eligibile și profitul din exploatare aferent investiției. Profitul din exploatare se deduce din costurile eligibile ex ante, pe baza unor estimări rezonabile, sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

În cazul ajutoarelor de exploatare pentru infrastructurile sportive, valoarea ajutoarelor nu trebuie să depășească pierderile din exploatare pe perioada relevantă. Acest lucru se asigură ex ante, pe baza unor estimări rezonabile, sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

Pentru ajutoarele care nu depășesc 1 milion EUR, valoarea maximă a ajutorului poate fi stabilită, ca alternativă la metodele menționate anterior, la 80% din costurile eligibile.

16. AJUTOARELE DE STAT PENTRU INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURILE LOCALE:

Pot fi acordate finanțări pentru construirea sau modernizarea infrastructurilor locale, care sunt legate de infrastructurile care contribuie la nivel local la îmbunătățirea mediului de afaceri și de consum și la modernizarea și dezvoltarea bazei industriale. Nu se aplică aceste prevederi infrastructurilor aeroportuare sau portuare și nici infrastructurilor pentru care există legislație specifică (ex. mediu).

Pentru ca ajutorul să fie compatibil, este necesar ca infrastructura să fie pusă la dispoziția utilizatorilor interesați în mod deschis, transparent și nediscriminatoriu. Prețul perceput pentru utilizarea infrastructurii sau pentru vânzarea acesteia trebuie să corespundă prețului pieței.

Orice concesiune sau alt tip de contract prin care un terț este însărcinat cu exploatarea infrastructurii se atribuie în mod deschis, transparent și nediscriminatoriu, ținându-se seama în mod corespunzător de normele aplicabile în materie de achiziții publice.

Costurile eligibile sunt costurile de investiții în active corporale și necorporale.

Valoarea ajutorului nu trebuie să depășească diferența dintre costurile eligibile și profitul din exploatare aferent investiției. Profitul din exploatare se deduce din costurile eligibile ex ante, pe baza unor estimări rezonabile, sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

11. BIBLIOGRAFIE:

- 1. TRATATUL DE FUNCȚIONARE AL UNIUNII EUROPENE** publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 326 din 26.10.2012;
- 2. REGULAMENTUL (CE) NR. 659/1999** al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 83/1 din 27.03.1999, cu modificările și completările ulterioare;
- 3. REGULAMENTUL (UE) NR. 734/2013** al Consiliului din 22 iulie 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 204 din 31.07.2013;
- 4. REGULAMENTUL (CE) NR. 794/2004** al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 140/1 din 30.04.2004, cu modificările și completările ulterioare;
- 5. REGULAMENTUL (CE) NR. 271/2008** al Comisiei de modificare a Regulamentului (CE) nr. 794/2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a art. 93 din Tratatul CE, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 82, 25.03.2008, p.1;
- 6. REGULAMENTUL (CE) NR. 994/98** al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 142/1 din 14.05.1998, cu modificările și completările ulterioare;
- 7. REGULAMENTUL (CE) NR 800/2008** al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 214 din 09.08.2008;
- 8. REGULAMENTUL (UE) NR 651/2014** din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 187/1 din 26.6.2014;
- 9. ORIENTĂRILE PRIVIND AJUTOARELE DE STAT REGIONALE PENTRU PERIOADA 2014-2020**, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 101 din 05.04.2013;
- 10. ORDONANȚA DE URGENȚĂ A GUVERNULUI NR. 77/2014** privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, publicată în Monitorul Oficial nr. 893 din 09.12.2014;
- 11. ORIENTĂRI (CE) PRIVIND AJUTOARELE DE STAT PENTRU SALVAREA ȘI RESTRUCTURAREA ÎNTREPRINDERILOR NEFINANCIARE AFLATE ÎN DIFICULTATE** publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 249/2014;
- 12. CADRUL PENTRU AJUTOARELE DE STAT PENTRU CERCETARE, DEZVOLTARE ȘI INOVARE**, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 198/2014;

- 13. ORIENTĂRI PRIVIND AJUTOARELE DE STAT PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI ȘI ENERGIE PENTRU PERIOADA 2014-2020**, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 200/2014;
- 14. ORIENTĂRI PRIVIND AJUTOARELE DE STAT PENTRU PROMOVAREA INVESTIȚIILOR DE FINANȚARE DE RISC**, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene J.O. UE nr. C 19/2014;
- 15. ORIENTĂRI ALE UE PENTRU APLICAREA NORMELOR PRIVIND AJUTOARELE DE STAT ÎN CAZUL DEZVOLTĂRII RAPIDE A REȚELELOR DE COMUNICAȚII ÎN BANDĂ LARGĂ**, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene J.O. UE nr. C 25/2013;
- 16. COMUNICAREA COMISIEI PRIVIND AJUTOARELE DE STAT PENTRU FILME ȘI ALTE OPERE AUDIOVIZUALE**, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene J.O. UE nr. C 332/2013;
- 17. COMUNICAREA COMISIEI CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLELOR 87 ȘI 88 DIN TRATATUL CE PRIVIND AJUTOARELE DE STAT SUB FORMĂ DE GARANȚII**, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene J.O. UE nr. C 155/2008;
- 18. Document de lucru al serviciilor Comisiei - METODOLOGIA COMUNĂ DE EVALUARE A AJUTOARELOR DE STAT (2014)**
- 19. COMUNICAREA COMISIEI PRIVIND ELEMENTELE DE AJUTOR DE STAT ÎN VÂNZĂRILE DE TERENURI ȘI CLĂDIRI DE CĂTRE AUTORITĂȚILE PUBLICE**, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene J.O. UE nr. C 209/1997;
- 20. COMUNICARE A COMISIEI PRIVIND REVIZUIREA METODEI DE STABILIRE A RATELOR DE REFERINȚĂ ȘI DE SCONT**, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene J.O. UE nr. C 14/2008;
- 21. Proiect de COMUNICARE A COMISIEI PRIVIND NOȚIUNEA DE AJUTOR DE STAT** în temeiul articolului 107(1) din TFUE;
- 22. REGULAMENTUL (UE) NR. 1407/2013** al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 352 din 24.12.2013;
- 23. REGULAMENTUL (UE) NR. 733/2013** al Consiliului din 22 iulie 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 994/98 de aplicare a articolelor 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 204 din 31.07.2013;
- 24. REGULAMENTUL (CE) NR. 723/2009 DIN 25 IUNIE 2009** privind cadrul juridic comunitar aplicabil unui consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (ERIC), Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 206/2009;
- 25. HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 517/2014** privind intensitatea maximă a ajutorului de stat regional în perioada 2014-2020 pentru investiții inițiale, publicată în Monitorul Oficial nr. 479 din 28.06.2014;
- 26. REGULAMENTUL PRIVIND PROCEDURILE DE MONITORIZARE A AJUTOARELOR DE STAT** aprobat prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 175/2007 și publicat în Monitorul Oficial al României nr. 436 din 28.06.2007;

27. REGULAMENTUL (UE) NR. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 347 din 20.12.2013;

28. REGULAMENTUL (CE) NR. 1828/2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune și a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 al Consiliului privind Fondul european de dezvoltare regională, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 371/1 din 27.12.2006;

29. REGULAMENTUL (UE) NR. 1299/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind dispoziții specifice pentru sprijinul din partea Fondului european de dezvoltare regional pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 347 din 20.12.2013;

30. REGULAMENTUL (UE) nr. 832/2010 al Comisiei din 17 septembrie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1828/2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune și a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 al Consiliului privind Fondul european de dezvoltare regională;

31. REGULAMENTUL (CE) nr. 1080/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind Fondul European de Dezvoltare Regională și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1783/1999;

32. REGULAMENTUL (CE) nr. 1084/2006 al Consiliului din 11 iulie 2006 de creare a Fondului de coeziune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1164/94;

33. ORDONANȚA DE URGENȚĂ A GUVERNULUI nr. 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență;

34. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 759/2007 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin programele operaționale;

35. ORDONANȚA DE URGENȚĂ A GUVERNULUI nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;

36. ORDONANȚA GUVERNULUI NR. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare.

37. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html;

38. <http://www.ajutordestat.ro/?lang=ro#>.